

Utafiti wa Msingi wa Biblia

Sehemu ya Pili

Agano Jipya

HARVESTIME INTERNATIONAL INSTITUTE

Kozi hii ni sehemu ya **Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime**, programu iliyoundwa kuandaa waumini kwa mavuno ya kiroho yenye ufanisi.

Kiini cha msingi cha mafunzo hayo ni kufundisha yale ambayo Yesu alifundisha, yale ambayo yalichukua watu ambao walikuwa wavuvi, watoza ushuru, n.k., na kuwabadilisha kuwa Wakristo wa uzazi waliofikia zao ulimwengu na Injili katika onyesho la nguvu.

Mwongozo huu ni kozi moja katika mojawapo ya moduli kadhaa za mtaala zinazowavutia waumini kutoka kwa kuibua kupitia kukaimu, kuzidisha, kupanga, na kuhamasisha kufikia lengo ya kuinjilisha.

© Harvestime International Institute

<http://www.harvestime.org>

Yaliyomo

Table of Contents

JINSI YA KUTUMIA MWONGOZO HUU.....	4
MAPENDEKEZO YA MAFUNZO YA KIKUNDI	5
UTANGULIZI	6
MALENGO YA KOZI.....	7

THE NEW TESTAMENT

UTANGULIZI WA VITABU ZA INJILI	8
MATHAYO	10
MARK	24
LUKA.....	32
YOHANA	40
UTANGULIZI	55
KWENYE KITABU CHA HISTORIA	55
MATENDO	56
UTANGULIZI WA NYARAKA	75
WARUMI	77
WAKORINTHO WA KWANZA NA WA PILI	95
II WAKORINTHO	106
WAGALATIA	121
WAEFESO	131
WAFILIPi	144
WAKOLOSAI	152
WATHESALONIKE WA KWANZA NA WA PILI.....	163
II WATHESALONIKE	169
TIMOTHEO WA MIMI NA WA PILI.....	175
II TIMOTHEO	186
TITO.....	195
FILEMONI	203
WAEBRANIA	208
YAKOBO.....	219
I NA II PETRO	229

II PETRO.....	234
I, II, NA III YOHANA.....	241
I YOHANA	242
II YOHANA	244
YUDA	250
UTANGULIZI WA.....	257
KITABU CHA UNABII	257
UFUNUO.....	258
MAJIBU YA KUJIPIMA.....	267

JINSI YA KUTUMIA MWONGOZO HUU

MPANGILIO WA MWONGOZO

Kila somo lina:

Malengo: Haya ndio malengo ambayo unapaswa kufikia kwa kusoma sura hiyo. Soma kabla ya kuanza sura.

Mstari muhimu: Aya hii inasisitiza wazo kuu la sura hiyo. Tia maanani kukumbuka.

Yaliyomo katika Sura: Jifunze kila sehemu. Tumia Biblia yako kutafuta marejeo yoyote ambayo hayakuchapishwa mwongozoni.

Jitahini mwenyewe: Chukua mtihani huu baada ya kumaliza kusoma sura hiyo. Jaribu kujibu maswali bila kutumia Biblia yako au mwongozo huu. Unapomaliza Jaribio la Kujichunguza, angalia yako majibu katika sehemu ya majibu iliyotolewa mwishoni mwa kitabu.

Kwa Mafunzo Zaidi: Sehemu hii itakusaidia kuendelea na masomo yako ya Neno la Mungu, kuboresha ujuzi wako wa kusoma, na utumie yale uliyojifunza kwa maisha yako na huduma.

Mtihani wa Mwisho: Ikiwa umejiandikisha katika kozi hii, ulipokea mtihani wa mwisho pamoja na kozi hii. Baada ya kumaliza kozi hii, unapaswa kujibu mtihani kwa mujibu wa maagizo na uirudishe kwa ukakuaji kama ilivyoagizwa.

VIFAA VINGINE HITAJIKA

Utahitaji tafsiri ya Biblia ya King James.

MAPENDEKEZO YA MAFUNZO YA KIKUNDI

MKUTANO WA KWANZA

Ufunguzi: Fungua kwa sala na utangulizi. Jifahamishe na uwasajili wanafunzi.

Anzisha/Panga Taratibu za Kikundi: Tambua ni nani atakayeongoza mikutano, wakati, mahali, na tarehe kwa vikao.

Sifa na Kuabudu: Alika uwepo wa Roho Mtakatifu kwenye kikao chako cha mafunzo.

Sambaza Mwongozo kwa Wanafunzi: Tambulisha kichwa cha mwongozo, muundo, na malengo ya kozi iliyotolewa katika kurasa za kwanza za mwongozo.

Fanya Mgawo wa Kwanza: Wanafunzi watasoma sura zilizowekwa na kuchukua Jaribio la Kujitathmini kabla ya mkutano ujao. Idadi ya sura unazofanya kwa kila mkutano zitategemea urefu wa sura, yaliyomo, na uwezo wa kikundi chako.

MIKUTANO YA PILI NA YAFUATAYO

Ufunguzi: Omba. Karibisha na uandikishe wanafunzi wowote wavya na uwape mwongozo. Chukua mahudhurio. Kuwa na wakati wa kusifu na kuabudu.

Pitia/Rejelea: Toa muhtasari mfupi wa yale uliyojifunza kwenye mkutano uliopita.

Somo: Jadili kila sehemu ya sura ukitumia **VICHWA VYA MKAZO WA RANGI NYEUSI** kama muhtasari wa kufundisha. Waulize wanafunzi maswali au maoni juu ya kile wao wamejifunza. Tumia somo hilo kwa maisha na huduma za wanafunzi wako.

Jijaribu mwenyewe: Pitia mitihani ya kujitahini ambayo wanafunzi wamekamilisha. (Kumbuka: Ikiwa hautaki wanafunzi kifikia majibu ya Jaribio la Kujitathmini, unaweza kuondoa kurasa za majibu kutoka nyuma ya kila mwongozo.)

Kwa Mafunzo Zaidi: Unaweza kufanya miradi hii kama kikundi au mtu binafsi.

Mtihani wa Mwisho: Ikiwa kikundi chako kimejiandikisha katika kozi hii kwa malipo, ulipokea mtihani wa mwisho uliokuja pamoja na kozi hii. Toa nakala kwa kila mwanafunzi na usimamie mtihani hitimisho la kozi hii.

Moduli: Unaibu

Kozi: Utafiti wa Msingi wa Biblia

UTANGULIZI

Marejeleo mengi ya Agano la Kale na Yesu wakati wa huduma yake hapa duniani yanaonyesha umuhimu aliweka juu ya kujua yaliyomo katika Maandiko. Kwa sababu Yesu alisisitiza umuhimu wa Neno la Mungu kwa wanaume aliowafundisha, Taasisi ya Kimataifa ya Harvestime inawasilisha hili kozi, "*Utafiti wa Kimsingi wa Biblia*," kama sehemu ya programu yake ya mafunzo ya kuwatayarisha wanaume na wanawake kufikia mataifa yao kwa ujumbe wa Mungu.

Buku la Kwanza la "*Utafiti wa Kimsingi wa Biblia*" linatanguliza Biblia na kujadili tafsiri zake na matoleo mbalimbali. Inatoa muhtasari wa historia ya Biblia, jiografia, na maisha katika nyakati za Biblia. Pia inafundisha kuelezea ujuzi na inatoa muhtasari wa kila kitabu katika Agano la Kale.

Mwongozo huu, Juzuu ya Pili, unaendelea na somo kwa muhtasari wa kila kitabu katika Jipya Agano. Habari inayotolewa juu ya kila kitabu cha Biblia inatia ndani mwandishi, watu ambao kwao kitabu kiliandikwa, madhumuni ya kitabu, mstari muhimu, orodha ya wahusika wakuu, na muhtasari wa yaliyomo.

Kanuni ya Maisha na Huduma pia imeelezwa kwa kila kitabu. Kanuni hizi ni kweli za msingi muhimu kwa ukomavu wa Kikristo na huduma ambayo unapaswa kutafuta kujumuisha katika maisha yako mwenyewe. Chati muhimu, ramani, na mistari ya saa inayofupisha mambo muhimu katika fomu iliyofupishwa pia iliyojumuishwa katika juzuu zote mbili za "Basic Bible Survey."

"*Utafiti wa Msingi wa Biblia*" ni kozi sanjari ya "*Njia za Ubunifu za Kusoma Biblia*" ambayo hufundisha njia mbalimbali za kujifunza Biblia. Masomo yote mawili yamekusudiwa kuboresha funzo lako la kibinafsi la Neno la Mungu.

MALENGO YA KOZI

Baada ya kumaliza kozi hii utaweza:

- Tengeneza na kupanua muhtasari wa vitabu vya Agano Jipya.
- Kwa kila kitabu cha Agano Jipya, taja yafuatayo:
 - Mwandishi
 - Ambaye aliandikiwa kitabu
 - Ilipoandikwa
 - Kusudi la kitabu
 - Aya kuu
 - Kanuni ya Maisha na Huduma
- Endelea na mafunzo ya kina zaidi ya Neno la Mungu baada ya kumaliza kozi hii

THE NEW TESTAMENT

UTANGULIZI WA VITABU ZA INJILI

Vitabu vinne vya kwanza katika Agano Jipya ni Injili. Vitabu hivi vinarekodi kuzaliwa, maisha, huduma, mafundisho, kifo, na ufufuo wa Yesu Kristo. Mtazamo wa kila kitabu hutofautiana:

Mathayo: Inakazia Yesu Kristo kuwa Mfalme na ilielekezwa hasa kwa Wayahudi. The kitabu kinafungua na nasaba ya kifalme na kufunga kwa Mfalme kuwaagiza wanafunzi Wake.

Marko: Inasisitiza Yesu Kristo kama Mtumishi wa Mungu na ilielekezwa kwa Warumi. Hapana ukoo umetolewa kwa vile Yesu anaonyeshwa kama mtumishi na hakuna anayependezwa na ukoo wa mtumishi. Kitabu kinafungua na Bwana “akifanya kazi nao,” akifanya kazi kama mtumishi pamoja na Wake wanafunzi.

Luka: Anamtolea Yesu Kristo kama “Mwana wa Adamu,” mwanadamu mkamilifu na Mwokozi wa wanadamu wasio wakamilifu. Luka 3 inafuatilia nasaba ya kibinadamu ya Yesu hadi kwa Adamu. Luka anamalizia na mtu huyu mkamilifu, Yesu, akipanda tena Mbinguni kwa Baba yake.

Yohana: Anasisitiza Yesu katika nafasi yake kama Mwana wa Mungu. Kitabu kinafungua na Yesu Neno kufunuliwa kama Mungu. Mstari wa kumaliza wa Yohana unaonyesha kwamba ulimwengu haungeweza kumtoshwa Yesu wote alifanya wakati wa huduma Yake duniani. Huu ni ushahidi zaidi kwamba alikuwa Mwana wa Mungu kweli.

MADHEHEBU YA WAYAHUDI

Wayahudi wa nyakati za Agano Jipya walikuwa wa madhehebu au vikundi tofauti. Vikundi vifuatavyo wametajwa katika Injili:

Mafarisayo: Dini yao ilijikita katika utii wa sheria ambayo waliifasiri na kuipanu, kufuatwa, na kutekelezwa. Hawakufuata tu sheria iliyoandikwa bali pia mapokeo ya mdomo ambayo yalikuwa nayo imepitishwa kutoka kizazi hadi kizazi. Walikuwa kundi kubwa la Wayahudi na wengi zaidi mwenye ushawishi. Waliamini ufufuo baada ya kifo.

Masadukayo: Walikuwa kundi linaloongoza. Hawakuamini ufufuo. Wao alikubali tu mafundisho yaliyoandikwa katika sheria na si yale yaliyokuwa yametolewa kwa mdomo. Wao ziliunganishwa kisiasa na Warumi waliotawala Israeli wakati wa Kristo.

Asili: Hawa walikuwa wanasheria wagumu ambao walitafuta masihi wawili waje. Waliishi ndani jamii zilizotengwa.

Wazelote: Hawa walikuwa wazalendo washupavu ambao walitetea vurugu kama njia ya ukombozi kutoka kwa utawala wa Kirumi.

SURA YA KWANZA

MATHAYO

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mwandishi wa kitabu cha Mathayo.
- Tambua kitabu cha Mathayo kiliandikiwa nani.
- Taja kusudi la kitabu cha Mathayo.
- Andika Mistari Muhimu ya kitabu cha Mathayo kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Mathayo.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Mathayo

KWA NANI: Kwa waamini wote, ingawa walengwa wa kwanza walikuwa Wayahudi ambao yeye kwao alimdhahirisha Yesu kuwa Masihi, Mwana wa Daudi.

KUSUDI: Kuwasilisha huduma ya Yesu, akikazia daraka Lake akiwa Mfalme wa Wayahudi.

MISTARI MUHIMU: Mathayo 28:19-20

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Amri ya mwisho ya Yesu kwa wafuasi wake ilikuwa ni nendeni mataifa yote kwa Injili.

WAHUSIKA KUU: Yesu, wanafunzi kumi na wawili

MUHTASARI

Sehemu ya Kwanza: Nasaba ya Mfalme 1:1-17

I. Utangulizi: 1:1

II. Watu katika nasaba: 1:2-16

III. Mpango wa ukoo: 1:17

Sehemu ya Pili: Kuzaliwa Kwa Mfalme 1:18-2:23

I. Kutunga mimba: 1:18-23

II. Kuzaliwa: 1:24-25

III. Matukio yanayohusiana na kuzaliwa: 2:1-23

A. Ziara ya mamajusi na njama ya Herode: 2:1-12

B. Kukimbilia Misri: 2:13-15

C. Kisasi cha Herode: 2:16-18

D. Rudi nyumbani kwa Nazareti: 2:19-23

Sehemu ya Tatu: Maandalizi 3:1-4:11

I. Maandalizi ya kuja kwa Mfalme: 3:1-17

A. Huduma na ujumbe wa Yohana Mbatizaji: 3:1-12

B. Ubatizo wa Mfalme: 3:13-17

II. Matayarisho ya Mfalme: 4:1-11

A. Ubinadamu wake ulishambuliwa na Shetani: 4:1-4

B. Uungu wake ulishambuliwa na Shetani: 4:5-7

C. Ubwana wake ulishambuliwa na Shetani: 4:8-11

Sehemu ya Nne: Huduma ya Mfalme Galilaya 4:12-13:58

I. Wito wa toba: 4:12-17

II. Wavuvi wanne walioitwa kuwa wanafunzi: 4:18-22

III. Mafanikio ya mapema na umaarufu: 4:23-25

IV. Kanuni za mwenendo kwa raia wa Ufalme: 5:1-7:28

A. Mtazamo unaopaswa kuwa sifa ya raia wa Ufalme: 5:1-12

B. Ushahidi wa raia wa Ufalme: Nuru na chumvi: 5:13-16

C. Kanuni za ufalme kuhusiana na torati na manabii: 5:17-48

1. Sheria ya Mungu kwa ujumla: 15:17-20

2. Sheria mpya: 15:21-48

a. Kuua: 15:21-26

b. Uzinzi: 15:27-30

c. Talaka: 15:31-32

d. Viapo: 15:33-37

e. Matibabu ya wengine: 15:38-48

D. Mitazamo mitatu ya kuabudu katika Ufalme: 6:1-18

1. Kutoa: Mwonekano wa nje: 6:1-4
2. Kuomba: Mtazamo wa juu: 6:5-15
3. Kufunga: Mwonekano wa ndani: 6:16-18

E. Vipaumbele kwa raia wa Ufalme: 6:19-33

1. Kuhusiana na maadili: 6:19-21
2. Kuhusiana na huduma: 6:22-24
3. Kuhusiana na mahitaji ya kimwili: 6:25-34
4. Kipaumbele kinachofaa: Ufalme: 6:33

F. Mwenendo unaofaa kwa raia wa Ufalme: 7:1-29

1. Kuhukumu: 7:1-5
2. Kutunza kile kilicho kitakatifu: 7:6
3. Maombi: 7:7-12
 - a. Aina tatu za maombi: Kuomba, kutafuta, kubisha: 7:7-8
 - b. Ulinganisho kati ya majibu ya baba asili na Baba wa Mbinguni: 7:9-11

G. Maonyo maalum kwa raia wa Ufalme: 7:13-29

1. Milango miwili: 7:13-14
2. Manabii wa uongo: 7:15-20
3. Uthibitisho wa mtu wa Mungu: Kufanya mapenzi yake: 7:21-23
4. Kulinganisha watu wenye hekima na wapumbavu: 7:24-27

H. Kushangazwa na mafundisho ya Yesu: 7:28-29

V. Mamlaka ya Mfalme: 8:1-9:38

A. Mamlaka juu ya ugonjwa: 8:1-17

1. Uponyaji wa mwenye ukoma: 8:1-4
2. Uponyaji wa mtumishi wa akida: 8:5-13
3. Uponyaji wa mama mkwe wa Petro: 8:14-15
4. Uponyaji wa aina zote za magonjwa: 8:16-17

B. Mamlaka juu ya wanafunzi wake: 8:18-22

C. Mamlaka juu ya mambo ya asili: 8:23-27

D. Mamlaka juu ya pepo: 8:28-34

E. Mamlaka juu ya dhambi: 9:1-8

F. Mamlaka juu ya wanaume: 9:9-17

1. Wito wa Mathayo: 9:9

2. Kula pamoja na wenye dhambi: 9:10-13

3. Kujibu changamoto: 9:14-17

G. Mamlaka juu ya kifo: Binti wa mtawala: 9:18-19, 23-26

H. Mamlaka juu ya hali za kimwili: 9:20-38

1. Mwanamke aliyetokwa na damu: 9:20-22

2. Upofu: 9:27-31

3. Uziwi na kupagawa na pepo: 9:32-34

4. Huruma ya Yesu: 9:35-38

VI. Kuagizwa na Mfalme: 10:1-42

A. Wamisionari kumi na wawili na mamlaka yao: 10:1-4

B. Maagizo ya safari: 10:5-42

1. Mahali pa kwenda: 10:5-6

2. Huduma: 10:7-8

3. Maagizo ya nyenzo: 10:9-15

4. Maagizo ya kiroho: 10:16-42

VII. Mtazamo kuelekea Ufalme: 11:1-30

A. Ufalme haueleweki: 11:1-11

B. Ufalme uliopotoka: 11:12-19

C. Ufalme ulikataliwa: 11:20-24

D. Ufalme uliokubaliwa: 11:25-30

VIII. Mabishano na Mafarisayo: 12:1-14

A. Kuvuna siku ya Sabato: 12:1-8

B. Uponyaji siku ya Sabato: 12:9-13

C. Matokeo: 12:14-21

IX. Dhambi isiyoweza kusamehewa: 12:22-37

X. Jibu la Kristo kwa madai ya Mafarisayo: 12:38-45

XI. Kipaumbele cha kiroho kuliko mahusiano ya kimwili katika Ufalme: 12:46-50

XII. Mifano ya Ufalme: 13:1-53

A. Mfano wa mpanzi: 13:1-9

B. Sababu ya kunena kwa mafumbo: 13:10-17

C. Tafsiri ya mfano wa mpanzi: 13:18-23

D. Mfano wa magugu: 13:24-30

E. Mfano wa mbegu ya haradali: 13:31-32

F. Mfano wa chachu: 13:33

G. Muhtasari kuhusu mifano: 13:34-35

H. Tafsiri ya mfano wa magugu: 13:36-43

I. Mfano wa hazina iliyofichwa shambani: 13:44

J. Mfano wa lulu ya thamani kuu: 13:45-46

K. Mfano wa wavu wa kukokota: 13:47-50

L. Maneno ya kumalizia kuhusu mifano: 13:51-52

XIII. Mapokezi ya Mfalme katika mji wake wa nyumbani: 13:53-58

Sehemu ya Tano: Huduma Katika Mikoa Karibu na Galilaya 14:1-18:35

I. Kifo cha Yohana Mbatizaji: 14:1-12

II. Kujiondoa kwa Yesu ng'ambo ya bahari: 14:13-15:20

A. Kuwalisha 5,000: 14:13-21

B. Kufuata mikate na samaki: 14:22-23

C. Kutembea juu ya bahari: 14:24-33

D. Huduma katika Mwanzo: 14:34-36

E. Mabishano na Mafarisayo na Waandishi: 15:1-20

III. Kujiondoa kwa Yesu katika eneo la Tiro na Sidoni: 15:21-28

- A. Wanawake wa Tiro na Sidoni: 15:21-28
 - IV. Kujiondoa kwa Yesu hadi karibu na Dekapoli: 15:29-38
 - A. Huduma ya uponyaji karibu na Bahari ya Galilaya: 15:29-31
 - B. Kuwalisha 4,000: 15:32-38
 - V. Huduma katika maeneo ya Magadani: 15:39-16:4
 - VI. Kuwaonya wanafunzi kuhusu Mafarisayo na Masadukayo: 16:5-12
 - A. Kutafuta ishara: 16:1-4
 - B. Onyo kuhusu mafundisho yao: 16:5-12
 - VII. Kujitoa kwa Kaisaria-Filipi: 16:13-17:21
 - A. Kuwajaribu wanafunzi: 16:13-20
 - B. Tangazo la kifo chake, ufufuo na kurudi kwake: 16:21-28
 - C. Kugeuka sura: 17:1-13
 - D. Uponyaji wa kichaa: 17:14-20
 - VIII. Ziara fupi Galilaya: 17:22-18:35
 - A. Ukumbusho wa kifo na ufufuo wake: 17:22-23
 - B. Kulipa kodi ya hekalu: 17:24-27
 - C. Somo la ukuu: 18:1-6
 - D. Maonyo kuhusu makosa: 18:7-9
 - E. Mfano wa kondoo aliyepotea: 18:10-14
 - F. Kusuluhisha mabishano kati ya raia wa Ufalme: 18:15-35
 1. Jinsi ya kusuluhisha mabishano: 18:15-17
 2. Majukumu na mapendeleo ya raia wa Ufalme: 18:18-20
 3. Swali juu ya msamaha: 18:21-22
 4. Mfalme na wadeni wake: 18:23-35
- Sehemu ya Sita: Huduma ya Mfalme Perea 19:1-20:34**
- I. Kuponya umati katika Uyahudi: 19:1-2
 - II. Swali kuhusu talaka: 19:3-12
 - III. Watoto waliobarikiwa na Yesu: 19:13-15

- IV. Mahojiano na mtawala kijana tajiri: 19:16-22
- V. Hatari ya mali: 19:23-30
- VI. Mfano wa mwenye nyumba: 20:1-16
- VII. Kifo na ufufuo wa Yesu unaokaribia: 20:17-19
- VIII. Ombi la ubinafsi la mama: 20:20-28
- IX. Vipofu wawili waliponywa karibu na Yeriko: 20:29-34

Sehemu ya Saba: Juma la Mwisho la Mfalme 21:1-27:31

- I. Kuingia kwa kifalme Yerusalemu: 21:1-11
- II. Kusafisha hekalu: 21:12-17
- III. Mtini ulilaaniwa: 21:18-22
- IV. Mamlaka ya Yesu yalipingwa: 21:23-32
- V. Mfano wa wakulima waovu: 21:33-46
- VI. Mfano wa karamu ya ndoa: 22:1-14
- VII. Majaribio ya kumdharau Yesu: 22:15-45
 - A. Swali la kulipa kodi kwa Kaisari: 22:15-22
 - B. Swali kuhusu ufufuo: 22:23-33
 - C. Swali la amri kuu: 22:34-40
 - D. Maswali ya Yesu: 22:41-46
- VIII. Majadiliano kuhusu Waandishi na Mafarisayo: 23:1-39
 - A. Wanajifanya kuwa na mamlaka ya kidini: 23:1-3
 - B. Wanaweka mizigo: 23:4
 - C. Wanatamani sifa: 23:5-7
 - D. Ushauri kwa wanafunzi wake: 23:8-12
 - E. Ole juu ya Waandishi na Mafarisayo: 23:13-36
 - F. Kilio juu ya Yerusalemu: 23:37-39
- IX. Wakati ujao wa Ufalme: 24:1-25:46
 - A. Kuharibiwa kwa hekalu: 24:1-2
 - B. Dalili za mwisho: 24:3-14

- C. Kipindi cha dhiki: 24:15-22
- D. Kurudi kwa Yesu: 24:23-31
- E. Mfano wa mtini: 24:32-35
- F. Siku ya Bwana: 24:36-41
- G. Amri ya kukesha: 24:42-51
- H. Mifano kuhusu nyakati za mwisho: 25:1-46

- 1. Wanawali kumi: 25:1-13
- 2. Talanta: 25:14-30
- 3. Kondoo na mbuzi: 25:31-46

X. Matukio kabla ya kusulubishwa: 26:127:31

- A. Tangazo la kifo kinachokaribia: 26:1-2
- B. Njama ya kumuua Yesu: 26:3-5
- C. Kupakwa mafuta kwa maziko: 26:6-13
- D. Makubaliano ya Yuda kumsaliti Yesu: 26:14-16
- E. Karamu ya Mwisho: 26:17-29
 - 1. Maandalizi ya Pasaka: 26:17-19
 - 2. Karamu ya Mwisho: 26:20-29
 - 3. Onyo la Yesu na majivuno ya Petro: 26:30-35
- F. Gethsemane: 26:36-46
- G. Usaliti na kukamatwa: 26:47-56
- H. Majaribu ya Yesu: 26:57-27:26

Sehemu ya Nane: Kifo cha Mfalme na Ushindi 27:27-28:20

I. Kusulubishwa na kuzikwa: 27:27-66

- A. Dhihaka za askari: 27:27-31
- B. Njia ya kwenda na mauti Kalvari: 27:32-54
- C. Wanawake waaminifu, mazishi, na walinzi wa kaburi: 27:55-66

II. Ufufuo: 28:1-15

III. Agizo Kuu: 28:16-20

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Mathayo?

2. Taja kusudi la kitabu cha Mathayo.

3. Kitabu cha Mathayo kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Mathayo.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa Mathayo.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Kitabu cha Mathayo kinaweza kutazamwa katika makundi matatu ya matukio kumi: Mahubiri ya Mlima unajumuisha vipengele 10 kuu (sura ya 5-6). Sura zinazofuata (8-10) rekodi miujiza 10. Kikundi kinachofuata cha sura (11-18) kinarekodi miitikio 10 ya uwakilishi na watu kwa Yesu. Jifunze Mathayo kwa kutumia muundo huu.
2. Jifunze maisha ya Mathayo. Alikuwa mtoza ushuru (Mathayo 5:3). Akawa mfuasi wa Yesu (Mathayo 9:9). Baadaye aliwekwa kuwa mtume (Mathayo 10:3) na akawa mwandishi wa Injili hii yenye jina lake.
3. Jifunze majaribu ya Yesu katika Mathayo 4. Tumia chati kukusaidia kuelewa hadithi ya majaribu:

Majaribu Ya Kristo

Jaribu	Eneo la Jaribu	Ikiwa	Jibu la Kristo Kutoka Kwenye Maandiko
Mawe	Kimwili (njaa)	Ikiwa Wewe ni Mwana wa Mungu	Kumbukumbu la Torati 8:3
Kilele cha Hekalu	Kiroho	Ikiwa wewe ni Mwana wa Mungu	Zaburi 91:11-12 Kumbukumbu la Torati 6:16
Falme za	Nyenzo ulimwengu	Ukipenda unaniabudu	Kumbukumbu la Torati 6:13

4. Katika Mathayo sura ya 1 na 2 kuna Maandiko kadhaa ya Agano la Kale yaliyonukuliwa.

Linganisha yafuatayo:

Mathayo 1:23	Isaya 7:14
Mathayo 2:2	Yeremia 23:5; Zekaria 9:9
Mathayo 2:6	Mika 5:2
Mathayo 2:15	Hosea 11:1; Kutoka 4:22
Mathayo 2:18	Yeremia 31:15
Mathayo 2:23	Isaya 11:1

5. Kutoka Mathayo sura ya 10 orodhesha sifa nyingi za uanafunzi kadiri unavyoweza kupata.

6. Soma Mathayo 20:17-28. Orodhesha tofauti kati ya viongozi wa kidunia na uongozi

7. Soma Mathayo 23 na urodheshe angalau amri 10 kwa viongozi wa Kikristo.
8. Jifunze marejeo yafuatayo ya Agano la Kale yanayohusiana na Mathayo 21:1-17; Zekaria 9:9; 2 Wafalme 9:13; Kutoka 30:13; Zaburi 118:26; Mambo ya Walawi 1:14; Isaya 56:7; Yereimia 7:11; Zaburi 8:2
9. Jifunze maneno muhimu yafuatayo katika Mathayo: Ufalme, Mbingu, Ufalme wa Mbinguni,
10. Jifunze maombi ya Yesu:

-Wakati wa ubatizo wake:	Luka 3:21
-Mahali pasipokuwa na watu:	Marko 1:35
-Jangwani:	Luka 5:16
- Usiku kucha kabla ya kuchagua wanafunzi:	Luka 6:12
-Kabla ya mwaliko wake, "Njooi Kwangu":	Mathayo 11:25-27
-Katika kulisha watu 5,000:	Yohana 6:11
-Baada ya kulisha watu 5,000:	Mathayo 14:23
-Alipotoa maombi ya Bwana:	Luka 11:1-4
-Katika Kaisaria-Filipi:	Luka 9:18
-Kabla ya kugeuka sura yake:	Luka 9:28-29
-Kwa watoto wadogo:	Mathayo 19:13
-Kabla ya kufufuka kwa Lazaro kutoka kwa wafu:	Yohana 11:41-42
-Hekaluni:	Yohana 12:27-28
-Katika chakula cha jioni:	Mathayo 26:26-27
-Kwa Petro:	Luka 22:32
-Kwa wanafunzi na wafuasi wake wa baadaye:	Yohana 17
-Katika Gethsemane:	Mathayo 26:36,39,42,44
-Msalabani:	Luka 23:24
-Huko Emau:	Luka 24:30

11. Jifunze miujiza ya Yesu:

	Mathayo	Marko	Luka	Yohana
Mkoma	8:2-3	1:40-42	5:12-13	
Mtumishi wa akida	8:5-13		7:1-10	
Mama mkwe wa Petro	8:14-15	1:30-31		4:38-39 .
Wagadarene wawili	8:28-34	5:1-15	8:27-35	
Mtu aliyepooza	9:2-7	2:3-12	5:18-25	
Mwanamke mwenye kutokwa na damu	9:20-22	5:25-29	8:43-48	
Vipofu wawili	9:27-31			
Mwanadamu bubu na mwenye	9:32-33			
Mkono uliopooza	12:10-13	3:1-5	6:6-10	
Kipofu, bubu mwenye	12:22		11:14	
Msichana wa mwanamke Mkanaani	15:21-28	7:24-30		
Mvulana mwenye kifafa	17:14-18	9:17-29	9:38-43	
Vipofu	20:29-34	10:46-52	18:35-43 .	
Mtu kiziwi na bubu		7:31-37		
Mwanadamu aliyepagawa, sinagogi		1:23-26	4:33-35	
Kipofu katika Bethsaida		8:22-26		
Mwanamke akainama mara mbili			13:11-13	
Mwanadamu mwenye ugonjwa wa matone			14:1-4	
Wakoma kumi			17:11-19	
Sikio la Malko			22:50-51	
Mwana Mkuu				4:46-54
Mgonjwa, Bethesda				5:1-9
Mwanadamu aliyezaliwa kipofu				9:1-7
Dhoruba ya kutuliza	8:23-27	4:37-41	8:22-25 .	
Kutembea juu ya maji	14:25	6:48-51		

5,000 kulishwa	14:15-21	6:35-44	9:12-17	6:5-13
4,000 kulishwa	15:32-38	8:1-9		
Sarafu katika kinywa cha samaki	17:24-27			
Mtini umenyauka	21:18-22	11:12-26		
Kuvua samaki		5:1-11		
Maji kuwa divai				2:1-11
Uvuaji mwingine wa samaki			21:1-11	
Binti ya Yario	9:18-25	5:22-42	8:41-56 .	
Mwana wa mjane			7:11-15	
Lazaro				11:1-44

12. Jifunze mifano ya Yesu:

	Mathayo	Marko	Luka
Taa chini ya pishi	5:14-15	4:21-22	8:16; 11:33
Nyumba kwenye mwamba	7:24-27		6:47-49
Nguo mpya	9:16	2:21	5:36
Mvinyo mpya	9:17	2:22	5:37-38
Mpanzi na udongo	13:3-8	4:3-8	8:5-8
Mbegu ya haradali	13:31-32	4:30-32	13:18-19
Magugu	13:24-30		
Chachu	13:33		13:20-21
Hazina iliyofichwa	13:44		
Lulu	13:45-46		
Kokota wavu	13:47-48		
Kondoo waliopotea	18:12-13		15:4-6
Wadeni wawili	18:23-24		
Wafanyakazi katika shamba la mizabibu	20:1-16		
Wana wawili	21:28-31		

Wapangaji waovu	21:33-41	12:1-9	20:9-16 .
Sikukuu ya Harusi	22:2-14		
Mtini	24:32-33	13:28-29	21:29-32 .
Mabibi-arusi kumi	25:1-13		
Vipaji/pauni	25:14-30		19:12-27
Kondoo na mbuzi	25:31-36		
Mbegu wakati wa kuvuna		4:26-29	
Mkopeshaji na wadaiwa			7:41-43
Msamaria Mwema			10:30-37
Rafiki mwenye uhitaji			11:5-8
Tajiri mpumbavu			12:16-21
Watumishi wa tahadhari			12:35-40
Wakili mwaminifu			12:42-48
Mtini usio na tini			13:6-9
Mahali pa heshima			14:7-14
Karamu kubwa			14:16-24
Kuhesabu gharama			14:28-33
Sarafu iliyopotea			15:8-10
Mwana mpotevu			15:11-32
Msimamizi-nyumba asiye mwaminifu			16:1-8
Tajiri na Lazaro			16:19-31
Bwana na mtumishi			17:7-10
Mjane mwenye kudumu			18:2-5
Mfarisayo na mtoza ushuru			18:10-14

SURA YA PILI

MARK

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mtunzi wa kitabu cha Marko.
- Tambua kitabu cha Marko kiliandikiwa nani.
- Taja madhumuni ya kitabu cha Marko.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Marko kutoka kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Marko.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Alama

AMBAO KWAO: Kwa waamini wote, ingawa walengwa wa kwanza walikuwa Warumi ambao kwao anamtoa Yesu kama mtumishi.

KUSUDI: Kuwasilisha huduma ya Yesu, akisisitiza wajibu wake kama mtumishi na Mwana wa mtu.

AYA MUHIMU: Marko 10:45

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Tunapaswa kutafuta kuhudumu badala ya kuwa kuhudumiwa.

WAHUSIKA KUU: Yesu, wanafunzi kumi na wawili

MUHTASARI

I. Kipindi cha maandalizi: 1:1-13

- A. Mwanzo wa Injili: 1:1-3
- B. Huduma ya Yohana Mbatizaji: 1:4-8
- C. Ubatizo wa Yesu: 1:9-11
- D. Kujaribiwa kwa Yesu: 1:12-13

II. Huduma ya Galilaya: 1:14-6:30

- A. Mwanzo wa huduma ya Yesu: 1:14-15
- B. Wito wa wavuvi wanne: 1:16-20

- C. Uponyaji wa mtu mwenye pepo: 1:21-28
 - D. Uponyaji wa mama mkwe wa Petro: 1:29-31
 - E. Kukua kwa umaarufu: 1:32-34
 - F. Wakati wa utulivu: 1:35-37
 - G. Ziara ya kwanza ya Galilaya: 1:38-39
 - H. Uponyaji wa mwenye ukoma: 1:40-45
 - I. Uponyaji wa mtu aliyepooza: 2:1-12
 - J. Wito wa Mathayo: 2:13-14
 - K. Sherehe, ukosoaji na jibu: 2:15-22
 - L. Mabishano ya Sabato: 2:23-3:6
 - M. Huduma kando ya bahari: 3:7-12
 - N. Kutawazwa kwa wanafunzi kumi na wawili: 3:13-19
 - O. Bidii ya Yesu: 3:20-21
 - P. Dhambi isiyoweza kusamehewa: 3:22-30
 - S. Uhusiano wa kweli na Yesu: 3:31-35
 - R. Msururu wa mafumbo: 4:1-34
 - 1. Mfano wa udongo: 4:1-20
 - 2. Mfano wa taa: 4:21-25
 - 3. Mfano wa ukuaji wa taratibu: 4:26-29
 - 4. Mfano wa mbegu ya haradali: 4:30-34
 - S. Dhoruba baharini: 4:35-41
 - T. Uponyaji wa mwenye pepo: 5:1-20
 - U. Binti ya Yario na mwanamke mwenye kutoka damu: 5:21-43
 - V. Kukataliwa Nazareti: 6:1-6
 - W. Utume wa wanafunzi kumi na wawili: 6:7-13
 - X. Kifo cha Yohana Mbatizaji: 6:14-29
 - Y. Taarifa ya wale kumi na wawili: 6:30
- III. Muda wa kujiondoa: 6:31-9:50

- A. Kulisha watu 5,000: 6:31-46
- B. Kutembea juu ya maji: 6:47-52
- C. Huduma ya Genesareti: 6:53-56
- D. Kukemea kwa Mafarisayo: 7:1-23
- E. Mwanamke wa Kisirofoinike: 7:24-30
- F. Uponyaji wa bubu kiziwi: 7:31-37
- G. Kulisha watu 4,000: 8:1-9
- H. Kudai ishara: 8:10-13
- I. Onyo kuhusu chachu: 8:14-21
- J. Uponyaji wa kipofu: 8:22-26
- K. Uchunguzi na somo katika Kaisaria Filipi: 8:27-9:1
- L. Kugeuka sura kwa Yesu: 9:2-10
- M. Tatizo la Eliya: 9:11-13
- N. Kuponywa kwa mvulana mwenye pepo: 9:14-29
- O. Mafundisho ya mwisho katika Galilaya: 9:30-50

IV. Huduma katika Perea na Yudea: 10:1-52

- A. Somo kuhusu talaka: 10:1-12
- B. Baraka ya watoto: 10:13-16
- C. Mtawala kijana tajiri: 10:17-22
- D. Onyo juu ya hatari ya utajiri: 10:23-27
- E. Mjadala kuhusu thawabu: 10:28-31
- F. Utabiri wa kifo cha Yesu: 10:32-34
- G. Ombi la kujulikana: 10:35-45
- H. Uponyaji wa Bartimayo: 10:46-52

V. Matukio ya juma la mwisho: 11:1-15:47

- A. Kuingia kwa kifalme Yerusalemu: 11:1-11
- B. Kulaani mtini usiozaa: 11:12-14
- C. Kutakaswa kwa hekalu: 11:15-19

- D. Somo kuhusu imani: 11:20-26
- E. Changamoto kwa mamlaka ya Kristo: 11:27-33
- F. Mfano wa wakulima: 12:1-12
- G. Swali kuhusu kodi: 12:13-17
- H. Tatizo la ufufuo: 12:18-27
- I. Swali kuhusu Amri Kuu: 12:28-34
- J. Swali kuhusu Kristo: 12:35-37
- K. Onyo dhidi ya Waandishi: 12:38-40
- L. Sarafu ya mjane: 12:41-44
- M. Imani kwa wakati ujao: 13:1-37
- N. Njama ya Sanhedrin: 14:1-2
- O. Chakula cha jioni huko Bethania: 14:3-9
- P. Njama ya Yuda: 14:10-11
- Q. Pasaka: 14:12-21
- R. Karamu ya Mwisho: 14:22-26
- S. Kukana kwa Petro kulitabiriwa: 14:27-31
- T. Maombi katika Gethsemane: 14:32-42
- U. Kusalitiwa na kukamatwa: 14:43-52
- V. Kesi ya Wayahudi: 14:53-65
- W. Kukanusha kwa Petro: 14:66-72
- X. Kesi ya Warumi: 15:1-21
- Y. Kusulubishwa kwa Yesu: 15:22-41
- Z. Kuzikwa kwa Yesu: 15:42-47
- VI. Ufufuo wa Yesu: 16:1-8
 - A. Wa kwanza kaburini: 16:1-3
 - B. Kaburi tupu: 16:4-6
 - C. Agizo la kuhubiri ujumbe wa ufufuo: 16:7-8
- VII. Kutokea kwa Yesu: 16:9-14

A. Kwa Maria Magdalene: 16:9-11

B. Kwa wanafunzi wawili: 16:12-13

C. Kwa wanafunzi kumi na mmoja: 16:14

VIII. Agizo Kuu: 16:15-18

IX. Kupaa kwa Yesu Mbinguni: 16:19

X. Kutimiza Tume: 16:20

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Marko?

2. Taja kusudi la kitabu cha Marko.

3. Kitabu cha Marko kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Marko.

5. Kutoka kwenye kumbukumbu, andika Mstari Muhimu wa Marko.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Jifunze maneno muhimu ya kitabu cha Marko: Moja kwa moja, papo hapo, na mara moja.
2. Jifunze maisha ya Marko, mwandishi wa kitabu hiki kinachoitwa kwa jina lake. Tazama Matendo 12:12,25; 13:5,13; 15:37-39; Wakolosai 4:10; Filemoni 23-24; na 1 Petro 5:13.
3. Yesu alionekana mara nyingi baada ya kufufuka kwake, akithibitisha kwamba kweli alifufuka kutoka wafu. Alionekana kwa wafuatao:

-Maria Magdalene:	Marko 16:9-10
-Wanawake wengine:	Mathayo 28:9-10
-Wanafunzi wawili wakiwa njiani kwenda Emau:	Marko 16:12-13; Luka 24:13-32
-Petro:	Luka 24:34
-Wanafunzi wasio na Tomaso:	Marko 16:14; Luka 24:36; Yohana 29:19
Wanafunzi pamoja na Tomaso:	Yohana 20:26-31
-Wale saba kando ya Bahari ya Galilaya:	Yohana 21
-Wanafunzi katika Galilaya:	Mathayo 28:16-20
-Yakobo:	1 Wakorintho 15:7
-Wale walio pamoja naye kwenye Mlima wa Kupaa:	Marko 16:19; Luka 24:44; Matendo 1:3
-Paulo:	I Wakorintho 15:5-8

4. Yesu alikabili mashtaka mengi ya uwongo kutoka kwa adui zake. Soma Marko 2:1-3:6 na ukamilishe chati ifuatayo:

2:1-12 2:13-17 2:18-22 2:23-28 3:1-6 .

Tukio

Washtaki

Mashtaka

Amezungumza na nani

Utetezi wa Yesu

Matokeo

SURA YA TATU

LUKA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mwandishi wa kitabu cha Luka.
- Tambua kitabu cha Luka kiliandikiwa nani.
- Taja kusudi la kitabu cha Luka.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Luka kutoka kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Luka.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Luka

AMBAO KWAO: Waumini wote, ingawa walengwa wa kwanza waliokusudiwa walikuwa Wayunani ambao yeye kwao alimdhahirisha Yesu kuwa mwanadamu mkamilifu. Pia anazungumza na mwamini mmoja maalum, Theofilo.

KUSUDI: Kusudi ni kuandika maelezo ya utaratibu wa huduma ya Yesu (Luka 1:1-4).

AYA MUHIMU: Luka 19:10

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Utume wetu ni sawa na ule wa Yesu: Kufikia kupotea kwa habari njema ya Injili.

WAHUSIKA KUU: Yesu, wanafunzi kumi na wawili

MUHTASARI

Sehemu ya Kwanza: Maandalizi 1:1-2:52

I. Utangulizi:

- A. Ujumbe kwa Theofilo: 1:1-4
- B. Maono ya Zekaria: 1:5-25
- C. Maono ya Mariamu: 1:26-38
- D. Ziara ya Mariamu kwa Elizabeti: 1:39-56
- E. Kuzaliwa kwa Yohana Mbatizaji: 1:57-80

II. Kuzaliwa na utoto wa Yesu:

- A. Kuzaliwa kwa Yesu: 2:1-7
- B. Ziara ya wachungaji: 2:8-20
- C. Kutahiriwa na kumtaja Yesu: 2:21
- D. Kuonyeshwa kwa Yesu: 2:22-40
- E. Ziara ya Yesu Hekaluni: 2:41-52

Sehemu ya Pili: Mwanzo wa Huduma ya Kristo 3:1-4:3

- I. Huduma ya Yohana Mbatizaji: 3:1-20
- II. Ubatizo wa Yesu: 3:21-22
- III. Nasaba ya Yesu: 3:23-38
- IV. Majaribu ya Yesu: 4:1-13

Sehemu ya Tatu: Yesu Katika Galilaya 4:14-9:62

- I. Kukataliwa kwa Yesu katika Nazareti: 4:14-30
- II. Mtu mwenye pepo katika sinagogi la Kapernaumu: 4:31-37
- III. Kuponywa kwa mama mkwe wa Petro: 4:38-39
- IV. Miujiza zaidi na mahubiri: 4:40-44
- V. Kuvua samaki kimuujiza na mwito wa Simoni Petro, Yakobo na Yohana: 5:1-11.
- VI. Kutakaswa kwa mwenye ukoma: 5:12-16
- VII. Kusamehewa na kuponywa kwa mtu aliyepooza: 5:17-26
- VIII. Wito wa Mathayo: 5:27-28
- IX. Sikukuu pamoja na watoza ushuru: 5:29-32
- X. Maneno kuhusu kufunga: 5:33-39
- XI. Kukwanyua na kula nafaka siku ya Sabato: 6:1-5
- XII. Uponyaji wa mkono uliopooza: 6:6-11
- XIII. Uchaguzi wa wanafunzi kumi na wawili: 6:12-16
- XIV. Mahubiri ya Mlimani: 6:17-49
- XV. Kuponywa kwa mtumishi wa akida: 7:1-10

- XVI. Kumfufua mwana wa mjane kutoka kwa wafu: 7:11-17
- XVII. Swali la Yohana Mbatizaji: 7:18-35
- XVIII. Kupakwa mafuta na msamaha wa mwanamke mwenye dhambi: 7:36-50
- XIX. Kuhubiri kwa msaada kutoka kwa wanawake fulani: 8:1-3
- XX. Mfano wa mbegu na udongo: 8:4-15
- XXI. Mfano wa mshumaa: 8:16-18
- XXII. Uhusiano wa kweli wa kiroho: 8:19-21
- XXIII. Kutuliza dhoruba: 8:22-25
- XXIV. Kumponya mwenye pepo: 8:26-40
- XXV. Kumponya mwanamke aliyetokwa na damu na kumfufua binti Yario: 8:40-56
- XXVI. Utume wa wanafunzi kumi na wawili: 9:1-6
- XXVII. Kifo cha Yohana Mbatizaji: 9:7-9
- XXVIII. Kulisha watu 5,000: 9:10-17
- XXIX. Ungamo la Petro: 9:18-21
- XXX. Utabiri wa kifo cha Kristo: 9:22
- XXXI. Wito wa ufuasi: 9:23-27
- XXXII. Kugeuka sura: 9:28-36
- XXXIII. Kukombolewa kwa mvulana mwenye pepo: 9:37-45
- XXXIV. Somo juu ya ukuu: 9:46-48
- XXXV. Maoni juu ya uvumilivu: 9:49-50

Sehemu ya Nne: Yesu Njiani Kwenda Yerusalemu 10:1-19:48

- I. Azimio la kwenda Yerusalemu na kukataliwa na kijiji cha Wasamaria: 9:51-56.
- II. Maneno juu ya ufuasi: 9:57-62
- III. Utume wa wale sabini: 10:1-24
- IV. Mfano wa Msamaria mwema: 10:25-37
- V. Chakula cha jioni pamoja na Mariamu na Martha: 10:38-42
- VI. Kufundisha juu ya maombi: 11:1-13
- VII. Ulinzi dhidi ya mashtaka ya nguvu za Shetani: 11:14-26

VIII. Umuhimu wa kulishika Neno la Mungu: 11:27-28

IX. Kutafuta ishara: 11:29-36

X. Kuwafichua Mafarisayo na Waandishi: 11:37-54

XI. Maonyo: 12:1-59

A. Dhidi ya unafiki: 12:1-12

B. Dhidi ya tamaa: 12:13-21

C. Dhidi ya wasiwasi: 12:22-34

D. Kuhusu watumishi wanaongoja mabwana: 12:35-48

E. Kuhusu kuelewa utume wa Kristo: 12:49-59

XII. Wito wa toba: 13:1-9

XIII. Kuponywa kwa mwanamke mwenye roho ya udhaifu: 13:10-17

XIV. Mifano: 13:18-30

A. Mbegu ya haradali: 13:18-19

B. Chachu: 13:20-21

C. Mlango mwembamba: 13:22-30

XV. Ujumbe kutoka kwa Herode: 13:31-33

XVI. Maombolezo juu ya Yerusalemu: 13:34-35

XVII. Uponyaji wa mtu mwenye ugonjwa wa mvuto: 14:1-6

XVIII. Mafumbo:

A. Karamu ya ndoa: 14:7-14

B. Karamu kuu: 14:15-24

C. Mjenzi: 14:25-30

D. Mfalme aendaye vitani: 14:31-35

E. Kondoo waliopotea: 15:1-7

F. Sarafu iliyopotea: 15:8-10

G. Mwana mpotevu: 15:11-32

H. Msimamizi dhalimu na anaeleza zaidi juu ya Mafarisayo: 16:1-18

I. Tajiri na Lazaro: 16:19-31

- XIX. Makosa: 17:1-4
- XX. Imani inayoongezeka: 17:5-10
- XXI. Uponyaji wa wenye ukoma: 17:11-19
- XXII. Wakati ujao wa Ufalme wa Mungu: 17:20-37
- XXIII. Mfano wa mjane na mwamuzi dhalimu: 18:1-8
- XXIV. Mfano wa Mfarisayo na mtoza ushuru: 18:9-14
- XXV. Kukaribisha watoto wadogo: 18:15-17
- XXVI. Mtawala kijana tajiri: 18:18-30
- XXVII. Utabiri wa kifo na ufufuo wa Yesu: 18:31-34
- XXVIII. Kuponywa kwa kipofu karibu na Yeriko: 18:35-43
- XXIX. Kuongoka kwa Zakayo: 19:1-10
- XXX. Mfano wa pauni: 19:11-27

Sehemu ya Tano: Yesu Katika Yerusalemu 19:28-24:53

- I. Matukio kabla ya kifo cha Yesu: 19:28-23:25
- A. Kuingia kwa ushindi: 19:28-48
 - B. Migogoro ya hekalu: 20:1-47
 - 1. Suala la mamlaka: 20:1-8
 - 2. Mfano wa wapangaji wasio na imani: 20:9-18
 - 3. Swali la kodi kwa Kaisari: 20:19-26
 - 4. Swali la ufufuo: 20:27-40
 - 5. Swali na onyo: 20:41-47
 - C. Mafundisho ya Hekalu: 21:1-38
 - 1. Sadaka ya mjane: 21:1-4
 - 2. Wakati ujao: 21:5-28
 - 3. Onyo la kutazama: 21:29-38
 - D. Pasaka na usiku wa mwisho: 22:1-71
 - 1. Njama dhidi ya Yesu: 22:1-6
 - 2. Maandalizi ya Pasaka: 22:7-13

3. Karamu ya Mwisho: 22:14-23
4. Ukuu wa kweli: 22:24-30
5. Onyo kwa Petro: 22:31-34
6. Onyo kwa wanafunzi: 22:35-38
7. Sala katika bustani: 22:39-46
8. Kukamatwa kwa Yesu: 22:47-53
9. Kukanusha kwa Petro: 22:54-62
10. Majaribu ya Yesu: 22:63-71
 - a. Kunyanyaswa na askari: 22:63-65
 - b. Kuhukumiwa na Sanhedrin: 22:66-71
 - c. Kusikizwa mbele ya Herode: 23:1-12
 - d. Kusikizwa mbele ya Pilato: 23:13-25

II. Kifo cha Yesu: 23:26-56

A. Kusulubishwa: 23:26-49

1. Njiani kuelekea Golgotha: 23:26-31
2. Kusulubishwa na kumdhihaki Yesu: 23:32-38
3. Mhalifu aliyetubu 23:39-43
4. Kifo cha Yesu: 23:44-49
5. Kuzikwa kwa Yesu: 23:50-56

III. Ufufuo wa Yesu: 24:1-12

IV. Huduma ya baada ya ufufuo: 24:13-49

- A. Matembezi ya kwenda Emau: 24:13-35
- B. Kutokea Yerusalemu: 24:36-49
- C. Malipo ya mwisho: 24:44-49
- D. Kupaa kwa Yesu: 24:50-53

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Luka?

2. Taja kusudi la kitabu cha Luka.

3. Kitabu cha Luka kiliandikiwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Luka.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Muhimu wa Luka.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo Shuu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Luka, mwandishi wa Injili hii, pia aliandika kitabu cha Matendo. Utasoma Matendo baadayekozi hii.
2. Jifunze maisha ya Luka, mwandishi wa kitabu hiki kinachoitwa kwa jina lake. Hadithi yake imerekodiwa katika Injili nne na kitabu cha Matendo.
3. Jifunze chati ifuatayo juu ya wanafunzi wa Yesu:

Jina	Kazi Asilia	Eneo La Huduma
Peter	Mvuvi	Kiongozi wa kwanza wa kanisa
Yakobo wa Zebedayo	Mvuvi	Yudea
Yohana	Mvuvi	Yerusalemu, Efeso, alifukuzwa Patmo
Andrew	Mvuvi	Scythia, Ugiriki, Asia
Philip	Haijulikani	Phyrgia
Bartholomew	Haijulikani	Armenia (sasa Uturuki na Iran)
Thomas	Haijulikani	Parthia, Uajemi, India
Mathayo	Mtoza Ushuru	Ethiopia
James	Haijulikani	Palestina, Misri
Yuda	Haijulikani Ashuru,	Uajemi
Simon Mkereketwa	Haijulikani	Haijulikani
Yuda	Haijulikani	Hakuna

SURA YA NNE

YOHANA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mtunzi wa kitabu cha Yohana.
- Tambua kitabu cha Yohana kiliandikiwa nani.
- Taja kusudi la kitabu cha Yohana.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Yohana kutoka kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Yohana.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Yohana

AMBAO KWAO: Waumini wote, ambao Yohana anawaonyesha Yesu kama Mwana wa Mungu.

KUSUDI: Kusadikisha kwamba Yesu alikuwa Masihi, Mwana wa Mungu, na kuwaongoza wanadamu uzima wa milele.

AYA MUHIMU: Yohana 20:31

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Yesu ndiye Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai, chanzo cha wokovu na njia ya uzima wa milele.

WAHUSIKA KUU: Yesu, Yohana Mbatizaji, wanafunzi kumi na wawili

MUHTASARI

Sehemu ya Kwanza: Utangulizi 1:1-51

I. Kumtambulisha Yesu, Kristo: 1:1-18

A. Yesu, Neno, alikuwa: 1:1-3

1. Tangu mwanzo: 1:1
2. Pamoja na Mungu: 1:1
3. Alikuwa Mungu: 1:1
4. Neno la uumbaji: 1:2-3

B. Yesu, uzima na nuru: 1:4-13

1. Maisha na nuru ya wanadamu: 1:4
2. Nuru iliyoonekana gizani: 1:5
3. Nuru ambayo Yohana Mbatizaji aliishuhudia: 1:6-8
4. Nuru ya kweli ya mwanadamu: 1:9
5. Haikupokelewa na baadhi: 1:10-11
6. Imepokelewa na wengine: 1:12-13

C. Yesu katika mwili: 1:14-18

1. Kuzaliwa na Mungu: 1:14
2. Neno alifanyika mwili akakaa kwetu: 1:14
3. Yohana Mbatizaji alitoa ushuhuda wa Neno aliyefanyika mwili: 1:15

D. Yesu, utimilifu wa neema ya Mungu: 1:16-18

II. Ushahidi wa Yohana: 1:19-34

A. Kwa Yesu Masihi: 1:19-28

1. Maswali: 1:19-22
2. Jibu: 1:23
3. Waulizaji: 1:24
4. Kuuliza zaidi: 1:25
5. Jibu: 1:26-27
6. Mahali pa mazungumzo: 1:28

B. Kwa Yesu Mwanakondoo na Mwana: 1:29-36

1. Ubatizo: 1:29-34
2. Kuungama: 1:35-36

III. Wanafunzi wa kwanza: 1:35-51

- A. Andrea: 1:34-40
- B. Simoni: 1:40-42
- C. Filipo: 1:43-44
- D. Nathanieli: 1:45-51

Sehemu ya Pili: Huduma ya Umma 2:1-12:50

I. Kugeuza maji kuwa divai: 2:1-10

- A. Mazingira: 2:1
- B. Washiriki: 2:2
- C. Tatizo: 2:3-5
- D. Suluhu la muujiza: 2:6-11

II. Mamlaka juu ya hekalu: 2:12-25

- A. Mpito kwenda Yerusalemu: 2:12-13
- B. Utakaso wa hekalu: 2:14-22
 - 1. Utakaso: 2:14-16
 - 2. Wanafunzi wanakumbuka: 2:17
 - 3. Unabii: 2:18-21
 - 4. Wanafunzi wanakumbuka: 2:22
- C. Mwitikio wa kutakaswa: 2:23-25

III. Mazungumzo na Nikodemo: 3:1-21

- A. Mazingira: 3:1-2
- B. Tamko: 3:2
- C. Jibu: 3:3
- D. Swali la kwanza: 3:4
- E. Jibu: 3:5-8
- F. Swali la pili: 3:9
- G. Jibu: 3:10-21

IV. Kuthibitishwa kwa Yesu na Yohana Mbatizaji: 3:22-36

- A. Mazingira: 3:22-24
- B. Swali: 3:25-26
- C. Jibu: 3:27-36

V. Utume miongoni mwa Wasamaria: 4:1-42

- A. Mazingira ya Samaria: 4:1-6
 - B. Ushahidi kwa mwanamke: 4:7-26
 - C. Mshangao wa wanafunzi: 4:27
 - D. Ushahidi wa mwanamke katika Samaria: 4:28-30
 - E. Maono kwa wanafunzi: 4:31-38
 - F. Matokeo ya utume wa Wasamaria: 4:39-42
- VI. Muujiza katika Galilaya: 4:43-54
- A. Mpito hadi Galilaya: 4:43-45
 - B. Uponyaji wa mwana wa mkuu: 4:46-54
- VII. Ugonjwa kwa afya siku ya Sabato: 5:1-47
- A. Uponyaji siku ya Sabato: 5:1-9
 - B. Wayahudi na mtu aliyeponywa: 5:10-13
 - C. Yesu na mtu aliyeponywa: 5:14
 - D. Wayahudi na mtu aliyeponywa: 5:15-18
 - E. Mahubiri yanayofuata uponyaji: 5:19-47
 - 1. Yesu anadai kuwa sawa na Mungu: 5:19-29
 - a. Katika kazi: 5:19-21
 - b. Katika ufufuo: 5:21
 - c. Katika hukumu: 5:22-29
 - d. Kwa heshima: 5:23
 - 2. Mashahidi wa madai ya kimungu ya Yesu: 5:30-40
 - a. Shahidi Kwake Mwenyewe: 5:30-32
 - b. Yohana Mbatizaji: 5:33-35
 - c. Kazi za Yesu: 5:36
 - d. Baba: 5:37-38
 - e. Maandiko: 5:39
 - 3. Kuhukumiwa kwa kutokuamini: 5:40-47
- VIII. Kristo Mkate wa Uzima: 6:1-15

- A. Mazingira: 6:1-4
 - B. Tatizo: 6:5-7
 - C. Kulisha watu elfu tano: 6:8-13
 - D. Matokeo ya kukatisha tamaa: 6:14-15
- IX. Woga ndani ya imani katikati ya dhoruba: 6:16-21
- X. Mwendelezo wa kulisha watu 5,000: 6:22-71
- A. "elfu tano" walikusanyika tena: 6:22-24
 - B. Mazungumzo juu ya Mkate wa Uzima: 6:25-71
 - 1. Mkate wa Musa ukilinganishwa na ule wa Yesu: 6:25-34
 - 2. Mkate unaoleta uzima wa milele: 6:35-40
 - 3. Mkate wa uzima kutoka Mbinguni: 6:41-51
 - 4. Mkate wa kifo cha Kristo: 6:52-59
 - C. Matokeo ya mazungumzo: 6:60-71
 - 1. Wengi walirudi nyuma: 6:60-66
 - 2. Kumi na wawili waliachwa: 6:67-71
- XI. Yesu kwenye karamu ya Yerusalemu: 7:1-53
- A. Safari ya Yerusalemu: 7:1-10
 - B. Yesu huko Yerusalemu: Mtu mwenye utata: 7:11-13
 - C. Kutopatana kwa wakosoaji wa Yesu: 7:14-24
 - D. Yesu: Lengo la kukisia: 7:25-36
 - E. Kutangazwa kwa Yesu: 7:37-39
 - F. Umati uliogawanyika: 7:40-44
 - G. Baraza lililogawanyika: 7:45-53
- XII. Kufundisha hekaluni: 8:1-59
- A. Mwanamke katika uzinzi: 8:1-8:11
 - B. Yesu nuru ya ulimwengu: 8:12-20
 - C. Muhtasari wa msalaba na mwikio wa umati: 8:21-30
 - D. Wayahudi na ufuasi: 8:31-59

1. Uhuru kupitia ujuzi wa ukweli: 8:31-36

2. Wana wa Ibrahimu: 8:37-40

3. Wana wa Shetani: 8:41-47

4. Shitaka la kuwa na pepo: 8:48-52

E. Mwitikio kwa mafundisho: Yesu dhidi ya Ibrahimu: 8:52-59

XIII. Yesu anamponya kipofu: 9:1-41

A. Mwanadamu kipofu tangu kuzaliwa anaponywa: 9:1-7

B. Mwitikio wa majirani wa kipofu: 9:8-12

C. Mwitikio wa Mafarisayo: 9:13-34

1. Mahojiano na kipofu: 9:13-17

2. Mahojiano na wazazi wake: 9:18-23

3. Mahojiano mengine na kipofu: 9:24-34

D. Hitimisho: Yesu, kipofu na Mafarisayo: 9:35-41

XIV. Mazungumzo ya kichungaji: 10:1-42

A. Mchungaji wa Kweli wa kondoo: 10:1-6

B. Mlango kwa zizi la kondoo: 10:7-10

C. Mchungaji Mwema wa kundi: 10:11-18

XV. Kupanda uadui kwa Yesu: 10:19-42

A. Mgawanyiko juu ya kumiliki mapepo: 10:19-21

B. Hitaji la mazungumzo ya wazi: 10:22-24

C. Jibu la Yesu: 10:25-30

D. Kunyongwa kwa kukufuru kunazuiwa: 10:31-39

E. Kimbilio ng'ambo ya Yordani: 10:40-42

XVI. Kifo kiligeuka kuwa uzima: 11:1-44

A. Mazingira: 11:1-6

B. Mpango: 11:7-16

C. Mazungumzo juu ya umuhimu wa tukio la kufuata: 11:17-27

D. Kutokuwa na tumaini la kifo: 11:28-39

E. Kufufuka kwa Lazaro: 11:40-44

F. Matokeo ya muujiza: 11:45-12:11

1. Mwitikio wa baadhi ya walioamini: 11:45

2. Mwitikio wa baraza: 11:46-53

3. Athari kwa usalama wa Yesu: 11:54-57

4. Kupakwa mafuta kwa kifo: 12:1-8

5. Maitikio mbalimbali: 12:9-11

XVII. Mfalme Yesu: 12:12-50

A. Kuongezeka kwa umaarufu wa Mfalme: 12:12-19

B. Ziara ya Wayunani kwa Mfalme: 12:20-22

C. Kifo cha Mfalme: 12:23-50

1. Utabiri wa kifo cha Mfalme: 12:23-27

2. Uhakikisho kutoka kwa Baba kwenda kwa Mfalme: 12:28-30

3. Kushuhudiwa na Mfalme: 12:30-36

4. Kutomwamini Mfalme: 12:37-43

5. Imani katika Mfalme: 12:44-50

Sehemu ya Tatu: Huduma ya Kibinafsi 13:1-17:26

I. Karamu ya Mwisho: 13:1-38

A. Somo la kitu: Kuosha miguu: 13:1-11

1. Tukio: 13:1-3

2. Tendo: 13:4-5

3. Tafsiri ya tendo: 13:6-17

B. Kufichuliwa kwa Yuda: 13:18-30

C. Utabiri wa kuondoka kwa Yesu: 13:31-35

D. Utabiri wa kukanushwa kwa Petro: 13:36-38

II. Ujumbe wa maandalizi na faraja: 14:1-27

A. Maandalizi: 14:1-4

B. Njia: 14:5-15

C. Mfariji: 14:16-21,26

D. Udhirisho kwa walio wake: 14:22-31

III. Muungano muhimu na Yesu: 15:1-27

A. Muungano na mzabibu: 15:1-8

B. Muungano katika upendo: 15:9-17

C. Kutengana na ulimwengu: 15:18-25

D. Muungano na Mfariji: 15:26-27

IV. Muhtasari wa siku zijazo: 16:1-33

A. Mateso yajayo yametabiriwa: 16:1-6

B. Mfariji ajaye: 16:7-16

C. Unabii wa kurudi kwa Kristo Mbinguni: 16:16

D. Wanafunzi waliochanganyikiwa: 16:17-19

E. Kugeuza huzuni kuwa furaha: 16:20-30

F. Imani kwa wakati ujao: 16:31-33

V. Maombi ya Yesu: 17:1-26

A. Kwake Mwenyewe: 17:1-8

B. Kwa wanafunzi wake wa sasa: 17:9-19

C. Kwa wafuasi wake wa baadaye: 17:20-26

Sehemu ya Nne: Siku za Mwisho 18:1-19:42

I. Kutekwa: 18:1-14

A. Mkutano katika bustani: 18:1

B. Usaliti wa Yuda: 18:2-3

C. Kutokuwa na upinzani kwa Yesu: 18:4-9

D. Jeuri iliyoachwa na Yesu: 18:10-11

E. Kuondoka kwa Anasi: 18:12-14

II. Kukana kwa Petro mara ya kwanza: 18:15-18

III. Kusikizwa mbele ya Anasi: 18:19-24

A. Ushuhuda wa ulinzi: 18:19-21

- B. Hukumu ya Anasi: 18:22-24
- IV. Kukanushwa kwa pili na Petro: 18:25-26
- V. Kukanushwa kwa tatu na Petro: 18:26-27
- VI. Kusikizwa mbele ya Pilato: 18:28-19:16
 - A. Usikilizaji wa hadhara: 18:28-32
 - B. Usikilizaji wa faragha: 18:33-38
 - C. Baraba: 18:38-40
 - D. Kunyanyaswa na Warumi: 19:1-3
 - E. Kifo kilidai: 19:4-8
 - F. Msamaha umekataliwa: 19:9-16
- VII. Kifo cha Yesu: 19:17-30
 - A. Kusulubishwa: 19:17-18
 - B. Jina la maiti: 19:19-22
 - C. Onyesho la kutojali: 19:23-24
 - D. Waliofiwa: 19:25-27
 - E. Kifo cha Yesu: 19:28-30
- VIII. Mazishi: 19:31-42
 - A. Ukaguzi wa mwili: 19:31-37
 - B. Kuzikwa: 19:38-42

Sehemu ya Tano: Ufufuo na Kutokea 20:1-21:23

- I. Ufufuo wa Yesu: 20:1-31
 - A. Ushahidi wa kaburi wazi: 20:1-10
 - B. Ushuhuda wa wajumbe wawili: 20:11-13
 - C. Ushahidi wa Bwana mfufuka: 20:14-29
 - 1. Kwa Maria Magdalene: 20:14-18
 - 2. Kwa wanafunzi wasio na Tomaso: 20:19-25
 - 3. Kwa wanafunzi na Tomaso: 20:26-29
 - D. Hitimisho la muhtasari: 20:30-31

II. Mkutano kando ya bahari: 21:1-23

A. Usiku usio na mafanikio wa uvuvi: 21:1-3

B. Suluhisho la Mvuvu Mkuu (Yesu): 21:4-6

C. Kiamsha kinywa pamoja na Yesu: 21:7-14

D. Kuthibitishwa tena kwa Petro: 21:15-19

E. Asili ya hekaya: Kwamba mwanafunzi Yohana hatakuwa kamwe: 21:20-23 .

Hitimisho 21:24-25

I. Yohana ndiye mwanafunzi anayeshuhudia na kuandika: 21:24

II. Kuna mambo mengine mengi ambayo Yesu alifanya ambayo hayajaandikwa na Yohana:
21:25

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Yohana?

2. Taja kusudi la kitabu cha Yohana.

3. Kitabu cha Yohana kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Yohana.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa Yohana.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Yesu anatoa kauli kadhaa kumhusu katika kitabu cha Yohana. Kila moja ya haya kauli hutanguliwa na maneno "Mimi ni..." Jifunze marejeleo yafuatayo:

-Mimi ndiye (Masihi):	4:26; 8:24,28; 13:19; 18:5,6,8
-Mimi ndimi Mkate wa Uzima:	6:35,41,48,51
-Mimi ndimi Nuru ya Ulimwengu:	8:12
-Mimi ndimi Mlango:	10:7,9
-Mimi ndimi Mchungaji Mwema:	10:11,14
-Mimi ndiye Ufufuo na Uzima:	11:25
-Mimi ndimi Njia, Kweli, na Uzima:	14:6
-Mimi ni Mzabibu:	15:1,5
-Mbele ya Ibrahimu, MIMI NDIMI:	8:58

2. Jifunze uhusiano wa Yesu na Mungu:

-Katika kufanya kazi: 5:19	-Kwa heshima: 5:23
-Katika kujua: 5:20	-Katika kuzaliwa upya: 5:24-25
-Katika ufufuo: 5:28-29	-Katika kuishi binafsi: 5:26

3. Yohana anaeleza juu ya mahojiano manane ya faragha ya Yesu na watu binafsi au vikundi vidogo:

-Petro na Nathanieli:	1:35-51
-Nikodemo:	3:1-21
-Mwanamke huko Sikari:	4:6-26
-Mtu aliyezaliwa kipofu:	10:35-51
-Martha na Mariamu:	11:1-57
-Mitume:	13:1-16:33
-Maria Magdalene:	20:1-18
-Petro:	21:15-23

4. Kuna mashahidi saba katika Yohana wanaomtangaza Yesu kama Masihi:

- Yohana Mbatizaji: 1:34
 - Nathanieli: 1:49
 - Petro: 6:69
 - Martha: 11:27
5. Jifunze maisha ya Yohana Mbatizaji:
- Ofisi yake: Yohana 1:6-18
 - Nguo na chakula chake: Mathayo 3:4
 - Ujumbe wake: Mathayo 3:2-10;
Luka 3:3-6,13-14; Yohana 1:29
 - Imetabiriwa na: Isaya (40:3-5) na Malaki (3:1)
 - Ushuhuda wake: Yohana 1:20,23,27; 3:29-30
 - Utabiri wake: Yohana 3:34-35; Luka 3:16
 - Uhakikisho kwamba Kristo alikuwa Masihi: Mathayo 11:2-6
 - Heshima kwa Yohana na Yesu: Mathayo 11:7-11
6. Mwanafunzi Yohana aliyeandika Injili hii pia aliandika I, II, na III Yohana na kitabu cha Ufunuo. Utajifunza haya baadaye katika kozi hii.
7. Jifunze majina ya Roho Mtakatifu yaliyotumiwa na Yohana:
- Kuwepo Kudumu: 14:16-17
 - Mwalimu: 14:25-26
 - Ushahidi: 15:26
 - Mwenye hatia: 16:7-11
 - Mwongozo: 16:13-15
8. Yohana anamonyesha Yesu kama Mwana wa Mungu (asili yake ya uungu) na Mwana wa Adamu (Wake) asili ya mwanadamu). Jifunze aya zifuatazo:
- Mwana wa Mungu: 1:34,49; 3:18; 5:25; 10:36; 11:4,27; 19:7, 20:31
 - Mwana wa Adamu: 1:51; 3:13-14; 5:27; 6:27,53,62; 8:28; 9:35; 12:23-24
9. Zaidi ya kutumia jina la cheo “Mwana wa Mungu” ili kukazia uungu wa Yesu, Yohana alitumia nyingi marejeo mengine ili kuthibitisha zaidi asili yake ya uungu. Uungu wa

Yesu umetajwa katika angalau mara moja katika kila sura katika Yohana: 1:49; 2:11; 3:16; 4:26; 5:25; 6:33; 7:29; 8:58; 9:37; 10:30; 11:27; 12:32; 13:13; 14:11; 15:1; 16:28; 17:1; 18:11; 19:7; 20:28; 21:14

10. Jifunze maisha ya Yohana, mwandishi wa kitabu hiki:

-Familia yake: Yohana 21:2, 19:25; Mathayo 27:56; Marko 15:40

-Kazi yake: Marko 1:19-20

-Uongozi wake katika kanisa la kwanza: Matendo 4:1-22; 8:14-15; Wagalatia 2:9

-Kuhamishwa kwake: Ufunuo 1:1,4,9

11. Jifunze upinzani mbalimbali uliotokea dhidi ya Yesu. Kamilisha chati iliyo hapa chini:

Rejeleo	Chanzo Cha Upinzani	Aina Ya Upinzani	Sababu Ya Upinzani
5:16			
18			
43			
6:41			
52			
61,66			
70			
7:1			
5			
11			
12			
20			
27,30			
32			
41,44			
45			
47			
8:6			
13			

48,53,59

9:16

22

24

10:19

24,31

39

11:46

53

56-57

12:4

10

19

UTANGULIZI

KWENYE KITABU CHA HISTORIA

Kitabu cha Matendo ndicho kitabu pekee cha historia katika Agano Jipya. Inarekodi matukio baada ya kupaa kwa Yesu kurudi Mbinguni na siku ya Pentekoste, ikiwa ni pamoja na kuzaliwa na rekodi ya kihistoria ya Kanisa la kwanza.

SURA YA TANO

MATENDO

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mtunzi wa kitabu cha Matendo.
- Tambua kitabu cha Matendo ya Mitume kiliandikiwa nani.
- Taja madhumuni ya kitabu cha Matendo.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Matendo kutoka kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Matendo.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Luka

AMBAO KWAO: Waumini wote, ingawa kitabu kimeelekezwa kwa Theofilo.

KUSUDI: Kitabu hiki kinahusu kile ambacho Yesu aliendelea kufanya na kufundisha baada ya kupaa kwake kupitia Mwili wake wa kiroho, yaani, Kanisa (Matendo 1:1-2).

AYA MUHIMU: Matendo 1:8

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Ushahidi wa kweli wa Roho Mtakatifu ni nguvu iliyoelekezwa: Uwezo wa kuwa mashahidi kwa madhumuni ya kueneza Injili duniani kote.

WAHUSIKA KUU: Yohana, Petro, Paulo, Sila, Barnaba, Yohana Marko, Filipo, Stefano, Anania na Safira, Dorkasi, Kornelio, Feliksi, Agripa.

MUHTASARI

(Kumbuka: Muhtasari huu unafuata amri ya Bwana iliyotolewa katika Matendo 1:8 kwa upanuzi wa Injili kutoka Yerusalemu hadi Uyahudi, Samaria, na sehemu za mbali zaidi za ulimwengu).

Utangulizi

Matendo 1:1-11

I. Utangulizi: 1:1-2

A. Kwa: Theofilo: 1:1

B. Kuhusu: Kile Yesu aliendelea kufanya na kufundisha baada ya kupaa kwake

Mwili wake wa kiroho, Kanisa: 1:1-2

II. Huduma ya Yesu baada ya kufufuka: 1:3

A. Muda wake: Siku arobaini: 1:3

B. Kusudi lake: Uthibitisho usio na dosari: 1:3

C. Ujumbe wake: Ufalme wa Mungu: 1:3

III. Mkutano wa mwisho wa Yesu na wanafunzi wake: 1:4-8

A. Amri kwa wanafunzi: 1:4-5

B. Swali la wanafunzi: 1:6

C. Tahadhari kwa wanafunzi: 1:7

D. Agizo kwa wanafunzi: 1:8

IV. Kupaa kwa Yesu Mbinguni: 1:9-11

A. Maelezo ya kupaa: 1:9

B. Tangazo la kuja kwake mara ya pili: 1:10-11

Sehemu ya Kwanza:

Kuunda Shahidi huko Yerusalemu

Matendo 1:12-7

I. Kuundwa kwa shahidi: 1:122:4

A. Wanafunzi wa Kristo wakingoja Yerusalemu: 1:12-26

1. Kukusanyika kwa wanafunzi: 1:12-15

a. Mahali pao pa kukutania: 1:12-13

b. Nambari yao na majina: 1:13-15

c. Kusudi lao: 1:14

2. himizo lililotolewa kwa wanafunzi: 1:15-22

a. Mzungumzaji: Petro: 1:15

b. Ujumbe 1:16-22

(1) Usuli: 1:16-20

(2) Maagizo: 1:21-22

3. Jibu la wanafunzi: 1:23-26

- a. Uteuzi: 1:23
- b. Maombi: 1:24-25
- c. Uchaguzi: 1:26

B. Ubatizo katika Roho Mtakatifu: 2:1-4

- 1. Tukio: 2:1
- 2. Watu: 2:1
- 3. Mahali: 2:1
- 4. Tukio: 2:2-4
 - a. Upepo: 2:2
 - b. Ndimi kama za moto: 2:3
 - c. Kunena kwa lugha: 2:4

Sehemu ya Pili: Utendaji kazi wa Shahidi katika Yerusalemu

Matendo 2:5-7

I. Shahidi wa kwanza: 2:4-40

- A. Namna ambayo ushahidi ulitolewa: 2:4-6
- B. Mwitikio kwa shahidi: 2:7-13
- C. Mahubiri ya Petro: 2:14-36
 - 1. Unabii kuhusu wakati: 2:17
 - 2. Unabii kuhusu roho: 2:17-18
 - 3. Unabii kuhusu tukio hilo: 2:19-20
 - 4. Unabii kuhusu wokovu: 2:21
 - 5. Kazi ya Yesu: 2:22-36
 - a. Yesu alikubaliwa na Mungu: 2:22
 - b. Yesu alisulubishwa: 2:23
 - c. Yesu alifufuka kutoka kwa wafu: 2:24-32
 - d. Yesu ameinuliwa kwenye mkono wa kuume wa Mungu: 2:33-35
 - e. Yesu sasa ni Bwana na Kristo: 2:36
- D. Jibu la ujumbe: 2:37-40

1. Usadikisho: 2:37
2. Uchunguzi: 2:37
3. Maagizo: 2:38
4. Ahadi: 2:38-39
5. Mawaidha: 2:40

II. Kanisa la kwanza la mtaa: 2:41-47

A. Ushirika wa kanisa la kwanza: 2:41

1. Utambulisho wao: Wale waliolipokea Neno.
2. Idadi yao: 3,000

B. Matendo ya kiroho ya kanisa la kwanza: 2:42

1. Mafundisho ya mitume.
2. Ushirika wa watakatifu.
3. Komunyo.
4. Maombi.

C. Mtindo wa maisha wa kanisa la kwanza: 2:44-46

1. Mfumo wa hiari wa jumuiya: 2:44-45
2. Ibada ya kila siku na ushuhuda: 2:46
3. Ushirika majumbani: 2:46
4. Umoja: 2:46

D. Ushahidi wa kanisa la mtaa: 2:46-47

1. Asili ya shahidi: 2:46-47
2. Matokeo ya shahidi: 2:47

III. Muujiza wa kwanza: 3:1-26

A. Muujiza ulioelezwa: 3:1-11

1. Mazingira: 3:1
2. Mwanamume na hitaji lake: 3:2-3
3. Ujumbe: 3:4-6
4. Muujiza: 3:7-8

5. Mwitikio wa umati: 3:9-11

B. Muujiza ulielezwa: 3:12-18

1. Mtu huyo hakuponywa kwa uwezo wa mitume: 3:12

2. Mtu huyo aliponywa na Mungu kwa kusudi la kumtukuza Yesu: 3:13-15 .

3. Mtu huyo aliponywa kwa imani katika jina la Yesu: 3:16

4. Mtu huyo aliponywa ili kuonyesha utimilifu wa unabii: 3:17-18

C. Ujumbe wa Petro: 3:19-26

1. Ahadi iliyotolewa na Petro: 3:19-21

a. Mungu aliwapa changamoto Waisraeli kufanya: 3:19

b. Mungu alichohidi atafanya: 3:19-21

2. Unabii wa manabii: 3:22-26

a. Unabii wa Musa na manabii: 3:22-24

b. Ahadi ya agano: 3:25

c. Mpango wa Masihi: 3:26

IV. Upinzani wa kwanza: 4:1-31

A. Kukamatwa: 4:1-4

1. Chanzo cha upinzani: 4:1

2. Sababu ya upinzani: 4:2

3. Aina ya upinzani: 4:3

B. Kesi: 4:5-14

1. Mahakama: 4:5-6

2. Maswali ya mahakama: 4:7

3. Kauli ya Petro: 4:8-12

a. Chanzo cha jibu lake: 4:8

b. Jibu lake: 4:9-10

c. Ushuhuda wake kuhusu Yesu: 4:10-12

d. Tangazo lake kuhusu wokovu: 4:12

4. Ushahidi unaozingatiwa na mahakama: 4:13-14

- a. Tabia ya mashahidi: 4:13
- b. Ushuhuda wa mtu aliyeponywa: 4:14

5. Umuzi: 4:15-22

- a. Mashauriano: 4:15-17
- b. Umuzi: 4:17-18
- c. Jibu la Petro na Yohana: 4:19-20
- d. Kutolewa: 4:21-22

6. Mwitikio: 4:21-31

- a. Maombi ya kanisa: 4:23-30
- b. Shughuli ya kanisa: 4:31

V. Adhabu ya kwanza ya dhambi: 4:32-5:16

A. Shirika la kanisa: 4:32-37

- 1. Ushirika wake: 4:32
- 2. Shahidi wake: 4:33
- 3. Uchumi wake: 4:32-37

B. Dhambi ya kwanza inavuruga ushirika: 5:1-10

- 1. Dhambi: 5:1-2
- 2. Kufichuliwa kwa dhambi: 5:3-4
- 3. Kuadibu kwa dhambi: 5:5-10

C. Matokeo ya nidhamu: Ushahidi wenye matunda wa ushirika: 5:11-16

- 1. Tabia ya uchaji ya washiriki: 5:11
- 2. Umoja: 5:12
- 3. Ishara za miujiza: 5:12, 15-16
- 4. Mwitikio wa jumuiya: 5:12-14

VI. Mateso ya kwanza: 5:17-43

- A. Chanzo cha upinzani: 5:17
- B. Kitendo cha upinzani: 5:18
- C. Ukombozi na Mungu: 5:19-26

1. Tendo lake: 5:19
2. Amri yake: 5:20
3. Kuitikia amri yake: 5:21
4. Kugunduliwa kwa tendo lake: 5:21-23
5. Matokeo ya tendo lake: 5:24-26

D. Jaribio: 5:27-40

1. Kushtakiwa na Sanhedrin: 5:27-28
2. Ulinzi uliofanywa na Petro: 5:29-32
3. Uchunguzi wa Sanhedrin: 5:33-39
4. Ukosefu wa haki wa uamuzi wa Sanhedrini: 5:40

E. Majibu ya mateso: 5:41-42

1. Kufurahi: 5:41
2. Umoja: Walikutana pamoja kila siku: 5:42
3. Kushuhudia: Kufundisha na kuhubiri: 5:42

VII. Shirika la kwanza: 6:1-7

A. Haja ya shirika: 6:1

B. Shirika lilipendekeza: 6:2-4

1. Chanzo cha pendekezo: 6:2
2. Sababu ya pendekezo: 6:2
3. Pendekezo: 6:3
4. Faida ya pendekezo: 6:4

C. Shirika liliundwa: 6:5-6

1. Njia iliyotumika: 6:5-6
2. Wanaume waliochaguliwa: 6:5
3. Kutawazwa kwao: 6:6

D. Matokeo ya shirika: 6:7

1. Neno liliongezeka: 6:7
2. Wanafunzi waliongezeka: 6:7

3. Utii kwa imani: 6:7

VIII. Mfia imani wa kwanza: 6:8-8:1

A. Maelezo ya Stefano: 6:3-15

1. Mmoja wa wale saba: 6:3,5
2. Kujazwa na Roho Mtakatifu: 6:5
3. Mtu mwenye sifa nzuri: 6:3
4. Mtu wa imani: 6:5
5. Mtu mwenye hekima: 6:3, 10
6. Mwanaume mwenye uwezo maalum: 6:8
7. Ushahidi wenye matokeo: 6:9-10

B. Mateso ya Stefano: 6:11-15

C. Ujumbe wa Stefano: 7:1-53

1. Ibrahimu: 7:1-8
2. Wahenga: 7:9-16
3. Musa: 7:17-43
 - a. Nchini Misri: 7:17-28
 - b. Jangwani: 7:29-43
4. Maskani: 7:44-50
 - a. Ya Musa: 7:44
 - b. Ya Yoshua: 7:45
 - c. Ya Daudi: 7:45-46
 - d. Ya Sulemani: 7:47-50
 - e. Ya Mungu: 7:48-50

5. Manabii: 7:51-53

D. Shahidi wa Stefano: 7:54-8:1

1. Mtazamo wa baraza: 7:54
2. Tangazo la Stefano: 7:55-56
3. Kitendo cha baraza: 7:57-59

4. Kifo cha Stefano: 7:59-8:1

Sehemu ya Tatu: Shahidi Katika Uyahudi na Samaria

Matendo 8-12

I. Mpito: Matokeo ya kifo cha Stefano: 8:1-4

A. Mateso: 8:1,3

B. Kuzikwa kwa Stefano: 8:2

C. Ushahidi uliopanuliwa wa kanisa: 8:4

II. Ushahidi wa Filipo: 8:5-40

A. Huduma katika Samaria: 8:5-25

1. Ushahidi wa Filipo: 8:5-13

a. Kazi ya Filipo: 8:5-7, 12

b. Jibu la Wasamaria: 8:6-12

c. Simoni Mchawi: 8:9-13

2. Kazi ya Petro na Yohana: 8:14-17

a. Kuja kwa Petro na Yohana: 8:14

b. Kuja kwa Roho Mtakatifu: 8:15-17

c. Jibu la Simoni: 8:18-19

d. Onyo la Simoni: 8:20-24

B. Huduma kwa Mwethiopia: 8:26-40

1. Maandalizi: 8:26-28

2. Shahidi: 8:29-35

3. Jibu: 8:36-38

C. Mpito hadi Azoto: 8:39-40

III. Ushahidi wa Sauli: 9:1-31

A. Kuongoka kwa Sauli: 9:1-9

1. Kusudi lake: 9:1-2

2. Maono yake: 9:3-9

3. Sauti: 9:4-7

4. Upofu: 9:8-9

B. Kutumwa kwa Sauli kupitia Anania: 9:10-19

1. Wito: 9:10-16

2. Agizo: 9:17-19

C. Utume wa Sauli: 9:20-31

1. Sauli kule Damasko: 9:20-25

a. Shahidi wake: 9:20-22

b. Jibu: 9:21-23

c. Kutoroka kwake: 9:23-25

2. Sauli huko Yerusalemu: 9:26-30

a. Mapokezi yake: 9:26-28

b. Shughuli yake: 9:28-29

c. Kuondoka kwake: 9:29-30

D. Mpito: Pumzika kanisani: 9:31

IV. Ushahidi wa Petro: 9:32-12:35

A. Huko Lida: 9:32-35

1. Waumini: 9:32

2. Mgonjwa: 9:33

3. Uponyaji wa mgonjwa: 9:34

4. Jibu: 9:35

B. Huko Yafa: 9:36-43

1. Kifo cha Dorko: 9:36-37

2. Wito wa Petro: 9:38-39

3. Huduma ya Petro: 9:40-41

4. Mwitikio kwa huduma: 9:42-43

C. Huko Kaisaria: 10:1-48

1. Maono ya Kornelio: 10:1-8

a. Mwanaume Kornelio: 10:1-2

b. Maono ya Kornelio: 10:3-6

c. Jibu la Kornelio: 10:7-8

2. Maono ya Petro: 10:9-22

a. Maono: 10:9-12

b. Sauti: 10:13-16

3. Kufika kwa wajumbe: 10:17-22

4. Kutembelea nyumba ya Kornelio: 10:23-48

a. Safari: 10:23

b. Mapokezi: 10:24-27

c. Maelezo: 10:27-28

d. Swali: 10:29

e. Jibu: 10:30-33

f. Mahubiri ambayo hayajakamilika: 10:34-43

(1) Mungu hana upendeleo: 10:34-35

(2) Kuenea kwa Injili: 10:36-37

(3) Ujumbe wa Injili: 10:38-43

g. Jibu la Kornelio: 8:44-48

D. Huko Yerusalemu: 11:1-12:25

1. Tatizo la kuongoka kwa watu wa mataifa: 11:1-18

a. Tatizo: 11:1-3

b. Maelezo ya kazi ya Mungu kati ya Mataifa: 11:4-17

(1) Maono: 11:4-10

(2) Wageni: 11:11

(3) Ziara: 11:12-16

c. Uamuzi: 4:18

V. Kanisa la Antiokia ya Shamu: 11:19-30

A. Uinjilishaji wa Antiokia: 11:19-21

B. Kutembelewa na Barnaba: 11:22-24

C. Sauli alichaguliwa kama mchungaji-mwalimu: 11:25-26

D. Habari iliyofunuliwa na Agabo: 11:27-30

VI. Mateso yaliyoongozwa na Herode: 12:1-25

A. Kuuawa kwa Yakobo: 12:1-2

B. Kukamatwa kwa Petro: 12:3-4

C. Ukombozi wa Petro 12:5-19

D. Kifo cha Herode: 12:20-23

VII. Tangazo la Neno: 12:24-25

Sehemu ya Nne: Shuhudia Mipaka ya Mipaka ya Dunia

Matendo 13-28

I. Safari ya kwanza ya kimisionari: 13:1-14:28

A. Wito wa huduma: Matendo 13:1-3

B. Huduma katika Pafo huko Kipro: 13:4-12

C. Huduma katika Antiokia katika Pisidia: 13:13-50

1. Mpito kwenda Pisidia: 13:13-16

2. Ujumbe: 13:17-37

a. Ukombozi wa kutoka: 13:17

b. Kutangatanga nyikani: 13:18

c. Kutekwa kwa Kanaani: 13:19

d. Utawala wa Sauli na Daudi: 13:20-23

e. Huduma ya Yohana Mbatizaji: 13:24-25

f. Kusulubishwa na kufufuka kwa Yesu: 13:26-37

g. Mwaliko: 13:38-41

3. Jibu: 13:42-50

D. Huduma katika Ikoniamu: 13:51-14:5

E. Huduma katika Listra: 14:6-25

F. Huduma katika Shamu: 14:26-28

II. Baraza la Yerusalemu: 15:1-35

A. Tatizo: 15:1-3

B. Vipindi: 15:4-21

1. Kikao cha kwanza cha hadhara: 15:4-5

2. Kikao cha faragha cha mitume na wazee: 15:6

3. Kikao cha pili cha hadhara: 15:7-21

a. Ripoti ya Petro: 15:7-11

b. Taarifa ya Paulo na Barnaba: 15:12

c. Ripoti ya Yakobo: 15:13-21

C. Uamuzi: 15:19-21

D. Barua: 15:22-35

III. Safari ya pili ya umishonari: 15:36-18:22

A. Hoja: 15:36-41

B. Huduma huko Listra: 16:1-5

C. Huduma kule Troa: 16:6-10

D. Huduma katika Filipi: 16:11-40

E. Huduma katika Thesalonike: 17:1-9

F. Huduma huko Berea: 17:10-14

G. Huduma huko Athene: 17:15-34

H. Huduma katika Korintho: 18:1-18

I. Huduma katika Efeso: 18:19-21

J. Yerusalemu na Antiokia: 18:22

IV. Safari ya tatu ya umishonari: 18:23-21:14

A. Asia Ndogo: 18:23

B. Huduma katika Efeso: 18:24-19:41

1. Apolo: 18:24-28

2. Wanafunzi wa Yohana: 19:1-7

3. Shule ya Tirano: 19:8-12

4. Wana wa Skewa: 19:13-17

5. Kujitolea kwa waongofu: 19:18-20
 6. Uamuzi: 19:21
 7. Watetezi wa Diana: 19:23-41
- C. Huduma katika Makedonia na Ugiriki: 20:1-5
- D. Huduma katika Troa: 20:6-12
- E. Huduma katika Mileto: 20:13-38
1. Safari: 20:13-16
 2. Mkutano na wazee kutoka Efeso: 20:17-35
 - a. Mapitio ya huduma yake: 20:17-21
 - b. Kukabili wakati ujao: 20:22-24
 - c. Dhamiri ya Paulo: 20:25-27
 - d. Onyo 20:28-31
 - e. Amesifiwa kwa Mungu: 20:32
 - f. Mfano wa Paulo katika kazi: 20:33-35
 3. Kuaga: 20:36-38
- F. Huduma katika Tiro: 21:1-6
- G. Huduma katika Tolemia: 21:7
- H. Huduma katika Kaisaria: 21:8-14
- V. Ziara ya mwisho ya Yerusalemu na safari ya Rumi: 21:15-28:31
- A. Yerusalemu: 21:15-23:32
1. Mpito kuelekea Yerusalemu: 21:15-17
 2. Uvumi dhidi ya Paulo: 21:18-30
 - a. Kwamba alikuwa ameidhalilisha sheria ya Musa: 21:18-26
 - b. Kwamba alikuwa amenajisi Hekalu: 21:27-30
 3. Mwitikio wa Paulo: 21:23-26
 4. Kuokolewa kwa Paulo: 21:30-32
 5. Majibu ya Paulo: 21:33-23:10
 - a. Umati wa Wayahudi: 22:1-23

- b. Akida wa Kirumi: 22:24-26
- c. Nahodha mkuu: 22:26-30
- d. Baraza la Sanhedrin: 23:1-10
 - (1) Kukiri kwa Paulo: 23:1
 - (2) Kukutana na kuhani mkuu: 23:2-5
 - (3) Mahakama iliyogawanyika: 23:6-10
- 6. Ufunuo kwa Paulo: 23:11
- 7. Kisasi dhidi ya Paulo: 23:12-15
- 8. Kuokolewa kwa Paulo: 23:16-32
 - a. Mpango uliofunuliwa: 23:16-22
 - b. Barua: 23:25-30
 - c. Kutoroka: 23:32

B. Kaisaria: 23:33-26:32

- 1. Mbele ya Feliksi: 23:33-24:27
 - a. Mashtaka ya Tertulio: 24:1-9
 - b. Jibu la Paulo: 24:10-21
 - c. Jibu la Feliksi: 24:22-27
- 2. Mbele ya Festo: 25:1-12
- 3. Festo na Agripa: 25:13-27
- 4. Mbele ya Agripa: 26:1-32
 - a. Paulo anajisemea mwenyewe: 26:1-23
 - b. Mwaliko kwa Mwokozi: 26:24-29
 - c. Hukumu: 26:30-32

C. Njia ya kwenda Rumi: 27:17-28:31

- 1. Dhoruba: 27:1-44
- 2. Nyoka: 28:1-6
- 3. Uponyaji: 28:7-10
- 4. Safari inaendelea: 28:11-15

D. Rumi: 28:16-31

1. Kukutana na Wayahudi: 28:16-29

2. Huduma: 28:30-31

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Matendo?

2. Taja kusudi la kitabu cha Matendo.

3. Kitabu cha Matendo kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Matendo.

5. Kutoka kwenye kumbukumbu, andika Mstari Muhimu wa Matendo.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Tengeneza chati ili kujifunza miujiza yote iliyorekodiwa katika kitabu cha Matendo.
Aina Ya Muujiza Mbinu Inayotumika Mahali Watu Waliohusika Matokeo
2. Jifunze mahubiri ya Matendo. Unda chati ili kurekodi masomo yako:
Rejeleo Mnenaji Walionenewa Muhtasari wa Ujumbe
3. Jifunze maombi yote yaliyoandikwa katika kitabu cha Matendo. Tumia chati kupanga somo lako:
Rejeleo Mahali Aliyeomba Muhtasari wa Maombi Matokeo ya Maombi
4. Jifunze maisha ya Mtume Paulo kwa kutumia muhtasari ufuatao:
 - Maisha ya awali ya Paulo: Matendo 22:3
 - Mateso ya Paulo kwa Ukristo: Matendo 8:1-4; 9:1-2
 - Kuongoka kwa Paulo: Matendo 9:3-21
 - Miaka ya mapema ya utumishi wa Paulo: Matendo 9:22-31; 11:22-30
 - Safari ya kwanza ya kimisionari: Matendo 13:1-14:28
 - Baraza la Yerusalemu: Matendo 15:1-35
 - Safari ya pili ya umishonari: Matendo 15:36-18:22
 - Safari ya tatu ya umishonari: Matendo 18:23-21:27
 - Paulo anatembelea Yerusalemu, anakamatwa, anapelekwa Kaisaria, anakata rufani kwa Kaisari.
Matendo 21:17-26:32
 - Safari ya kwenda Rumi kwa baharini: Matendo 27:1-44
 - Kifungo cha kwanza cha Paulo Kirumi (miaka miwili): Matendo 28:1-31
 - Safari za mwisho za Paulo: Warumi 15:28
 - Kifungo cha pili cha Paulo Kirumi na kuuawa kwa imani: 2Timotheo 4:6
5. Katika Injili ya Luka Mtume Luka aliandika juu ya yote ambayo Yesu alianza kufanya na kufundisha katika mwili wake wa nyama. Katika kitabu cha Matendo, Luka anaandika mambo ambayo Yesu anaendelea kufanya na kufundisha kupitia Mwili Wake wa kiroho, Kanisa.
6. Jifunze kufanana kati ya huduma za Petro na Paulo kama ilivyoandikwa katika kitabu cha Matendo katika sura yalionyesha:

Peter

Mahubiri ya kwanza: 2
Mtu kilema aponywa: 3
Simoni mchawi: 8
Ushawishi wa kivuli: 5
Kuwekea mikono: 8
Petro aliabudu: 10
Tabitha alilelewa: 9
Petro afungwa: 12

Paul

Mahubiri ya kwanza: 13
Mtu kilema aponywa: 14
Elima mchawi: 13
Ushawishi wa lesa: 19
Kuwekea mikono: 19
Paulo aliabudu: 14
Eutiko alikuzwa: 20
Paulo afungwa: 28

7. Maisha katika kanisa la kwanza yalikuwa:

- Kukiri: 2:4
- Kuhukumiwa: 2:7
- Kugeuza: 2:37
- Kulingana: 2:42
- Kuendelea: 2:46
- Kuwasiliana: 2:46
- Kuambukiza: 2:47

8. Muhtasari ufuatao utakusaidia kukumbuka yaliyomo katika kitabu cha Matendo.

- Mtu: Yesu Kristo
- Nguvu: Roho Mtakatifu
- Wahubiri: Petro, Paulo, Stefano, Filipo
- Maeneo: Yerusalemu, Uyahudi, Samaria, sehemu za mbali zaidi za dunia
- Programu: Upanuzi wa ujumbe wa Injili

9. Katika Matendo 2, Petro anarejelea unabii uliotolewa na nabii Yoeli. Unaweza kusoma hii unabii katika Yoeli 2:28-32.

UTANGULIZI WA NYARAKA

Mgawanyiko unaofuata katika Agano Jipya ni barua, ambazo pia hujulikana kama Nyaraka. Wao ni pamoja na vitabu vifuatavyo:

Warumi: Uwasilishaji wa Injili unaosisitiza wokovu kwa imani pekee.

I Wakorintho: Iliandikwa ili kurekebisha makosa ya mwenendo wa Kikristo katika kanisa la mtaa.

2 Wakorintho: Inazungumza juu ya huduma ya kweli ya Injili, uwakili, na utume wa Paulo mamlaka.

Wagalatia: Inashughulika na kosa la kuchanganya sheria na imani. Mada ni kuhesabiwa haki kwa imani pekee.

Waefeso: Huwatia moyo waumini kila mahali wanaoshiriki nafasi ya mbinguni pamoja na Yesu kama washiriki wa Kanisa.

Wafilipi: Inasisitiza furaha ya uzoefu wa Kikristo.

Wakolosai: Inashughulika na makosa ya "Ugnostiki," mafundisho ya uwongo ambayo yalimkana Yesu kama Mwana wa Kweli wa Mungu na Mwana wa Adamu. Kitabu hiki pia kinasisitiza Yesu kama kichwa cha Kanisa.

I Wathesalonike: Shauri katika maisha ya Kikristo na msisitizo juu ya kurudi kwa Yesu.

II Wathesalonike: Maagizo zaidi juu ya kurudi kwa Bwana na jinsi ujuzi wa hili unapaswa kuathiri maisha ya kila siku.

I Timotheo: Inasisitiza mafundisho ya kweli, serikali ya kanisa yenye utaratibu, na kanuni za kuwaongoza kanisa katika miaka ijayo.

II Timotheo: Inaeleza mtumishi wa kweli wa Yesu Kristo. Anaonya juu ya uasi (kushuka kiroho) ambayo ilikuwa tayari imeanza na kuwasilisha Neno la Mungu kama dawa ya kusahihisha makosa yote.

Tito: Barua ya Paulo kwa mtumishi kijana aliyetitwa Tito ambaye alikuwa akimtumikia Mungu katika kisiwa cha Krete. Mafundisho na maisha ya kimungu yanasisitizwa.

Filemoni: Maombezi ya Paulo kwa mtumwa aliyetoroka wa Mkristo tajiri wa Kolosai. Ni inaonyesha maombezi ya Yesu kwa niaba ya waamini ambao hapo awali walikuwa watumwa wa dhambi.

Waebrania: Inaeleza ubora wa Ukristo juu ya Uyahudi. Inamonyesha Yesu kama Mkuu Kuhani Mkuu na mpatanishi mmoja kati ya Mungu na mwanadamu mwenye dhambi.

Yakobo: Inafundisha kwamba imani ya kweli inathibitishwa na matendo, ingawa wokovu ni kwa imani pekee.

I Petro: Barua ya faraja na faraja kwa waumini, hasa wale wanaoteseka mashambulizi ya kiroho kutoka nje kupitia kwa wasioamini.

II Petro: Onyo dhidi ya mashambulizi ya kiroho kutoka ndani. Kwa mfano, walimu wa uongo waliokuwa na tayari amepata nafasi katika kanisa.

I Yohana: Iliandikwa ili kupambana na Ugnostiki ambao ulikana nafasi ya Kristo kama Mwana wa Mungu na Mwana wa Mtu. Inasisitiza ushirika na upendo kati ya waamini na kuwahakikishia waamini wa kweli uzima wa milele.

Yohana wa Pili: Anaonya dhidi ya maafikiano yoyote na makosa ya kimafundisho na kusisitiza ukweli kuwa kulindwa kwa upendo.

Yohana wa Tatu: Anaonya juu ya dhambi ya kukataa ushirika na wale ambao ni waamini wa kweli.

Yuda: Onyo lingine dhidi ya uasi-imani na mafundisho ya uwongo. Mandhari ni sawa na ile ya Petero wa Pili.

MAKUNDI YA WARAKA

Hizi pia zinaweza kupangwa kwa...

Vitabu vinavyohusu Kurudi kwa Kristo: I na II Wathesalonike

Vitabu vinavyosisitiza Injili: Warumi, Wagalatia, I na II Wakorintho

Vitabu Vilivyoandikwa na Paulo Gerezani: Waefeso, Wakolosai, Wafilipi, Filemoni

Barua za Kichungaji: Vitabu hivi vinazingatia masuala ya kiutendaji ya uongozi wa kanisa na shirika: I na II Timotheo na Tito.

Nyaraka za Jumla: Nyaraka zilizobaki

UKENGEUFU

"Ukengeufu" ni neno ambalo unapaswa kufahamu unapochunguza nyaraka. Neno hili maana yake ni "kujitenga na imani." Katika nyaraka kadhaa waandishi wanashughulikia tatizo la uasi katika kanisa.

SURA YA SITA

WARUMI

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mwandishi wa kitabu cha Warumi.
- Tambua kitabu cha Warumi kiliandikiwa nani.
- Taja madhumuni ya kitabu cha Warumi.
- Andika Aya Muhimu za kitabu cha Warumi kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Warumi.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

AMBAO KWAO: Waumini wa Roma.

KUSUDI: Kuwasilisha maana ya Injili kuhusiana na sheria, unabii, na hitaji la ulimwengu la mwanadamu kwa ajili ya kuhesabiwa haki kwa imani.

MISTARI MUHIMU: Warumi 1:16-17

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Mwenye haki ataishi kwa imani.

WAHUSIKA WAKUU: Paulo, Adamu, Abrahamu, Isaka (Ona orodha ya majina katika sura ya 16.)

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-7

A. Mjumbe: Paulo: 1:1-6

1. Mtumishi wa Yesu Kristo.
2. Kuitwa mtume.
3. Kutengwa kwa Injili ya Mungu.

B. Wasomaji: 1:7

1. Waumini huko Roma.
2. Mpendwa wa Mungu.
3. Wale walioitwa kuwa watakatifu.

C. Salamu: Neema na amani kutoka kwa Mungu na Yesu: 1:7

II. Uhusiano wa Paulo na Warumi: 1:8-16

A. Shukrani zake kwa ajili yao: 1:8

B. Maombi yake kwa ajili yao: 1:9-10

C. Hamu yake ya kuwatembelea: 1:11-16

1. Tamaa: 1:11

2. Kusudi la tamaa: 1:11-12

3. Vizuizi vya utimilifu wake: 1:13

4. Msukumo nyuma ya tamaa: 1:14-16

a. Tamaa ya kuzaa matunda: 1:14

b. Hisia yake ya wajibu kwa watu wa mataifa yote: 1:14

c. Utayari wake wa kuhubiri Rumi: 1:15

d. Ujasiri wake katika ujumbe wa Injili: 1:16

III. Kauli ya mada ya kitabu: Injili ya nguvu inadhihirisha haki ya Mungu: 1:16-17

Sehemu ya Kwanza: Mafundisho

Haki ya Mungu kama inavyofunuliwa katika Injili

1:18-8:39

I. Hitaji la haki kwa sababu ya dhambi ya ulimwengu wote: 1:18-3:20

A. Kuhukumiwa kwa ulimwengu wa Mataifa: 1:18-32

1. Ghadhabu ya Mungu dhidi ya dhambi: 1:18

2. Sababu za ghadhabu ya Mungu: 1:19-23

a. Ujuzi wao juu ya Mungu huwaacha bila kisingizio: 1:19-20.

b. Upotovu wao wa elimu ya Mungu unathibitisha hatia yao:
1:21-23

3. Ghadhabu ya Mungu: 1:24-32

a. Wametolewa kwenye uchafu: 1:24-25

b. Wameachiliwa kwa tamaa mbaya: 1:26-27

c. Wametolewa kwenye akili isiyofaa: 1:28-32

(1) Matokeo ya uchaguzi wao: 1:28

(2) Maelezo ya hali yao: 1:28-32

B. Kuhukumiwa kwa Myahudi: 2:1-3:8

1. Kanuni ya hukumu ya Mungu: 2:1-16

a. Hukumu ya Mungu kulingana na ukweli: 2:1-5

(1) Hatia ya yule anayehukumu wengine: 2:1

(2) Kanuni ya hukumu: 2:2

(3) Rufaa kwa wenye hatia: 2:3-5

b. Hukumu ya Mungu kulingana na matendo: 2:6-15

(1) Kanuni ya hukumu: 2:6

(2) Madaraja mawili katika hukumu: 2:7-12

(3) Utii kwa nuru kama jaribu katika hukumu: 2:13-15

c. Hukumu kuhusiana na Injili ya Paulo: 2:16

2. Kushindwa kwa maadili kwa Myahudi: 2:17-29

a. Madai ya Myahudi: 2:17-20

b. Kukanusha madai ya Myahudi: 2:21-24

c. Kushindwa kutimiza wajibu: 2:25-29

(1) Ya tohara: 2:25

(2) Ya utiifu: 2:26-27

(3) Mtazamo wa kweli na potofu wa Myahudi: 2:28-29

3. Mapingamizi ya Myahudi: 3:1-8

a. Swali la Wayahudi: 3:1-4

(1) Swali: 3:1

(2) Jibu: 3:2-4

(3) Pingamizi: 3:5

(4) Kukanusha pingamizi: 3:6-8

C. Kuhukumiwa kwa ulimwengu wote: 3:9-20

1. Shitaka la kwamba wote wamefanya dhambi: 3:9

2. Uthibitisho wa dhambi ya ulimwengu wote kutoka kwa Maandiko: 3:10-18

a. Tabia ya dhambi: 3:10-12

b. Zoezi la dhambi: 3:13-17

(1) Katika hotuba: 3:13-14

(2) Katika mwenendo: 3:15-17

c. Sababu ya dhambi: 3:18

3. Kutumika kwa Myahudi aliye na sheria: 3:19-20

II. Haki ya Mungu katika kuhesabiwa haki: 3:21-5:21

A. Kuhesabiwa haki kwa imani: 3:21-26

1. Ni udhihirisho wa haki ya Mungu: 3:21

2. Maelezo ya kuhesabiwa haki kwa imani: 3:21-26

a. Uhusiano wake na Agano la Kale: 3:21

b. Kupatikana kwa njia ya imani: 3:22-23

c. Msingi wake katika ukombozi wa Kristo: 3:24-25

d. Udhihirisho wa haki ya Mungu: 3:25-26

B. Muhtasari wa fundisho la kuhesabiwa haki: 3:27-31

1. Kutengwa kwa sifa za kibinafsi: 3:27-28

2. Uwasilishaji wa tabia ya Mungu: 3:29-30

3. Kuanzishwa kwa sheria: 3:31

C. Uthibitisho wa kuhesabiwa haki kwa imani kutoka katika Maandiko: 4:1-25

1. Kuhesabiwa haki kwa Ibrahimu: 4:1-12

a. Swali kuhusu uzoefu wa Ibrahimu: 4:1

b. Njia ya kuhesabiwa haki: 4:2-3

c. Ulinganisho wa njia mbili za kuhesabiwa haki: 4:4-5

d. Uthibitisho kutoka kwa ushuhuda wa Daudi: 4:6-8

2. Kuhesabiwa haki kwa imani bila kutahiriwa: 4:9-12

a. Swali kuhusu tohara: 4:9-10

b. Majibu kutoka kwa hali ya Ibrahimu: 4:10

- c. Tohara ya Ibrahimu: 4:11-12
- 3. Ahadi inayopatikana kwa imani: 4:13-17
 - a. Njia za kupata urithi: 4:13
 - b. Sababu ya njia ya imani: 4:14-15
 - c. Wapokeaji wa ahadi: 4:16
 - d. Upatano na Maandiko: 4:17
- 4. Mfano wa imani ya Ibrahimu: 4:17-25
 - a. Lengo la imani yake: 4:17
 - b. Asili ya imani yake: 4:18-21
 - c. Thawabu ya imani yake: 4:22
 - d. Umuhimu wa imani yake: 4:23-25
- D. Kudumu kwa kuhesabiwa haki: 5:1-11
 - 1. Matokeo ya sasa ya kuhesabiwa haki: 5:1-2
 - 2. Kutokuwa na uwezo wa majaribu kuharibu tumaini hili: 5:3-5
 - a. Matokeo ya majaribu: 5:3-4
 - b. Uzoefu wa upendo wa Mungu: 5:5
 - 3. Upendo wa Mungu katika Kristo unathibitisha tumaini hili: 5:6-11
 - a. Upendo wa Mungu: 5:6-10
 - (1) Udhihirisho wa upendo wake kwa waliopotea: 5:6-8
 - (2) Uhakikisho wa wokovu: 5:9-10
 - b. Uzoefu wa upatanisho: 5:11
- E. Msingi wa haki: 5:12-21
 - 1. Wanaume wawakilishi wawili: 5:12-14
 - a. Matokeo ya tendo la Adamu: 5:12-14
 - b. Ukichwa wa Adamu kama mfano wa Kristo: 5:14
 - 2. Tofauti kati ya Adamu na Kristo: 5:15-17
 - a. Katika ubora: 5:15
 - b. Inatumika: 5:16

c. Katika matokeo: 5:17

3. Kufanana kwa Adamu na Kristo: 5:18-21

a. Kufanana kwa upeo: 5:18

b. Kufanana katika utendaji: 5:19

c. Kufanana kwa kipimo: 5:20-21

III. Haki ya Mungu katika utakaso: 6:1-8:39

A. Uhusiano wa mwamini na dhambi: 6:1-23

1. Kifo kwa kanuni ya dhambi: 6:1-14

a. Swali la kubaki katika dhambi: 6:1

b. Kukataliwa kwa pendekezo: 6:2

c. Nafasi yetu katika ubatizo: 6:3-11

(1) Swala la kutojua kuhusu ubatizo: 6:3

(2) Umuhimu wa ubatizo: 6:4

(3) Matumizi kwa waumini: 6:5-10

(4) Wito wa nafasi hii: 6:11

2. Kifo cha mwamini kwa kutenda dhambi: 6:15-23

a. Swali la kuendelea kwa dhambi: 6:15

b. Kukataliwa kwa pendekezo: 6:15

c. Jibu kutoka kwa mfano wa utumwa: 5:16-23

(1) Swali kuhusu huduma mbili: 6:16

(2) Uzoefu wa mwamini katika huduma zote mbili: 6:17-18

(3) Rufaa kwa nafasi mpya: 6:19

(4) Tofauti kati ya hizi mbili: 6:20-22

(5) Matokeo ya huduma hizo mbili: 6:23

B. Uhusiano wa mwamini na sheria: 7:1-25

1. Wafu kwa sheria lakini walio hai kwa Mungu: 7:1-6

a. Utawala wa sheria: 7:1

b. Mfano kutoka kwa sheria ya ndoa: 7:2-3

- c. Utekelezaji wa kanuni kwa mwamini: 7:4-6
- 2. Kutoweza kwa sheria kukomboa dhambi: 7:7-25
 - a. Uhusiano wa sheria na dhambi: 7:7-13
 - (1) Asili ya sheria si dhambi: 7:7
 - (2) Kufunuliwa kwa dhambi kupitia sheria: 7:7-13
 - (3) Kazi ya dhambi kupitia sheria: 7:8-11
 - (4) Ufunuo wa sheria juu ya hali ya dhambi: 7:12-13
 - b. Kutoweza kwa sheria kuleta ushindi juu ya dhambi: 7:14-25
 - (1) Kuungama la kwanza la kushindwa na dhambi: 7:14-17
 - (2) Kuungama la pili la dhambi inayokaa ndani yake: 7:18-20
 - (3) Kuungama kwa tatu na njia ya ushindi: 7:21-25
- C. Ushindi wa mwamini kupitia Roho: 8:1-39
 - 1. Ukombozi kutoka kwa nguvu za mwili kwa Roho: 8:1-11
 - a. Uhuru wa mwamini kutoka kwa hukumu: 8:1-2
 - b. Msingi wa ukombozi: 8:3
 - c. Kusudi la ukombozi: 8:4
 - d. Njia ya ukombozi: 8:5-10
 - (1) Tabaka mbili za wanaume: 8:5
 - (2) Akili mbili: 8:6-7
 - (3) Nyanja mbili: Mwili na roho: 8:8-11
 - e. Ukombozi kutoka kwa kifo cha kimwili: 8:11
 - 2. Maisha ya uwana kwa Roho: 8:12-17
 - a. Wajibu wa kuishi katika Roho: 8:12-13
 - b. Ushahidi wa maisha katika Roho: 8:14-17
 - (1) Uongozi wa Roho: 8:14
 - (2) Asili ya Roho: 8:15
 - (3) Ushuhuda wa Roho: 8:16
 - (4) Urithi wa Muumini: 8:17

3. Kutukuzwa katika mateso ya sasa: 8:18-30
 - a. Tathmini ya mateso ya sasa: 8:18
 - b. Uhakikisho wa kutukuzwa: 8:19-30
 - (1) Uhakikisho kutoka kwa uumbaji: 8:19-22
 - (2) Uhakikisho kutoka kwa tumaini la sasa: 8:23-25
 - (3) Uhakikisho kwa Roho: 8:26-27
 - (4) Uhakikisho wa Mungu katika hali ya maisha: 8:28
 - (5) Uhakikisho wa kuendelea kwa Mungu kufanya kazi ndani yetu: 8:29-30
4. Uhakikisho wa ushindi wa muumini: 8:31-39
 - a. Uhusiano wa mwamini na Mungu: 8:31-33
 - b. Uhusiano wa mwamini na Kristo: 8:34
 - c. Uhusiano wa muumini na mazingira ya uovu: 8:35-39
 - (1) Kutoweza kutengana na uovu wa ulimwengu unaoonekana
Kristo: 8:35-37
 - (2) Kutoweza kutengana kwa uovu na ulimwengu usioonekana
kutoka kwa Kristo: 8:38-39

Sehemu ya Pili: Kihistoria

Haki ya Mungu katika kushughulika kwake na Israeli na wanadamu wote

9:1-11:36

- I. Huzuni ya Paulo kwa sababu ya kukataliwa kwa Israeli: 9:1-5
 - A. Hisia zake: 9:1
 - B. Uzito wa hisia zake: 9:2-3
 - C. Msingi wa hisia zake: 9:3-5
- II. Kukataliwa kwa Israeli na ukuu wa Mungu: 9:6-29
 - A. Kukataliwa kwa Israeli na ahadi ya Mungu: 9:6-13

1. Kukanusha kushindwa kwa Neno la Mungu: 9:6
 2. Uthibitisho kwamba ahadi haitokani na asili ya kimwili: 9:6-13
 - a. Uthibitisho kutoka kwa familia ya Ibrahimu: 9:6-9
 - b. Uthibitisho kutoka kwa familia ya Isaka: 9:10-13
- B. Kukataliwa kwa Israeli na haki ya Mungu: 9:14-29
1. Haki ya Mungu katika udhihirisho wa mapenzi yake: 9:14-18
 - a. Swali la haki ya Mungu: 9:14
 - b. Ufunuo wa mapenzi ya Mungu: 9:15-17
 - (1) Rehema yake ilidhihirishwa kulingana na mapenzi yake: 9:15-16
 - (2) Hukumu yake inatekelezwa kulingana na mapenzi yake: 9:17
 - c. Tendo la Mungu kulingana na mapenzi yake: 9:18
 2. Nguvu kuu ya Mungu: 9:19-29
 - a. Swali na karipio: 9:19-20
 - b. Haki ya Mungu kutenda: 9:20-21
 - c. Utendaji wa nguvu za Mungu: 9:22-24
 - (1) Subira yake kwa waovu: 9:22
 - (2) Ufunuo wake wa utukufu: 9:22-24
 - d. Matarajio ya wito wa Myahudi na Myunani: 9:25-29
 - (1) Wito wa Mataifa: 9:25-26
 - (2) Tangazo kuhusu hatima ya Israeli: 9:27-29
- III. Kukataliwa kwa Israeli: 9:30-10:21
- A. Kushindwa kwa Israeli kupata haki: 9:30-33
1. Ukweli wa kushindwa kwa Israeli: 9:30-31
 2. Sababu ya kushindwa kwa Israeli: 9:32
 3. Maelezo ya kushindwa kwa Israeli: 9:32
 4. Uthibitisho wa matokeo: 9:32
- B. Kukataa kwa Israeli kukubali haki ya Mungu: 10:1-11
1. Sababu ya kukataliwa kwa Israeli: 10:1-4

2. Asili ya haki kwa imani: 10:5-11
 - a. Ulinganisho wa njia mbili za haki: 10:5-8
 - (1) Haki kwa kushika sheria: 10:5
 - (2) Haki kupitia imani: 10:6-8
 - b. Utambuzi wa haki kwa njia ya imani: 10:9-10
 - c. Uhakikisho wa Maandiko wa haki kwa imani: 10:11

C. Kupuuzwa na Israeli kwa Injili ya ulimwengu wote: 10:12-21

1. Ukweli wa Injili ya ulimwengu wote: 10:12-13
2. Utangazaji wa Injili ya ulimwengu wote: 10:14-15
3. Mwitikio wa Israeli kwa Injili hii ya ulimwengu wote: 10:16-21
 - a. Kupuuzwa: 10:16-17
 - b. Imekataliwa: 10:18-21

IV. Kukataliwa kwa Israeli na kusudi la Mungu kwa maisha yao yajayo: 11:1-32

A. Kukataliwa kwa Israeli kuliacha mabaki: 11:1-10

1. Kukana kwamba Mungu amekatilia mbali watu wake: 11:1-2
2. Uthibitisho wa mabaki waliosalia: 11:2-6
 - a. Uthibitisho kutoka kwa Maandiko: 11:2-4
 - b. Uthibitisho wa kuwepo kwa mabaki: 11:5-6
3. Tofauti ya mabaki na taifa: 11:7-10

B. Kukataliwa kwa Israeli si kwa kudumu: 11:11-32

1. Hali ya Israeli: 11:11-16
 - a. Anguko la Israeli si la kudumu: 11:11
 - b. Anguko la Israeli limetawaliwa na wokovu wa Mataifa: 11:11
 - c. Urejesho wa Israeli utaleta baraka za ulimwengu wote: 11:12-15
 - d. Dalili ya wakati ujao wa Israeli tangu zamani: 11:16
2. Onyo kwa Mataifa: 11:17-24
 - a. Dhidi ya kujisifu: 11:17-18
 - b. Dhidi ya kiburi: 11:19-21

- c. Dhidi ya dhana: 11:22-24
- 3. Hoja ya kurejeshwa kwa Israeli: 11:23-24
- 4. Unabii kuhusu urejesho wa wakati ujao wa Israeli: 11:25-32
 - a. Ufunuo kuhusu urejesho wa Israeli: 11:25-26
 - b. Upatanifu wa urejesho na unabii: 11:26-27.
 - c. Upatanifu na wito wa Mungu wa Israeli: 11:28-29
 - d. Kupatana na makusudi ya Mungu: 11:30-32
- V. Baraka katika sifa za Mungu: 11:33-36
 - A. Tangazo kuhusu Mungu: 11:33
 - B. Maswali kuhusu Mungu: 11:34-35
 - C. Sifa kwa Mungu: 11:36

Sehemu ya Tatu: Vitendo

Haki ya Mungu inatumika kwa maisha ya mwamini

12:1-15:13

- I. Muumini katika uhusiano na Mungu: 12:1-2
 - A. Kujiwasilisha kwa Mungu: 12:1
 - B. Uzoefu unaoendelea wa mabadiliko: 12:2
- II. Muumini kwa uhusiano na kanisa: 12:3-13
 - A. Matumizi ya karama za kiroho kwa unyenyekevu: 12:3-8
 - 1. Hitaji la unyenyekevu: 12:3
 - 2. Uhusiano wa viungo kwa kila mmoja katika Mwili: 12:4-5
 - 3. Udhihirisho wa unyenyekevu katika huduma: 12:6-8
 - a. Tofauti za karama zinazotolewa: 12:6
 - b. Karama za huduma: 12:6-8
 - B. Mazoezi ya upendo kwa washiriki katika kanisa: 12:9-13
 - 1. Asili ya upendo huu: 12:9
 - 2. Maonyesho ya upendo huo: 12:9-13
 - a. Bila unafiki: 12:9

- b. Chukieni maovu: 12:9
- c. Shikamaneni na lililo jema: 12:9
- d. Wapendane kwa upole: 12:10
- e. Onyesha upendo wa kindugu: 12:10
- f. Kwa heshima pendeleani: 12:10
- g. Msiwe mvivu katika biashara: 12:11
- h. Uwe na bidii katika roho: 12:11
- i. Mtumikie Bwana: 12:11
- j. Furahini katika tumaini: 12:12
- k. Uwe na subira katika dhiki: 12:12
- l. Uwe mara kwa mara katika maombi: 12:12
- m. Wagawie watakatifu mahitaji yao: 12:13
- n. Wapeni ukarimu: 12:13
- o. Wabarikini wanaowadhulumu ninyi: 12:14
- p. Furahini pamoja na wanaofurahi: 12:15
- q. Lienii pamoja nao waliao: 12:15
- r. Muwe na nia moja ninyi kwa ninyi: 12:16
- s. Msiwaze mambo ya juu, bali nyenyekeeni chini watu wa hali ya chini: 12:16
- t. Msiwe na hekima katika majivuno yenu wenyewe: 12:16
- u. Msimlipe mtu ubaya kwa ubaya: 12:17
- v. Fanyeni mambo yaliyo mema machoni pa watu wote: 12:17
- w. Ishi kwa amani na watu wote: 12:18
- x. Msijilipizie kisasi: 12:19
- y. Jibu kwa upendo na utunzaji kwa adui yako: 12:20
- z. Usishindwe na ubaya, bali uushinde ubaya kwa wema; 12:21

III. Muumini kuhusiana na wanadamu: 12:14-21

- A. Wapende adui zako: 12:14

- B. Upendo kwa maslahi ya wengine: 12:15
- C. Upendo kwa washirika: 12:16
- D. Upendo kwa ulimwengu wenye dhambi: 12:17-21
 - 1. Ubebaji wa uovu wa kupita kiasi: 12:17-19
 - 2. Mwitikio wa kutenda maovu: 12:20-21

IV. Muumini kuhusiana na hali: 13:1-14

- A. Wajibu wa muumini kwa serikali: 13:1-7
 - 1. Wajibu wa utii kwa serikali: 13:1
 - 2. Sababu ya utii kwa serikali: 13:1
 - 3. Kukataa utii kwa serikali: 13:2
 - 4. Nia za utii kwa serikali: 13:3-5
 - a. Kutokana na kazi ya serikali: 13:3-4
 - b. Kutokana na dhamiri ya Kikristo: 13:5
 - 5. Mfano wa utii kwa serikali: 13:6
 - 6. Wito wa utii kwa serikali: 13:7

B. Wajibu wa mwamini kwa raia wenzake: 13:8-10

C. Msukumo wa mwamini katika tumaini la kurudi kwa Yesu: 13:11-14

- 1. Rufaa kwa tahadhari: 13:11
- 2. Sababu ya kuwa macho: 13:11-12
- 3. himizo la kuwa macho: 13:12-13
- 4. Utoaji wa tahadhari: 13:14

V. Muumini kuhusiana na ndugu dhaifu: 14:1-13

- A. Onyo dhidi ya kumhukumu ndugu: 14:1-12
 - 1. Mtazamo unaofaa kuelekea ndugu dhaifu: 14:1
 - 2. Maeneo yenye ugumu: 14:2-5
 - a. Tatizo la kwanza na marekebisho yake: 14:2-4
 - b. Tatizo la pili na marekebisho yake: 14:5
 - 3. Kufanya marekebisho: 14:6

4. Msukumo: 14:7-9
5. Karipio la kumhukumu ndugu: 14:10-12
 - a. Maswali ya kukemea: 14:10
 - b. Msingi wa kukemewa: 14:10-12
 - c. Marufuku dhidi ya ukiukaji wa dhamiri ya ndugu:
14:13-23
 - (1) Shauri la kutohukumiana: 14:13
 - (2) Usadikisho wa mtume kuhusu vyakula: 14:14
 - (3) Kutumika kwa imani hii katika mwenendo: 14:15-20
 - (4) Kanuni inayoongoza kwa ndugu mwenye nguvu: 14:21
 - (5) Wito kwa wote wenye nguvu na dhaifu: 14:22-23

B. Juhudi kuelekea umoja kwa kufuata mfano wa Kristo: 15:1-13

1. Wajibu wa ndugu mwenye nguvu: 14:1
2. Wito wa umoja kutoka kwa mfano wa Kristo: 4:2-4
 - a. Taarifa ya rufaa: 14:2
 - b. Hoja za rufaa: 14:3
 - (1) Mfano wa Kristo: 14:3
 - (2) Kusudi la Maandiko: 14:4
3. Ombi la Mtume: 15:5-6
4. Amri ya kupokeana: 15:7
5. Mfano kutoka kwa uhusiano wa Kristo na Myahudi na Mataifa: 15:8-12 .
 - a. Huduma ya Kristo: 15:8-9
 - b. Uthibitisho wa Maandiko: 15:9-12
6. Sala ya Kitume: 15:13

Hitimisho

15:14-16:20

I. Mambo ya kibinafsi: 15:14-33

- A. Maelezo ya Paulo ya kuandika: 15:14-21

1. Mtazamo wake katika maandishi: 15:14-16
 - a. Utambuzi wake kwao: 15:14
 - b. Ujasiri wake katika kuziandika: 15:15
 - c. Kauli ya agizo lake: 15:16
2. Idhini yake ya kuandika: 15:17-21
 - a. Kujisifu kwake binafsi: 15:17
 - b. Unyenyekevu wake katika kusema juu ya kazi yake: 15:18
 - c. Huduma yake kwa Mataifa: 15:18-19
 - d. Kusudi lake la kuchagua eneo la kazi: 15:20-21
- B. Mipango yake binafsi wakati wa kuandika: 15:22-29
 1. Mipango isiyotimizwa: 15:22-24
 - a. Mipango yake ya kutembelea Rumi: 15:22-23
 - b. Mipango yake kwa Uhispania: 15:24
 2. Mipango yake ya haraka: 15:25-27
 - a. Mipango yake ya sasa: 15:25
 - b. Umuhimu wa mipango yake ya sasa: 15:26-27
 3. Mipango yake ya wakati ujao: 15:28-29
- C. Ombi lake la maombi yao: 15:30-33
 1. Ombi la maombi: 15:30-32
 2. Baraka: 15:33
- II. Mambo ya urafiki: 16:1-23
 - A. Sifa ya Fibi: 16:1-2
 - B. Salamu kwa marafiki huko Rumi: 16:3-16
 1. Salamu kwa watu binafsi huko Rumi: 16:3-15
 2. Salamu miongoni mwa waumini wa Rumi: 16:16
 3. Salamu kutoka kwa makanisa kwa waumini wa Kirumi: 16:16
 - C. Onyo kwa waumini wa Rumi: 16:17-20
 1. Yaliyomo katika onyo: 16:17

2. Maelezo ya wanaume anaowaonya: 16:18

3. Sababu ya onyo: 6:19

4. Ahadi ya ushindi: 16:20

5. Baraka: 16:20

D. Salamu kutoka kwa wenzake: 16:21-24

III. Baraka ya kumalizia: 16:25-27

A. Mpokeaji wa sifa: 16:25-27

1. Awezaye kuzisimamisha: 16:25-29

2. Mungu wa pekee mwenye hekima, kwa njia ya Kristo: 16:27

B. Sifa: 16:27

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Warumi?

2. Taja kusudi la kitabu cha Warumi.

3. Kitabu cha Warumi kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Warumi.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Muhimu wa Warumi.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Warumi hutoa rekodi ya kina zaidi ya chuki ya Mungu ya upotovu wa ngono: 1:18-32.
2. Warumi hutoa maelezo ya kina zaidi ya shughuli za Mungu na taifa la Israeli katika siku zilizopita, za sasa na zijazo. Tazama sura ya 9-11.
3. Warumi ina baraka au baraka tano ambazo zinafunga sehemu za kitabu. Tazama 11:33-36; 15:30-33; 16:20; 16:24-27.
4. Matokeo saba ya kuhesabiwa haki kwa imani yameorodheshwa katika Warumi 5:1-11. Kuhesabiwa haki kwa imani ina maana sisi:
 - Uwe na amani na Mungu.
 - Kufikia kwa imani.
 - Furahini katika tumaini la utukufu.
 - Utukufu katika dhiki.
 - Tuwe na upendo wa Mungu uliomiminwa mioyoni mwetu.
 - Wataokolewa na ghadhabu ya Mungu.
 - Kuwa na furaha katika Mungu.
5. Kuna vifo vitatu vinavyozungumzwa katika kitabu cha Warumi:
 - Wafu kwa dhambi, walio hai kwa Mungu: 6:11
 - Wafu kwa sheria, wameolewa na Kristo: 7:4
 - Wafu kwa mwili, wakiongozwa na Roho: 8:13

SURA YA SABA

WAKORINTHO WA KWANZA NA WA PILI

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mtunzi wa vitabu vya I na II Wakorintho.
- Tambua vitabu viliandikiwa nani.
- Taja madhumuni ya I na II Wakorintho.
- Andika Mistari Muhimu ya vitabu vya I na II Wakorintho kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni za Maisha na Huduma za vitabu hivi.

MIMI WAKORINTHO

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

AMBAO KWAO: Waumini wa Korintho

KUSUDI: Paulo anashughulikia matatizo ambayo yameletwa kwake na maswali ambayo waumini wa Korintho wameuliza.

AYA MUHIMU: I Wakorintho 13:13

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Upendo ndio ufunguo mkuu wa kiroho kwa Mkristo mwenye matokeo maisha na huduma.

WAHUSIKA WAKUU: Paulo, Timotheo, Apolo, Stefana (Ona pia majina katika kumalizia salamu katika sura ya 16.)

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-9

A. Waandishi: Paulo na Sosthene: 1:1

B. Wasomaji: 1:2

1. Kwa kanisa la Mungu huko Korintho.
2. Wale waliotakaswa katika Kristo Yesu.
3. Wale walioitwa kuwa watakatifu.
4. Yote ambayo kila mahali huliitia jina la Yesu Kristo.

C. Salamu: Neema na amani kutoka kwa Mungu na Yesu: 1:3

D. Shukrani: 1:4-8

1. Asili ya shukrani: 1:4

2. Msingi wa kushukuru: 1:4

3. Shukrani kwa ajili ya utajiri wao wa zamani: 1:5-6

4. Shukrani kwa hali yao ya sasa: 1:7-8

E. Uthibitisho wa imani: 1:9

II. Migawanyiko ya makanisa: 1:10-4:21

A. Mwitikio wa ripoti ya migawanyiko yao: 1:10-17

1. Ombi la umoja: 1:10

2. Chanzo cha habari zake kuhusu migawanyiko yao: 1:11

3. Asili ya migawanyiko yao: 1:12

4. Kuhoji migawanyiko: 1:13

5. Migawanyiko yao si kwa sababu ya huduma yake: 1:14-17

B. Mabishano dhidi ya migawanyiko ya kanisa: 1:18-4:5

1. Migawanyiko haupatani na Injili: 1:18-3:4

a. Injili si hekima ya kidunia: 1:18-2:5

(1) Uthibitisho kutoka kwa miitikio kwa Injili: 1:18-25

(2) Uthibitisho kutoka kwa muundo wa kanisa: 1:26-31

(3) Uthibitisho kutoka kwa kazi ya Paulo: 2:1-5

b. Injili ni hekima ya mbinguni: 2:6-3:4

(1) Wapokeaji wa hekima hii: 2:6

(2) Asili ya hekima: 2:6-12

(3) Kupatikana kwa hekima hii: 2:13-3:4

2. Maelezo ya watumishi wa kweli: 3:5-4:5

a. Watumishi ni watenda kazi katika shamba la Mungu: 3:5-9

(1) Kazi ya wahudumu: 3:5

(2) Kazi na malipo ya watumishi: 3:6-8

(3) Muhtasari wa mafundisho: 3:9

b. Wahudumu ni wajenzi wa patakatifu pa Mungu: 3:10-23

(1) Kazi ya mjenzi itajaribiwa: 3:10-15

(2) Kuharibiwa kwa patakatifu pa Mungu kunaadhibiwa: 3:16-17

(3) himizo kuhusu maoni yao kuhusu wahudumu: 3:18-23

c. Watumishi ni mawakili wa siri za Mungu: 4:1-5

(1) Maoni ya kuchukuliwa kwa wahudumu: 4:1

(2) Hitaji la uaminifu katika msimamizi: 4:2

(3) Bwana kama mwamuzi wa mawakili: 4:3-4

(4) Rufaa ya kuzuia hukumu mpaka Bwana atakapokuja: 4:5

C. Wito kwa Wakorintho: 4:6-21

1. Matumizi ya hoja kwenye migawanyiko yao: 4:6-21

a. Kusudi la maombi: 4:6

b. Kushindwa kutambua talanta kama karama: 4:7

c. Matokeo: 4:8

d. Uzoefu wa mitume: 4:9-13

(1) Nafasi ya chini ya mitume: 4:9

(2) Tofauti kati yao na Wakorintho: 4:10

(3) Maelezo ya matukio yao: 4:11-13

2. Wito wa kufuata mfano wake: 4:14-17

a. Lengo lake katika kuandika: 4:14

b. Uhusiano wake kama baba yao wa kiroho: 4:15-16

c. Sababu yake ya kumtuma Timotheo kwao: 4:17

3. Onyo kwamba mtazamo wao utaamua matendo yake: 4:18-21

a. Tabia ya majivuno ya baadhi ya waumini: 4:18

b. Kuja kwa Paulo Korintho: 4:19-21

III. Matatizo ya kimaadili katika kanisa: 5:1-6:20

A. Uasherati: 5:1-13

1. Nidhamu ya mtu mchafu: 5:1-8
 - a. Asili ya dhambi: 5:1
 - b. Kushindwa kwa kanisa kutenda: 5:2
 - c. Hukumu ya mwenye hatia: 5:3-5
 - d. Wito kwa kanisa kutenda: 5:6-8
2. Kanuni ya jumla katika kushughulikia kesi kama hizo: 5:9-13
 - a. Maagizo yake ya awali: 5:9-11
 - b. Wito wa kutenda juu ya kanuni hii: 5:12-13

B. Uovu wa kesi mbele ya mahakama za kilimwengu: 6:1-11

1. Swali la mashauri kama haya: 6:1
2. Sababu za kutatua matatizo katika kanisa: 6:2-6
 - a. Kwa sababu ya kazi ya baadaye ya kuhukumu ya kanisa: 6:2-3
 - b. Kwa sababu kesi zao ziliweka mahakimu wasiostahili: 6:4-5
 - c. Kwa sababu inaonyesha kushindwa kwa kanisa kutekeleza hukumu: 6:5-6
3. Matokeo: 6:7-8
4. Onyo dhidi ya udhalimu: 6:9-11

C. Utakatifu wa mwili: 6:12-20

1. Kizuizi cha uhuru wa Mkristo: 6:12
2. Matumizi ya kanuni katika maeneo mawili: 6:13-14
 - a. Kwa vyakula: 6:13
 - b. Kwa ngono: 6:13-14
3. Asili ya mwili wa mwamini inakataza uasherati: 6:15
4. Tofauti kati ya miungano miwili: 6:16-17
5. Onyo la kukimbia uasherati: 6:18
6. Asili ya dhambi ya uasherati: 6:18
7. Matumizi sahihi ya mwili: 6:19-20

IV. Ndoa: 7:1-40

- A. Tatizo la ndoa na useja (kubaki bila kuolewa kwa madhumuni ya kiroho):

7:1-9

1. Kuidhinishwa kwa maisha ya useja: 7:1
2. Maagizo kuhusu maisha ya ndoa: 7:2-6
 - a. Sababu ya kupendelea ndoa: 7:2
 - b. Asili ya mahusiano ya ndoa: 7:2
 - c. Wajibu katika uhusiano wa ndoa: 7:3-4
 - d. Udhibiti wa mahusiano ya ngono: 7:5-6
3. Utambuzi wa ndoa na useja kama inavyofaa: 7:7
4. Ushauri kwa wale ambao hawajaoa: 7:8-9

B. Tatizo la ndoa na utengano: 7:10-16

1. Wajibu kwa wanandoa Wakristo: 7:10-11
 - a. Mamlaka ya malipo: 7:10
 - b. Yaliyomo katika malipo: 7:10-11
2. Malipo kwa wale walio na ndoa mchanganyiko: 7:12-16
 - a. Asili ya malipo: 7:12
 - b. Yaliyomo katika malipo: 7:12-16
 - (1) Kutengana kulisababishwe na mwamini: 7:12-14
 - (2) Kutengana kunaposababishwa na asiyeamini: 7:15-16

C. Maisha ya mwamini na nafasi yake hapa duniani: 7:17-24

1. Kanuni ya msingi ya maisha kwa mwamini: 7:17
2. Utekelezaji wa kanuni ya maisha: 7:18-24
 - a. Kanuni inatumika kuunda tofauti za kidini: 7:18-20
 - b. Kanuni inatumika kwa hali ya kijamii ya waumini: 7:21-24

D. Ushauri kuhusu wale ambao hawajaoa: 7:25-40

1. Ushauri kuhusu wanawali: 7:25-35
 - a. Asili ya ushauri: 7:25-27
 - b. Sababu ya ushauri: 7:28-31
 - c. Uhuru unaotokana na ushauri wake: 7:33-35

2. Ushauri kwa wazazi wa binti wanaoweza kuolewa: 7:36-38

a. Masharti wakati ndoa inapaswa kuruhusiwa: 7:36

b. Masharti wakati ruhusa ya kuoana ikataliwe: 7:37

c. Zote mbili zinafaa: 7:38

3. Ushauri kwa wajane: 7:39-40

V. Chakula kilichotolewa sadaka kwa sanamu: 8:111:1

A. Uhusiano wa upendo na maarifa: 8:1-13

1. Hitaji la upendo kwa maarifa: 8:1-3

2. Madai ya uhuru kupitia ujuzi: 8:4-8

a. Uhuru wa kula: 8:4-6

b. Hatari kwa ndugu dhaifu: 8:7

c. Chakula hakiamui uhusiano na Mungu: 8:8

3. Onyo dhidi ya kusababisha ndugu dhaifu kutenda dhambi: 8:9-12

a. Onyo kwa wenye elimu: 8:9

b. Athari ya ujuzi huu: 8:10

c. Matokeo ya kutenda kulingana na ujuzi: 8:11-12

d. Kizuizi cha hiari cha uhuru: 8:13

B. Mfano wa Paulo wa kizuizi cha hiari cha uhuru: 9:1-27

1. Mamlaka yake kama mtume: 9:1-3

2. Haki zake kama mtume: 9:4-12

a. Haki zinazodaiwa: 9:4-7

b. Uhalali wa madai yake: 9:8-12

3. Sababu zake za kuacha haki hizi: 9:12-23

a. Asingezuia Injili: 9:12-14

b. Inampa nafasi ya kujisifu: 9:15-18

c. Inamwezesha kushinda zaidi kwa Kristo: 9:19-23

4. Wito kwa wao kufuata mfano wake: 9:24-27

C. Historia ya Israeli kama onyo dhidi ya matumizi mabaya ya uhuru: 10:1-13

1. Ukumbusho wa historia ya Israeli: 10:1-5
 - a. Mapendeleo ya Israeli: 10:1-4
 - b. Hatima ya Israeli: 10:5
 2. Maonyo kutoka kwa historia ya Israeli: 10:6-10
 - a. Masomo katika historia ya Israeli: 10:6-10
 - (1) Onyo la jumla dhidi ya tamaa: 10:6
 - (2) Mifano mahususi: 10:7-10
 - b. Umuhimu wa uzoefu wa Israeli: 10:11
 3. Mawaidha yanayotokana na wale walio chini ya majaribu: 10:12-13
 - a. Tambua hatari ya kuanguka: 10:12
 - b. Kutiwa moyo kwa wale wanaojaribiwa: 10:13
 4. Mwito wa kuepuka ibada ya sanamu: 10:14-22
 - a. Ikimbieni ibada ya sanamu: 10:14
 - b. Hoja dhidi ya ushiriki: 10:15-22
 - (1) Mpokeaji wa hoja: 10:15
 - (2) Umuhimu wa kushiriki: 10:16-22
- D. Muhtasari wa kanuni za jumla zinazotawala mwenendo: 10:23-11:1
1. Mipaka juu ya uhuru wa Mkristo: 10:23
 2. Ufikirio unaofaa kwa wengine: 10:24
 3. Maagizo kuhusu nyama zinazouzwa kwa chakula: 10:25-30
 - a. Maagizo kwa wale wanaokula nyumbani: 10:25-26
 - b. Maagizo kwa wale wanaokula pamoja na makafiri: 10:27-30
- E. Maagizo ya kuhitimisha: 10:31-11:1
1. Fanyeni yote kwa utukufu wa Mungu: 10:31
 2. Dumisha mahusiano yanayofaa na watu wote: 10:32-33
 3. Fuata mfano wa mitume: 11:1

VI. Ibada ya hadhara: 11:2-14:40

- A. Kufunikwa kwa wanawake: 11:2-16

1. Sifa kwa utii wao: 11:2
 2. Kanuni ya kuwa chini: 11:3-6
 3. Kuweka kanuni ya kuwa chini: 11:7-15
 - a. Kutoka kwa uhusiano wa ubunifu: 11:7-12
 - b. Kutoka kwa uhusiano wa kiroho: 11:13-15
 - c. Hitimisho la mjadala: 11:16
- B. Matatizo yanayohusiana na Meza ya Bwana: 11:17-34
1. Matatizo ya Wakorintho katika Meza ya Bwana: 11:17-22
 - a. Asili ya matatizo yao: 11:18-21
 - (1) Taarifa ya migawanyiko yao: 11:18-19
 - (2) Maelezo ya machafuko kwenye Meza ya Bwana: 11:20-21
 - b. Karipio la machafuko: 11:22
 2. Meza ya Bwana: 11:23-28
 - a. Ufunuo kuhusu Meza ya Bwana: 11:23
 - b. Utaratibu wa Meza ya Bwana: 11:23-25
 - c. Maana ya Meza ya Bwana: 11:26
 - d. Kushiriki kwa namna isiyofaa: 11:27
 - e. Kushiriki kwa namna ifaayo: 11:28
 3. Matokeo ya ushiriki usio na utaratibu: 11:27-34
- C. Tatizo kuhusu karama za kiroho katika Kanisa: 12:1-14:40
1. Karama ya karama: 12:1-31
 - a. Jaribio la Roho: 12:1-3
 - (1) Hamu ya wao kufahamishwa: 12:1
 - (2) Mawaidha ya hali yao ya nyuma: 12:2
 - (3) Jaribio la mtu kunena katika Roho: 12:3
 - b. Tofauti za karama: 12:4-11
 - (1) Chanzo cha kawaida: 12:4-6

- (2) Kusudi la karama: 12:7
- (3) Karama: 12:8-10
- (4) Chanzo cha karama zote: 12:11
- c. Asili ya Mwili wa Kristo: 12:12-31
 - (1) Umoja wa Mwili: 12:12
 - (2) Kuingia kwa Mwili: 12:13
 - (3) Upatano katika Mwili: 12:14-26
 - (4) Utambulisho wa Mwili: 12:27
 - (5) Kazi tofauti za washiriki: 12:28-31
- 2. Kutumia karama: 13:1-13
 - a. Umuhimu wa upendo katika matumizi ya karama: 13:1-3
 - (1) Hitaji la upendo pamoja na karama za lugha: 13:1
82
 - (2) Upendo na karama za hali ya juu: 13:2
 - (3) Upendo na kutoa: 13:3
 - b. Sifa za upendo: 13:4-7
 - (1) Tabia mbaya za upendo: 13:4-6
 - (2) Sifa nzuri za upendo: 13:6-7
 - c. Ukuu wa upendo: 13:8-13
 - (1) Ulinganisho wa upendo na vitu vinavyopita: 13:8-12
 - (2) Ubora wa upendo kati ya vitu vya kudumu: 13:13
- 3. Matumizi sahihi ya karama za kiroho: 14:1-40
 - a. Ulinganisho wa thamani ya lugha na unabii: 14:1-25
 - (1) Ulinganisho wa thamani yao katika kanisa: 14:1-19
 - (2) Kulinganisha kazi yao na wasioamini: 14:20-25
 - b. Matumizi ya lugha na unabii kwa utaratibu: 14:26-36
 - (1) Utaratibu katika ibada: 14:26
 - (2) Maagizo kuhusu huduma za ibada: 14:27-36

c. Kauli za kumalizia: 14:37-40

VII. Ufufuo: 15:1-58

A. Injili ya ufufuo wa Kristo: 15:1-11

1. Kutangazwa na kupokelewa kwa Injili: 15:1-2
2. Asili ya Injili: 15:3-4
3. Mashahidi wa ufufuo wa Kristo: 15:5-10
4. Taarifa ya muhtasari: 15:11

B. Umuhimu wa ufufuo wa Kristo: 15:12-34

1. Umuhimu wa ufufuo wake kwa wokovu: 15:12-19
 - a. Kukataliwa kwa ufufuo na wengine: 15:12
 - b. Matokeo ya kukanushwa kwao: 15:13-19
2. Umuhimu wa kihistoria wa ufufuo: 15:20-28
 - a. Hitaji la kihistoria: 15:20
 - b. Utoaji wa kimungu: 15:21-22
 - c. Utaratibu wa kiungu katika mpango: 15:23-28
 - (1) Ufufuo wa Kristo kama matunda ya kwanza: 15:23
 - (2) Ufufuo wa wale walio katika Kristo wakati wa kurudi kwake: 15:23
 - (3) Mwisho wa programu ya Mungu: 15:24-28
3. Umuhimu wa ufufuo wa Kristo kwa mwenendo wa Kikristo wa sasa: 15:29-34
 - a. Swali kuhusu ubatizo kwa ajili ya wafu: 15:29
 - b. Swali la kuhatarisha maisha yetu: 15:30-34
 - (1) Upumbavu wa mwenendo huo: 15:30-32
 - (2) Karipio: 15:33-34
4. Matarajio ya ufufuo wa Mkristo: 15:35-58
 - a. Asili ya mwili uliofufuliwa: 15:35-49
 - (1) Maswali kuhusu mwili uliofufuliwa: 15:35
 - (2) Majibu kuhusu mwili uliofufuliwa: 15:36-49
 - b. Badiliko linalotokeza mwili uliofufuka: 15:50-58

- (1) Hali inayohitaji mabadiliko: 15:50
- (2) Asili ya mabadiliko: 15:51-52
- (3) Sharti la mabadiliko: 15:53
- (4) Ushindi wa mabadiliko: 15:54-57
- (5) Ombi la mwisho la uthabiti: 15:58

VIII. Mambo ya vitendo na ya kibinafsi: 16:1-24

A. Maagizo ya kuongeza mkusanyiko: 16:1-4

1. Maagizo pia yatolewe kwa makanisa ya Wagalatia: 16:1
2. Mbinu itakayotumika katika kukusanya pesa: 16:2
3. Usambazaji wa mkusanyiko: 16:3-4

B. Ziara zilizopangwa kwa Korintho: 16:5-12

1. Ziara ya Paulo: 16:5-9
2. Ziara ya Timotheo: 16:10-11
3. Ziara ya Apolo: 16:12

C. Maonyo ya kuhitimisha kwa Wakorintho: 16:13-14

D. Kukiri kwa wawakilishi kutoka Korintho: 16:15-18

1. Rufaa kuhusu nyumba ya Stefana: 16:15-16
2. Taarifa kuhusu kuja kwa wawakilishi watatu: 16:17-18

E. Salamu za kuhitimisha: 16:19-24

1. Salamu kutoka kwa wengine: 16:19-20
2. Salamu kutoka kwa Paulo mwenyewe: 16:21-24
 - a. Sahihi yake: 16:21
 - b. Onyo la mwisho: 16:22
 - c. Baraka: 16:23
 - d. Udhihirisho wa mapenzi: 16:24

II WAKORINTHO

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

AMBAO KWAO: Waumini wa Korintho.

KUSUDI: Kuweka upya mamlaka yake ya kitume lilikuwa kusudi kuu, lakini pia linahusika na masuala ya ziada muhimu. (Ona 8:10.)

AYA MUHIMU: 2 Wakorintho 12:9

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Udhaifu wa kibinadamu hutoa fursa kwa udhihirisho wa nguvu za Mungu.

WAHUSIKA KUU: Paulo, Timotheo, Tito

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-11

A. Salamu: 1:1-2

1. Kutoka kwa: Paulo na Timotheo: 1:1
2. Kwa: Kanisa la Mungu la Korintho na watakatifu wote katika Akaya: 1:1
3. Neema na amani kutoka kwa Mungu na Yesu: 1:2

B. Mateso: 1:3-11

1. Sifa kwa Mungu kwa mateso: 1:3
 - a. Baba wa Yesu Kristo.
 - b. Baba wa rehema.
 - c. Mungu wa faraja yote.
2. Thamani ya mateso: 1:4-7
 - a. Uwezo wa kufariji wengine na faraja ambayo tulikuwa kufarijiwa: 1:4
 - b. Faraja ya kibinafsi katika Kristo: 1:5
 - c. Faraja na wokovu kwa wengine: 1:6-7
3. Mfano wa mateso: Paulo huko Asia: 1:8-11

Sehemu ya Kwanza:
Ushauri Kuhusu Wizara
1:12-7:16

I. Mwenendo wa Paulo: 1:12-14

A. Ushuhuda wake: 1:12

1. Urahisi.
2. Unyoofu wa kimungu.
3. Si kwa hekima ya kimwili.
4. Kwa neema ya Mungu.

B. Barua zake: 1:13

C. Uhusiano wake: 1:14

D. Mipango yake: 1:15-2:4

1. Mpango asilia: 1:15-16
2. Mabadiliko ya mipango: 1:17-22
3. Sababu ya mabadiliko: 1:22-2:4

E. Maagizo kuhusu mkosaji aliyetubu: 2:5-11

1. Kosa: 2:5
2. Hatua iliyoshauriwa: 2:6-8
3. Nia ya tendo: 2:9-11

II. Asili ya huduma: 2:12-6:10

A. Ushindi wa huduma: 2:12-17

1. Kuhangaika kule Troa: 2:12-13
2. Ushindi katika Kristo: 2:14-17

B. Uidhinishaji wa huduma: 3:1-3

1. Maswali kuhusu idhini yao: 3:1
2. Msingi wa mamlaka: 3:2-3

C. Utukufu wa huduma: 3:4-18

1. Inawezeshwa na Mungu: 3:4-6
2. Ni huduma tukufu: 3:7-11
3. Ni huduma rahisi: 3:12
4. Ni huduma iliyo wazi, iliyofunuliwa: 3:13-16
5. Ni huduma ya uhuru: 3:17
6. Ni huduma inayobadilisha maisha kuwa sura ya Bwana: 3:18

D. Ustahimilivu wa huduma: 4:1-5:10

1. Ustahimilivu licha ya upofu wa ujumbe wa Injili: 4:1-7
 - a. Unyofu wa watumishi: 4:1-2
 - b. Upofu wa kiroho wa waliopotea: 4:3-4
 - c. Upinzani wa Shetani kwa huduma: 4:4
 - d. Nuru ya Injili inapenya giza: 4:5-6
 - e. Hazina ya huduma hii katika vyombo vya udongo: 4:7
2. Uvumilivu katika mateso: 4:7-15
 - a. Maelezo ya mateso: 4:8-9
 - b. Kusudi la mateso: 4:10-12
 - c. Ushindi katika mateso: 4:13-15
3. Ustahimilivu unaoongozwa na tumaini: 4:16-5:10
 - a. Tumaini katika maisha haya: 4:16-18
 - b. Tumaini katika maisha yajayo: 5:1-10
4. Mtazamo wa sasa kwa sababu ya tumaini hili: 5:6-8
 - a. Kujiamini: 5:6
 - b. Imani: 5:7
 - c. Kutoogopa kifo: 5:8
 - d. Maisha yanayokubalika: 5:9
5. Mwisho wa tumaini hili: 5:10

E. Msukumo wa huduma: 5:11-17

1. Nia ya kumcha Bwana: 5:11

2. Nia ya kuwajali wengine: 5:12-13
3. Nia ya upendo wa Kristo: 5:14-15
4. Nia ya maisha mapya katika Kristo: 5:16-17

F. Ujumbe wa huduma: 5:18-21

1. Nafasi ya wahudumu: Upatanisho 5:18
2. Huduma ya watumishi: Upatanisho: 5:18-19
3. Ombi la wahudumu: Upatanisho: 5:20
4. Msingi wa ujumbe: 5:21

III. Muhtasari wa huduma: 6:1-10

A. Cheo cha mhudumu: Watenda kazi pamoja Naye: 6:1

B. Ombi la watumishi: 6:1-2

C. Mwenendo wa wahudumu: 6:3-10

1. Hasi: Kutokukosea katika jambo lolote: 6:3
2. Chanya: Kujikubali wenyewe kama watumishi wa Mungu katika mambo yote: 6:4-10
 - a. Kwa subira: 6:4
 - b. Katika mateso: 6:4
 - c. Katika mahitaji: 6:4
 - d. Katika dhiki: 6:4
 - e. Kwa kupigwa: 6:5
 - f. Katika vifungo: 6:5
 - g. Katika machafuko: 6:5
 - h. Katika kazi: 6:5
 - i. Katika kutazama: 6:5
 - j. Katika kufunga: 6:5
 - k. Katika usafi: 6:6
 - l. Katika maarifa: 6:6
 - m. Katika mateso marefu: 6:6
 - n. Kwa wema: 6:6

- o. Kwa Roho Mtakatifu: 6:6
- p. Kwa upendo usio na unafiki: 6:6
- q. Kwa neno la kweli: 6:7
- r. Kwa uwezo wa Mungu: 6:7
- s. Silaha za haki: 6:7
- t. Heshima na aibu: 6:8
- u. Taarifa mbaya na nzuri: 6:8
- v. Wadanganyifu bado wa kweli: 6:8
- w. Haijulikani bado inajulikana sana: 6:9
- x. Kufa bado yu hai: 6:9
- y. Kuadhibiwa na si kuuawa: 6:9
- z. Huzuni na kufurahi: 6:10
- aa. Maskini na kuwatajirisha wengi: 6:10
- bb. bila kitu, lakini tuna kila kitu: 6:10

IV. Maombi yanayofuata katika mtazamo wa huduma hii: 6:11-7:4

- A. Ombi la baba: 6:11-13
- B. Rufaa ya kutenganishwa: 6:14-7:1
 - 1. Amri ya kutengana: 6:14
 - 2. Hoja za kutengana: 6:14-16
 - 3. Matokeo ya kutengana: 6:17-6:18
 - a. Kuondolewa: 6:17
 - b. Mapokezi: 6:17
 - c. Uhusiano: 6:18
- C. Rufaa ya utakatifu: 7:1
- D. Ombi la mapenzi: 7:2-4

V. Utambuzi wa huduma: 7:5-16

- A. Mateso katika Makedonia: 7:5
- B. Kuja kwa Tito: 7:6-7

1. Faraja kupitia kwa Tito: 7:6

2. Ujumbe wake: 7:7

C. Barua ya awali ya Paulo: 7:8-12

1. Barua: 7:8

2. Matokeo ya barua: 7:8-11

a. Huzuni ya kimungu: 7:8-9

b. Toba: 7:9-10

c. Wokovu: 7:10

d. Ungalifu: 7:11

e. Kujisafisha: 7:11

f. Hasira: 7:11

g. Hofu: 7:11

h. Tamaa: 7:11

i. Bidii: 7:11

j. Kisasi: 7:11

k. Kibali katika mambo yote: 7:11

3. Kusudi la barua ya awali: 7:12

D. Faraja kutokana na furaha ya Tito: 7:13-15

E. Kujiamini kunaonyeshwa kwa waumini wa Korintho: 7:16

Sehemu ya Pili:

Ombi Kuhusu Mkusanyiko

8:1-9:15

I. Mfano: Kutolewa kwa Wamasedonia: 8:1-6

A. Maelezo kuhusu utoaji wao: 8:1

B. Mazingira ya utoaji wao: 8:2

1. Jaribio kubwa la mateso.

2. Wingi wa furaha.

3. Umaskini mkubwa.

4. Utajiri wa ukarimu.

C. Namna ya utoaji wao: 8:3-5

D. Matokeo ya utoaji wao: 8:6

II. Ushauri: Wito wa utoaji wa Kikristo: 8:7-15

A. Rufaa: 8:7

B. Nia za utoaji huo: 8:8-12

1. Upendo: 8:8

2. Mfano wa Yesu Kristo: 8:9

3. Utayari: 8:19-12

C. Kanuni za usawa katika kutoa: 8:13-15

III. Wajumbe wa Korintho: 8:16-9:5

A. Idhini ya wajumbe: 8:16-24

1. Kuja kwa Tito Korintho: 8:16-17

2. Ndugu wanaoandamana na Tito kwenda Korintho: 8:18-22

3. Pendekezo la wajumbe: 8:23

4. Omba kuzipokea ipasavyo: 8:24

B. Maelezo ya kutuma wajumbe: 9:1-5

1. Hali katika Akaya kuhusu mkusanyo: 9:1-2

2. Madhumuni ya kuwatuma ndugu kuhusu mkusanyo: 9:3-4

3. Utume wa ndugu kuhusu ukusanyaji: 9:5

IV. Baraka za utoaji wa ukarimu: 9:6-15

A. Kanuni ya msingi ya utoaji: 9:6

B. Roho sahihi ya kutoa: 9:7

C. Matokeo ya utoaji huria: 9:8-14

1. Neema zote kutoka kwa Mungu: 9:8

2. Utoshelevu katika mambo yote: 9:8

3. Kwa wingi katika kila tendo jema: 9:8

4. Baraka kwa maskini: 9:9

- 5. Baraka za kimwili: 9:10
- 6. Baraka za kiroho: 9:10
- 7. Kuongezeka kwa matunda ya haki: 9:10
- 8. Kutajirishwa katika mambo yote: 9:11
- D. Mwitikio wa wale wanaopokea zawadi: 9:11-14
 - 1. Shukrani kwa Mungu: 9:11-13
 - 2. Heshima kwa watoaji; 9:14
- E. Msingi wa baraka za utoaji: 9:15
- V. Uthibitisho: Utetezi wa Paulo wa huduma yake: 10:113:10
 - A. Nguvu: Mamlaka ya mtume: 10:1-18
 - 1. Wito wake kwa kanisa: 10:1-6
 - a. Msingi wa rufaa yake: 10:1
 - b. Yaliyomo katika rufaa yake: 10:2
 - c. Maelezo ya vita vyake: 10:3-6
 - (1) Hali ya kiroho ya vita vyake: 10:3
 - (2) Silaha za kiroho za vita vyake: 10:4
 - (3) Vita katika vita: 10:5-6
 - B. Jibu kwa mshiriki aliyepotoshwa: 10:7-11
 - 1. Wito wa kuzingatia ukweli: 10:7
 - 2. Uthibitisho wa mamlaka yake: 10:8-9
 - 3. Ukosoaji: 10:10
 - 4. Onyo kwa "mtu kama huyo": 10:11
 - C. Madai ya walimu wa uongo: 10:12-18
 - 1. Kujisifu kwa walimu wa uongo: 10:12
 - 2. Kujisifu kwa haki: 10:13-18
 - a. Kiwango cha kipimo: 10:13
 - b. Mafanikio yatakayopimwa: 10:14-18
- VI. Utume: Kujisifu kwa Paulo: 11:112:13

A. Ombi lake la kuruhusiwa kujisifu: 11:1-4

1. Taarifa ya ombi: 11:1
2. Sababu za ombi: 11:2-4
 - a. Kujali kwake kibinafsi kwao: 11:2
 - b. Wasiwasi wake juu yao: 11:3-4

B. Kukanusha hali duni ya kibinafsi: 11:5-15

1. Nafasi yake: 11:5
2. Mahubiri yake: 11:6
3. Huduma yake: 11:7-15

C. Sababu za Paulo kujisifu: 11:16-12:10

1. Maandalizi ya kujisifu: 11:16-21
 - a. Kusitasita kujisifu: 11:16-17
 - b. Hitaji la kujisifu: 11:18
 - c. Faraja katika kujisifu kwake: 11:19-21
2. Kujisifu kwa kwanza: 11:22-33
 - a. Kujisifu juu ya mwili: 11:22
 - b. Kujisifu kuhusu huduma: 11:23-29
 - c. Kujisifu katika udhaifu: 11:30-33
3. Kujisifu kwa pili: 12:1-10
 - a. Hisia yake kuhusu kujisifu: 12:1
 - b. Kujisifu juu ya maono: 12:2-5
 - c. Kujisifu katika udhaifu: 12:6-10

D. Mapitio ya majivuno yake: 12:11-13

1. Hisia ya kujisifu: 12:11
2. Sababu ya kujisifu: 12:11-13
 - a. Kushindwa kwao kumsifu: 12:11
 - b. Wajibu wao wa kumsifu: 12:11-13

VII. Ziara iliyopendekezwa ya mtume huko Korintho: 12:14-13:10

- A. Utumishi wake kwao: 12:14-18
 - 1. Huduma yake ya bure alipofika: 12:14
 - 2. Sababu za mtazamo wake: 12:14
 - 3. Utayari wake wa kutumiwa kwa ajili yao: 12:15
 - 4. Kukanusha kashfa dhidi yake: 12:16-18
- B. Kujali kwake kuhusu hali ya kufika kwake: 12:19-21
 - 1. Marekebisho ya maoni ya uwongo: 12:19
 - 2. Wasiwasi wake juu yao: 12:20-21
- C. Mpango wake alipofika: 13:1-4
 - 1. Uchunguzi atakaofanya: 13:1-2
 - 2. Uthibitisho ambao watapewa: 13:3-4
- D. Wito wa mwisho kwa waumini wa Korintho: 13:5-10
 - 1. Ombi la kujipima mwenyewe: 13:5-10
 - 2. Maombi kwa ajili yao: 13:7-9
 - 3. Kusudi la barua yake kwao: 13:10

Hitimisho

13:11-14

I. himizo: 13:11

A. Amri: 13:11

- 1. Kuwa mkamilifu.
- 2. Kuwa na faraja nzuri.
- 3. Muwe na nia moja.
- 4. Ishi kwa amani.

B. Matokeo: 13:11

II. Salamu za mwisho: 13:12-13

III. Baraka: 13:14

- A. Neema ya Bwana Yesu Kristo.
- B. Upendo wa Mungu.

C. Ushirika wa Roho Mtakatifu.

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa vitabu vya I na II Wakorintho?

2. Taja kusudi la kitabu cha 1 Wakorintho.

3. Kitabu cha 1 Wakorintho kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha 1 Wakorintho.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa I Wakorintho.

6. Taja kusudi la kitabu cha 2 Wakorintho.

7. Kitabu cha 2 Wakorintho kiliandikwa kwa nani?

8. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha 2 Wakorintho.

9. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa 2 Wakorintho.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Soma I Wakorintho 3:10-15 ili kutambua yafuatayo:
 - Jengo - Nyenzo za ujenzi
 - Mmiliki - Jaribio la jengo
 - Mjenzi
2. Sababu mojawapo ambayo Paulo aliandika Wakorintho wa Kwanza ilikuwa ni kuliagiza kanisa kuondoa mshiriki mwenye dhambi asiyetubu (1 Wakorintho 5:1-8). Katika 2 Wakorintho anafundisha kanisa kumpokea yule ambaye alikuwa ametubu tangu wakati huo (2 Wakorintho 2:6-11).
3. II Wakorintho inafichua mengi kuhusu nafsi na kazi ya Shetani. Tazama 2:10-11; 4:4; 11:3, 13-15; 12:7.
4. Angalau majina manne ya waumini yanapatikana katika 2 Wakorintho ambayo hayapatikani mahali pengine katika Biblia. Hizi ni: Nyaraka zilizo hai: 3:2-3; Harufu nzuri ya Kristo: 2:15; Hazina iliyobebwa katika vyombo vya udongo: 4:7; Mabalazi wa Kristo: 5:20
5. Sababu moja muhimu zaidi kwa nini Mungu huruhusu mwamini kuteseka imefafanuliwa katika kitabu hiki: 1:1-6.
6. Paulo aliwaambia waamini wa Korintho: “Iweni waigaji wangu, kama mimi nilivyo wa Kristo. (1 Wakorintho 4:16 na 11:1). Jifunze mfano wa Paulo kama ulivyofunuliwa katika 1 Wakorintho:
 - Mwaminifu katika ujumbe, njia, na nia: 2:1-5
 - Sauti katika jengo: 3:10-23
 - Mdhamini wa ukweli wa Injili: 4:1-6
 - Alivumilia dhiki kwa ajili ya Yesu: 4:9-16
 - Wafikirie ndugu walio dhaifu zaidi: 6:12; 8:13
 - Amenyimwa haki yake: 9:12-18
 - Alijinyima ili kufikia nafsi: 9:19-23
 - Kujitia nidhamu: 9:27; 10:33
 - Alionyesha kujizuia kufaa katika makusanyiko ya watu wote: 14:18-20
 - Mnyenyekevu: 15:9-10
7. I Wakorintho 15 ndicho kifungu kirefu zaidi katika Biblia kuhusu ufufuo wa siku zijazo wa waumini. Jifunze mabadiliko yatakayotokea:

- Mwili hupandwa (hufa, huzikwa) katika uharibifu, hufufuliwa (kwa ufufuo) katika kutoharibika.
 - Hupandwa katika aibu na kufufuka katika utukufu.
 - Hupandwa katika udhaifu na kufufuliwa katika nguvu.
 - Hupandwa mwili wa nyama na kufufuliwa mwili wa mbinguni.
 - Hupandwa mwili wa nyama na damu lakini hufufuliwa mwili uliobadilika.
 - Hupandwa mwili wa kufa na kufufuliwa mwili usiokufa.
8. Somo la 2 Wakorintho 7:10. Tengeneza orodha ya tofauti (tofauti) kati ya uchamungu huzuni na huzuni ya dunia.
 9. Somo la 2 Wakorintho 6:8-11. Tengeneza orodha ya utofautishaji katika kifungu hiki.
 10. Soma kuhusu kuanzishwa na historia ya kanisa la Korintho: Matendo 18:1-18; 19:1-22; 20:3,31
 11. Je, Mungu bado anaandika “barua” au barua? Soma 2 Wakorintho 3:3. Muumini ni a waraka ulio hai ambao kupitia huo Mungu anafunua ujumbe wake kwa ulimwengu.
 12. I Wakorintho sura ya 12-14 inahusu matumizi ya karama za kiroho katika kanisa. Tumia vidokezo vifuatavyo vya kusoma sehemu hii:

KUHUSU KARAMA ZA KIROHO

Roho Mtakatifu hugawanya au kusambaza karama hizi kati ya waumini kama atakavyofanya:
Sura ya 12

- Kuna karama nyingi, lakini Roho mmoja: 4-11
- Kuna viungo vingi lakini mwili mmoja: 12-27
- Kuna njia nyingi za kutumikia, lakini Kanisa moja: 28-31

Zawadi hazina thamani isipokuwa zimetumiwa kwa upendo: Sura ya 13

- Karama za kiroho hazifanyi kazi bila upendo: 1-3
- Sifa za upendo: 4-8
- Upendo ni zawadi kuu kuliko zote: 9-13

Karama inayotamanika zaidi ni karama ya unabii: Sura ya 14

- Hulijenga kanisa: 1-22

-Inasadikisha watu wa nje (wasiookoka): 23-28

-Itumike ipasavyo: 29-40

SURA YA NANE

WAGALATIA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mwandishi wa kitabu cha Wagalatia.
- Tambua kitabu cha Wagalatia kiliandikiwa nani.
- Taja kusudi la kitabu cha Wagalatia.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Wagalatia kutoka katika kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Wagalatia.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

AMBAO KWAO: Waumini wa Galatia.

KUSUDI: Kusahihisha mafundisho ya uwongo ya sheria za Kiyahudi katika Kanisa.

AYA MUHIMU: Wagalatia 5:1

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Yesu alitukomboa kutoka kwa sheria hadi kwenye uhuru.

WAHUSIKA WAKUU: Paulo, Petro, Yakobo, Kefa, Yohana, Barnaba, Tito, Abrahamu

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-5

A. Kutoka: Paulo: 1:1

1. Mtume.
2. Sio ya wanaume.
3. Kwa Yesu Kristo na Mungu Baba.

B. Kwa: Mekanisa ya Galatia: 1:2

C. Neema na amani kutoka kwa Yesu: 1:3-5

1. Aliyejitoa kwa ajili ya dhambi zetu: 1:4
2. Aliyetukomboha kutoka katika ulimwengu mwovu wa sasa: 1:4
3. Kulingana na mapenzi ya Mungu Baba: 1:4
4. Utukufu una yeye milele: 1:5

II. Karipio: 1:6-10

- A. Kushangazwa na kuondoka kwa Injili: 1:6
- B. Taarifa ya kuondoka kwa "injili nyingine" ambayo ni ya uongo: 1:6-7
- C. Uzito wa jambo: Haijalishi ni nani anayehubiri injili nyingine, wao ni amelaaniwa: 1:8-9
- D. Mtazamo wa Paulo kuhusu jambo hili: 1:10

Sehemu ya Kwanza: Uhuru wa Injili

Hoja ya Kibinafsi 1:11-2:21

I. Jinsi Paulo alivyopokea Injili: 1:11-24

- A. Asili kupitia ufunuo: 1:11-12
- B. Mwenendo wake kabla ya kupokea Injili: 1:13-14
 1. Kufundisha dini ya Kiyahudi: 1:13
 2. Alitesa Kanisa la Mungu: 1:13
 3. Amefaidika katika dini ya Kiyahudi kuliko wenzake: 1:14
 4. Alikuwa na bidii katika mapokeo ya Kiyahudi: 1:14
- C. Maelezo ya ufunuo uliopokelewa: 1:15-17
 1. Chanzo cha ufunuo: Mungu: 1:15
 2. Somo la ufunuo: Mwanawe: 1:16
 3. Kusudi la Ufunuo: Ili Paulo amhubiri kati ya Waisraeli mpagani: 1:16
 4. Mwitikio wa ufunuo: 1:16-17
 - a. Hakushauriana na nyama na damu: 1:16
 - b. Hakwenda kwa mitume kule Yerusalemu: 1:17
 - c. Alikwenda Arabia na Damasko: 1:17
- D. Kujitegemea kwa Paulo kwa mitume wa Yerusalemu: 1:18-20

1. Ziara yake ya kwanza Yerusalemu: 1:18-20
 - a. Wakati wa ziara: 1:18
 - b. Kusudi la ziara: 1:18
 - c. Muda wa ziara: 1:18
 - d. Anwani wakati wa ziara: 1:19-20
- E. Baadaye Paulo kutokuwepo Yerusalemu: 1:21-24
 1. Mahali pa kujiondoa kwake: 1:21
 2. Kutokuwa na mazoea na makanisa ya Yudea: 1:22
 3. Mwitikio wa makanisa kwa taarifa zake: 1:23-24
- II. Jinsi Injili ilivyopokelewa na Paulo ilithibitishwa na mitume huko Yerusalemu: 2:1-10
 - A. Mazingira ya uwasilishaji wake kwao: 2:1-2
 1. Safari ya kwenda Yerusalemu: 2:2
 2. Uwasilishaji uliofanywa na Paulo huko Yerusalemu: 2:2
 - B. Matokeo ya uwasilishaji wa Paulo wa Injili kwao: 2:3-10
 1. Nafasi yake kama inavyoonyeshwa katika Tito: 2:3
 2. Mgogoro wake na ndugu wa uongo: 2:4-5
 - a. Uwepo wao: 2:4
 - b. Kukataa kwa Paulo kukubali madai yao: 2:5
 3. Kuidhinishwa na viongozi wa Yerusalemu wa Injili iliypokelewa na Paulo: 2:6-10
 - a. Kushindwa kwao kuongeza chochote katika Injili yake: 2:6
 - b. Kuidhinisha kwao Injili yake: 2:7-10
 - c. Msingi wa kibali chao: 2:7-9
 - d. Udhihirisho wa idhini yao: 2:9
 - e. Ombi moja lililotolewa kwa idhini yao: 2:10
- III. Kukemea kwa Paulo kwa Petro kwa kukubali kwake shinikizo la kisheria huko Antiokia: 2:11-21.
 - A. Sababu ya kukemewa: 2:12
 - B. Athari ya mwenendo usiofuatana wa Petro: 2:13

C. Kuhesabiwa haki kwa kutoa karipio: 2:14-21

1. Swali la Paulo kwa Petro: 2:14

2. Ufafanuzi wa Paulo wa nafasi yake ya kimafundisho: 2:15-21

a. Upungufu wa sheria: 2:15-18

(1) Tunahesabiwa haki kwa imani, si sheria wala si kwa matendo: 2:16

(2) Ikiwa tunaitegemea sheria, sisi ni wakoaji: 2:17-18

b. Maisha mapya katika Kristo: 2:19-21

(1) Athari ya sheria iliongoza kwenye maisha mapya: 2:19

(2) Asili ya maisha mapya: 2:20

(3) Neema ya Mungu inabatilika kwa kushika sheria: 2:21

Sehemu ya Pili: Uhuru wa Injili

Hoja ya Kimafundisho 3:1-4:31

I. Mafundisho ya kuhesabiwa haki kwa imani: 3:1-4:7

A. Kuhesabiwa haki kwa imani: 3:1-14

1. Kutopatana kwa mwenendo wao: 3:1-5

a. Kugeuka kutoka kwa Kristo: 3:1

b. Swali kuhusu mwanzo wa maisha yao ya Kikristo: 3:2

c. Swali kuhusu njia yao ya ukamilifu: 3:3

d. Swali kuhusu mateso yao kama waumini: 3:4

e. Swali kuhusu msingi wa kazi ya Mungu ndani yao: 3:5

B. Mfano wa kuhesabiwa haki kwa Ibrahimu: 3:6-9

1. Njia ya kuhesabiwa haki kwa Ibrahimu: 3:6

2. Utambulisho wa wana wa Ibrahimu: 3:7

3. Tangazo kwa Ibrahimu na Mungu la kuhesabiwa haki kwa njia ya imani: 3:8

4. Warithi wa baraka za Ibrahimu: 3:9

C. Ukombozi kutoka kwa sheria na kazi kupitia Yesu Kristo: 3:10-14

1. Laana juu ya wale walio chini ya sheria na matendo: 3:10

2. Kutoweza kwa sheria na kufanya kazi kuhalalisha: 3:11-12

3. Ukombozi kutoka kwa laana kupitia kwa Yesu: 3:13-14

a. Njia ya ukombozi kutoka kwa laana: 3:13

b. Kusudi la ukombozi kutoka kwa laana: 3:14

D. Mipaka ya sheria na uhusiano wake na imani: 3:15-14:7

1. Agano la imani na Ibrahimu: 3:15-18

a. Agano lilikuwa la lazima: 3:15

b. Ilikuwa kwa Ibrahimu na uzao wake: 3:16

c. Ahadi haikubadilishwa na sheria: 3:17

d. Urithi haupatikani kwa sheria bali kwa ahadi: 3:18

2. Mahali pa kweli na kusudi la sheria: 3:19-29

a. Hali ya muda ya sheria: 3:19-20

b. Kutoweza kwa sheria kuleta uhai: 3:21-22

c. Sheria ilikuwa chombo cha kutuleta kwa Kristo: 3:23-29

E. Tofauti za sheria na imani: 4:1-7

1. Mfano wa nafasi ya mrithi kama mtoto mdogo: 4:1-2

2. Utekelezaji wa kielelezo kwa waumini: 4:3-6

a. Utumwa kama watoto: 4:3

b. Huru kama wana: 4:4-6

3. Hitimisho kwa muumini: 4:7

II. Wito kwa waumini wa Galatia kuacha kushika sheria zao: 4:8-31

A. Kukubali uhalali wa Kiyahudi ni kurudi utumwani: 4:8-11

1. Hali yao ya zamani ya utumwa: 4:8

2. Ukombozi wao kutoka utumwani: 4:9

3. Uhalali unarudi utumwani: 4:9-10

4. Matendo yao yanaleta wasiwasi kwa Paulo: 4:11

B. Mwito kutoka kwa uhusiano wake nao: 4:12-20

1. Wito kwa wao kuchukua msimamo wa Paulo: 4:12

2. Ukumbusho wa uhusiano wake wa zamani nao: 4:12-14

3. Mabadiliko katika uhusiano wao naye: 4:15-18
 4. Uchungu anaoupata kwa ajili yao: 4:19-20
- C. Rufaa kutoka kwa maagano mawili yaliyotofautiana, sheria na neema: 4:21-31
1. Swali kwa wale wanaotaka kuwa chini ya sheria: 4:21
 2. Hadithi ya wana wawili wa Ibrahimu: 4:22-23
 3. Tafsiri ya hadithi: 4:24-23
 - a. Njia hizi mbili zinawakilisha maagano mawili: 4:24
 - b. Maelezo ya maagano mawili: 4:24-28
 - (1) Moja inawakilisha utumwa: 4:24-25
 - (2) Nyingine inawakilisha uhuru: 4:26-28
 - c. Kufukuzwa kwa mwana wa utumwa: 4:29-30
 - d. Hitimisho la hadithi: 4:31

Sehemu ya Tatu: Uhuru wa Injili

Vitendo Tekelezi 5:1-6:18

- I. Wito wa kudumisha uhuru wa Kikristo: 5:1-12
- A. Hatari katika tohara: 5:2-6
1. Inamfanya Kristo kuwa asiyefaa kwao: 5:2
 2. Inawafanya kuwa chini ya sheria yote: 5:3
 3. Inawatenga na Kristo: 5:4
 4. Ni anguko kutoka kwa neema: 5:4
 5. Mtazamo sahihi wa Kikristo: 5:5-6
- B. Kuhukumiwa kwa mwalimu wa uongo: 5:7-12
1. Makosa yao: 5:7-8
 2. Mfano wa mafundisho yao: 5:9
 3. Hukumu ya yule anayewasumbua: 5:10-12
- II. Maisha ya uhuru wa Mkristo: 5:13-6:10
- A. Maisha yanaongozwa na upendo: 5:13-15
1. Muumini anaitwa kwenye uhuru: 5:13

2. Matumizi sahihi ya uhuru wa Kikristo: 5:13

3. Utimilifu wa sheria kwa upendo: 5:14

4. Matokeo ya ukosefu wa upendo: 5:15

B. Ni kutembea katika Roho, si katika mwili: 5:16-25

1. Amri ya kutembea katika Roho: 5:16

2. Mgogoro kati ya Roho na mwili: 5:17-18

3. Tofauti kati ya mazao ya mwili na Roho: 5:19-23

a. Matendo ya mwili: 5:19-21

b. Tunda la Roho: 5:22-23

4. Watu wanaoishi kwa Roho: 5:24-25

a. Wameusulubisha mwili: 5:24

b. Wanaishi na kutembea katika Roho: 5:25

C. Ni maisha ya kubebeana mizigo: 5:26-6:10

1. Kubeba makosa: 5:26-6:5

a. Onyo dhidi ya mitazamo mibaya kwa wengine: 5:26

b. Mtazamo wa unyenyekevu katika kuwarudisha walioanguka: 6:1

c. Wajibu wa kubebeana mizigo: 6:2

d. Mtazamo sahihi juu ya nafsi yako: 6:3-5

D. Ni maisha yanayotawaliwa na kanuni za kimsingi: 6:6-10

1. Kanuni ya mawasiliano: 6:6

2. Kanuni ya mavuno ya kiroho: 6:7-8

3. Kanuni ya kutenda mema: 6:9-10

III. Hitimisho:

A. Rejea kwa herufi zake kubwa: 6:11

B. Karipio la wapinzani wake: 6:12-13

C. Ujasiri wake katika msalaba: 6:14-16

1. Kujitukuza msalabani: 6:14

2. Kusulubishwa kwa njia ya msalaba: 6:15

3. Baraka kwa wale wanaokubali kanuni hii: 6:16

4. Ana alama za Bwana katika mwili wake mwenyewe: 6:17

IV. Baraka: 6:18

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Wagalatia?

2 Taja kusudi la kitabu cha Wagalatia.

3. Kitabu cha Wagalatia kiliandikiwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Wagalatia.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa Wagalatia.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Tazama Habakuki 2:4. Mstari huu umenukuliwa katika Wagalatia 3:11.
2. Jifunze tofauti kati ya tunda la Roho Mtakatifu na kazi za mwili: Wagalatia 5:19-23.
3. Neno kuu la Wagalatia ni uhuru. Inatumika mara 11. Tafuta aya hizi na fupisha kile kinachofundishwa kuhusu uhuru.
4. Linganisha Paulo kabla na baada ya kuongoka kwake: Wagalatia 1:13-17.
5. Kosa la kimafundisho katika kanisa la Galatia linarejelewa na Paulo kama "injili nyingine." Waumini hawa walikuwa wakitafuta kuhesabiwa haki kwa sheria (5:4). Walikuwa wakihitaji kuadhimisha siku takatifu za pekee (4:10) na tohara inapohitajika kwa wokovu (5:2; 6:12-13). Walikuwa wakitafuta kuongezea kazi ya Roho Mtakatifu kwa sheria na kazi zao matendo ya haki (3:3). Walikuwa wakisisitiza kuzingatia sheria ya Musa (4:21). Si kwamba Injili ilikuwa inakataliwa, bali walikuwa wakiongeza Mawazo ya injili ya kisheria na ya kitamaduni.
6. Jifunze tofauti za kitabu cha Wagalatia. Hizi ni pamoja na imani dhidi ya matendo; Roho dhidi ya mwili; neema dhidi ya sheria; tohara dhidi ya umbaji mpya; msalaba dhidi ya ulimwengu, uhuru dhidi ya utumwa; wa asili (Ishmaeli) dhidi ya wa kiroho (Isaka).
7. Mambo ya kubeba:
 - Kuzaa matunda: Wagalatia 5:22-23
 - Kubeba mizigo: Wagalatia 6:2
 - Kuzaa mbegu: Wagalatia 4:7,9
 - Wagalatia 6:17 (alama za Bwana Yesu)

SURA YA TISA

WAEFESO

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mwandishi wa kitabu cha Waefeso.
- Tambua kitabu cha Waefeso kiliandikiwa nani.
- Taja kusudi la kitabu cha Waefeso.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Waefeso kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Waefeso.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

KWA AMBAO: Kanisa la Efeso.

KUSUDI: Kuwajulisha waumini juu ya utajiri wao katika Kristo na kufundisha kuhusu kutembea kwao katika Kristo.

AYA MUHIMU: Waefeso 1:3

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Waumini ni warithi wa baraka zote mbili (mali) na wajibu (matembezi) ya wito wao katika Kristo.

WAHUSIKA KUU: Paulo, Tikiko

MUHTASARI

Sehemu ya Kwanza: Utajiri Wetu Katika Kristo 1:1-3:21

I. Utangulizi: 1:1-2

A. Kutoka kwa Paulo: 1:1

B. Kwa watakatifu wa Efeso: 1:1

C. Neema na amani kutoka kwa Mungu na Yesu: 1:2

II. Sifa kwa ajili ya mali ya kiroho: 1:3-14

A. Ametuchagua sisi: 1:4

- B. Ametuchagua tangu awali: 1:5-6
- C. Tuna ukombozi ndani yake: 1:7
- D. Anaonyesha hekima kwetu: 1:8
- E. Anafunua siri ya mapenzi yake: 1:9-10
- F. Ndani yake tumepata urithi: 1:11-12
- G. Tumetiwa muhuri na Roho: 1:13-14

III. Maombi ya utambuzi wa kiroho kupitia Kristo: 1:15-23

- A. Msingi wa maombi: 1:15
- B. Asili ya maombi: 1:16
- C. Mungu anajibiwa kwa maombi: 1:17
- D. Karama zinazoombwa katika maombi: 1:17
 - 1. Hekima.
 - 2. Ufunuo katika kumjua Yeye.
- E. Kusudi la maombi: 1:18-23
 - 1. Ili wapate kutambua tumaini la mwito wake: 1:18
 - 2. Ili wapate utajiri wa urithi wake: 1:18
 - 3. Ili wapate kujua uwezo wake: 1:19-23
 - a. Asili ya uwezo wake: 1:19
 - b. Udhihirisho wa nguvu zake katika Kristo: 1:20-23

IV. Hali yetu katika Kristo: 2:1-10

- A. Kabla ya Kristo: 2:1-3
 - 1. Kifo cha kiroho: 2:1
 - 2. Alienenda sawasawa na njia ya ulimwengu: 2:2
 - 3. Chini ya Shetani: 2:2
 - 4. Roho ya kutotii: 2:2
 - 5. Mazungumzo mabaya: 2:3
 - 6. Watoto wa ghadhabu: 2:3
 - 7. Mapenzi yaliyofungamana na mwili: 2:3

- a. Tamaa ya mwili: Tamaa za kidunia
- b. Matamaniao ya akili: Matamaniao ya ulimwengu

B. Hali yetu mpya katika Kristo: 2:4-10

- 1. Huhuishwa: 2:5
- 2. Kuokolewa kwa neema: 2:5
- 3. Kuinuliwa hadi mahali pa mbinguni: 2:6
- 4. Katika kibali cha Mungu: 2:7

C. Sababu ya hali mpya: 2:8-10

- 1. Wokovu ambao ni: 2:8
 - a. Kwa imani: 2:8
 - b. Zawadi ya Mungu: 2:8
- 2. Wokovu ambao sio: 2:8-9
 - a. Kwetu: 2:8
 - b. Ya kazi: 2:9
- 3. Kudumu kwa kazi ya Kristo Yesu katika maisha yetu: 2:10

V. Uhusiano wetu wa zamani: 2:11-12

"Wakati fulani ulikuwa ..."

- A. Bila Kristo: 2:12
- B. Wageni: 2:12
- C. Wageni: 2:12
- D. Kutokuwa na tumaini: 2:12
- E. Bila Mungu: 2:12

VI. Uhusiano mpya: 2:19-22

"Sasa ninyi mmekuwa..."

- A. Wananchi wa mji mmoja: 2:19
- B. Washiriki wa familia moja: 2:19
- C. Limejengwa juu ya msingi mmoja: 2:20
- D. Sehemu za jengo moja: 2:21

E. Kukawa na Roho mmoja: 2:22

VII. Jinsi mabadiliko yalivyotokea: 2:13-18

"Lakini sasa katika Kristo Yesu..."

A. Umbali umeondolewa: Mmefanywa kuwa karibu: 2:13

B. Kutengana kumeondolewa: Wote wawili walifanya kitu kimoja: 2:14

C. Mgawanyiko umeisha: Ukuta wa kati uliovunjika: 2:14

D. Mafarakano yaliyokomesha: Kukomesha uadui: 2:15

E. Ubaguzi umeondolewa: 2:15-18

1. Mtu mmoja mpya: 2:15

2. Kupatanishwa na Mungu: 2:16

3. Amani na Mungu: 2:17

4. Kumfikia Mungu: 2:18

5. Kutokuwepo tena wageni na wageni: 2:19-22

a. Wananchi wenzangu: 2:19

b. Imejengwa juu ya msingi sahihi: 2:20

c. Jengo linalofaa la kiroho: 2:21

d. Hekalu takatifu katika Bwana: 2:21

e. Makao ya Mungu kwa njia ya Roho: 2:22

VIII. Kufunua siri ya kimungu: 3:1-12

A. Paulo kama mjumbe wa siri: 3:1-13

1. Uhusiano wake na siri: 3:1-5

a. Nafasi yake kama mfungwa kwa niaba ya watu wa mataifa: 3:1

b. Uwakili wake wa neema ya Mungu kwa watu wa mataifa: 3:2

c. Ujuzi wake wa siri kwa ufunuo: 3:3-5

2. Taarifa ya siri: 3:6

3. Huduma ya Paulo kuhusiana na fumbo hili: 3:7-12

a. Chanzo cha huduma yake: 3:7

b. Mtazamo wa mtu aliyepewa huduma hii: 3:8

- c. Yaliyomo katika huduma: 3:8-9
- d. Kusudi la huduma: 3:10-11
- e. Baraka za huduma: 3:12
- f. Mateso ya huduma: 3:13

IX. Kumiliki siri ya kimungu: 3:14-21

A. Utangulizi wa maombi ya kumiliki: 3:14-15

B. Ombi: 3:16-17

1. Ili wapate kuimarishwa kwa nguvu na Roho katika mambo ya ndani mtu: 3:16
2. Ili wapate uzoefu wa uwepo wa Kristo: 3:17
3. Kwamba watakuwa na mizizi na msingi katika upendo: 3:17
4. Kwamba watakuwa na ufahamu wa kiroho wa upendo wa Kristo: 3:18-19
 - a. Mipaka yake: 3:18
 - b. Asili yake ya kimungu: 3:19
5. Ili wajazwe utimilifu wa Mungu: 3:19

C. Hitimisho la maombi: 3:20-21

1. Uwezo wa Aliyetajwa: 3:20
2. Sifa kwa Aliyeambiwa: 3:21

Sehemu ya Pili: Kuenenda Kwetu Katika Kristo 4:1-6:24

I. Mwenendo wa ushirika wa kanisa: Tembea inavyostahili: 4:1-16

A. Kupitia mtazamo unaofaa: 4:2

1. Unyenyekevu.
2. Upole.
3. Kuteseka kwa muda mrefu.
4. Kuvumiliana katika upendo.

B. Kupitia umoja: 4:3-6

1. Kwa amani: 4:3

2. Katika mwili mmoja: 4:4
3. Katika roho moja: 4:4
4. Katika tumaini moja la wito wako: 4:4
5. Katika Bwana mmoja: 4:5
6. Katika imani moja: 4:5
7. Katika ubatizo mmoja: 4:5
8. Katika Mungu mmoja: 4:6
 - a. Baba wa wote.
 - b. Juu ya yote.
 - c. Kupitia yote.
 - d. Ndani yenu nyote.

C. Kwa kufuata mfano wa Kristo: 4:7-10

D. Kupitia muundo ufaao: 4:11-13

1. Karama za kiroho: 4:11
 - a. Mitume.
 - b. Manabii.
 - c. Wainjilisti.
 - d. Wachungaji.
 - e. Walimu.
2. Makusudi yao: 4:12-16
 - a. Kukamilika kwa watakatifu: 4:12
 - b. Kazi ya huduma: 4:12
 - c. Kuujenga Mwili wa Kristo: 4:12
 - d. Umoja wa imani: 4:13
 - e. Kumjua Mwana wa Mungu: 4:13
 - f. Ukamilifu baada ya Kristo: 4:14
 - g. Ukomavu wa kiroho: 4:14-15

E. Kwa kuwa sehemu ya Mwili: 4:16

1. Kuunganishwa pamoja.
2. Kila sehemu ya mwili kufanya kazi mahali pake.
3. Kuongezeka kwa kujengwa kwa upendo.

II. Mwenendo wa mtu binafsi wa waumini: 4:17-5:2

A. Jinsi ya kutotembea: 4:17-25

1. Katika ubatili wa akili: 4:17
2. Kwa ufahamu kutiwa giza: 4:18
3. Kutengwa na maisha ya Mwenyezi Mungu kwa ujinga na upofu: 4:18
4. Wakiongozwa na ufisadi, uchafu na choyo: 4:19

B. Jinsi ya kutembea: 4:20-5:2

1. Katika Kristo: 4:20-21
2. Kumvua mtu mzee: 4:22
3. Kufanya upya roho ya nia yako: 4:23
4. Vaeni utu mpya: 4:24
5. Ondoa mwenendo wa dhambi: 4:25-30
 - a. Uongo: 4:25
 - b. Hasira: 4:26-27; 31
 - c. Kuiba: 4:28
 - d. Mawasiliano ya kifisadi: 4:29
 - e. Kumhuzunisha Roho Mtakatifu: 4:30
 - f. Uchungu: 4:31
 - g. Ghadhabu: 4:31
 - h. Hasira: 4:31
 - i. Kusema vibaya: 4:31
 - j. Uovu: 4:31
6. Chukulia mwenendo wa haki: 4:32-5:1
 - a. Aina: 4:32
 - b. Wenye moyo mwororo: 4:32

c. Kusamehe: 4:32

d. Kama watoto watiifu: 5:1

III. Mwenendo wetu katika uhusiano na ulimwengu: 5:2-21

A. Tembea kwa upendo ukifuata mfano wa Kristo: 5:2

B. Tembea katika utakatifu: 5:3-5

1. Bila uasherati: 5:3

2. Bila uchafu: 5:3

3. Bila kutamani: 5:3

4. Bila uchafu: 5:4

5. Bila maneno ya kipumbavu: 5:4

6. Bila mzaha: 5:4

7. Kwa mtazamo wa shukrani: 5:4

C. Tembea na umilele akilini: 5:5

D. Usidanganywe kwa maneno ya bure: 5:6

E. Usifanye mashirikiano mabaya: 5:7

F. Tembea katika nuru: 5:8

G. Sitawisha tunda la Roho: 5:9

1. Wema.

2. Haki.

3. Ukweli.

H. Thibisheni ni nini impendezayo Bwana: 5:10

I. Usitembee gizani: 5:11-14

1. Msiwe na ushirika na giza: 5:11

2. Karipia matendo yasiyozaa: 5:11

3. Usiseme mambo yanayofanyika gizani: 5:12

4. Eneza nuru gizani: 5:13

5. Waamshe wale wanaolala katika giza la kiroho: 5:14

J. Enendeni kama wenye hekima, si kama wapumbavu: 5:15

K. Komboa wakati: 5:16

L. Elewa mapenzi ya Mungu: 5:17

M. Msilewe kwa mvinyo: 5:18

N. Ujazwe na Roho: 5:18

1. Zungumzeni nafsi zenu kwa zaburi, na nyimbo, na tenzi za rohani: 5:19

2. Kuimba moyoni mwako: 5:19

3. Kumshukuru Mungu kwa mambo yote katika jina la Yesu: 5:20

IV. Mwenendo wetu kuhusu mahusiano maalum: 5:21-6:9

A. Waumini wengine: Jinyenyekezeni kwa kumcha Mungu: 5:21

B. Wake: 5:22-24

1. Jitiini kwa mumeo kama kumtii Bwana: 5:22

2. Tambua mume ni kichwa cha mke kama Kristo ni kichwa cha mke

Kanisa: 5:23

3. Uwe mtiifu kwa mumeo katika kila jambo kama vile Kanisa linavyotii

kwa Kristo: 5:24

C. Waume: 5:25-33

1. Wapendeni wake zenu kama Kristo alivyolipenda kanisa: 5:25-29

2. Jiunge na mke wako kama Kanisa linavyounganishwa na Kristo: 5:30-33

a. Mwili mmoja: 5:30

b. Kuwaacha wengine wote: 5:31-32

D. Kwa mume na mke wote: 5:33

1. Mume mpende mke wako kama nafsi yako: 5:33

2. Mke mheshimu mume wako: 5:33

E. Watoto: Waheshimu wazazi wako: 6:1-3

F. Mababa: 6:4

1. Usiwachokoze watoto wako.

2. Waleeni katika malezi na mawaidha ya Bwana.

G. Watumishi: 6:5-8

1. Watii mabwana wako: 6:5
2. Kuwa na mtazamo wa heshima: 6:5
3. Uwe mwaminifu (useja wa moyo): 6:5
4. Watumikie unapomtumikia Kristo: 6:6-7
5. Tambua thawabu yako inatoka kwa Bwana: 6:8

H. Mabwana: 6:9

1. Watendee watumishi wako vivyo hivyo: 6:9
2. Tambua kwamba unamtumikia pia Bwana: 6:9
3. Hakuna upendeleo kwa Bwana: 6:9

V. Mwenendo wetu kuhusu nguvu za Shetani: 6:10-20

A. Iweni hodari katika Bwana na uweza wa uweza wake: 6:10

B. Vaeni silaha zote za Mungu: 6:11-20

1. Kusudi: Ili uweze kusimama dhidi ya Shetani na hila zake. 6:11,13
2. Adui: 6:12
 - a. Wakuu.
 - b. Mamlaka.
 - c. Watawala wa giza la ulimwengu huu.
 - d. Uovu wa kiroho mahali pa juu.
3. Silaha: 6:14-20
 - a. Viuno vimefungwa kwa ukweli: 6:14
 - b. Bamba la kifuani la haki: 6:14
 - c. Miguu iliyofungiwa matayarisho ya Injili ya amani: 6:15
 - d. Ngao ya imani: 6:16
 - e. Chapeo ya wokovu: 6:16
 - f. Upanga wa Roho: 6:17
 - g. Sala: 6:18-20

VI. Hitimisho: 6:21-24

A. Mambo ya kibinafsi: 6:21-22

1. Kutumwa kwa Tikiko kama mjumbe: 6:21
2. Kusudi la kumtuma Tikicustotheo: 6:21-22
 - a. Kujulisha ujumbe: 6:21-22
 - b. Kujulisha mambo ya Paulo: 6:22
 - c. Kuwafariji: 6:22

B. Hitimisho: 6:23-24

1. Hamu kwa ndugu: 6:23
 - a. Amani.
 - b. Upendo.
 - c. Imani.
2. Baraka kwa wale wanaompenda Kristo: 6:24

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Waefeso?

2. Taja kusudi la kitabu cha Waefeso.

3. Kitabu cha Waefeso kiliandikiwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Waefeso.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa Waefeso.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Kitabu cha Waefeso kinalinganisha waumini na mambo kadhaa:
-Wananchi: 2:19 -Mwili: 1:22-23; 4:4,12,16
-Kanisa: 5:22-23 -Watumishi: 6:6-9
-Jengo: 2:20-22 -Askari: 6:10-17
2. Uhusiano wetu na Mungu ni kama ule wa familia (3:15). Tunakubaliwa (1:5-6); nyumba (2:19); na watoto wapendwa (5:1).
3. Jifunze maombi ya Paulo kwa Waefeso. Aliomba kwamba wapate kujua mambo fulani (1:16-19) na kwamba wawe na vitu fulani (3:14-19). Wote wawili ni muhimu kudai urithi wetu wa kiroho. Lazima tujue juu yake na lazima pia tudai. Jifunze miongozo iliyotolewa katika Waefeso kuhusu jinsi tunavyopaswa kuomba: 5:18-20; 6:18.
4. Kuna vifungu kadhaa katika Waefeso kuhusu kanisa. Orodhesha kila mstari na fupisha kile kinachofundishwa.
5. Jifunze maneno muhimu katika Waefeso: Siri, tembeeni, upendo, neema, utukufu, nguvu, katika kutenda kazi; amani, utajiri, pamoja, moja mbinguni.
6. Soma Waefeso 4:22-23 na 6:11-18. Orodhesha mambo tunayopaswa kuacha na kuvaa. Linganisha orodha hii na orodha sawa iliyotolewa katika Wakolosai sura ya 3.
7. Andika orodha ya tofauti katika kitabu cha Waefeso. Hapa kuna mifano ya kuanza wewe kwenye masomo yako:
Wokovu kwa matendo: 2:9 Wokovu kwa neema: 2:8
Ufunuo haujulikani: 3:5 Siri iliyofichuliwa: 3:3
Watoto wa kuasi: 5:6 Watoto wa nuru: 5:8
Linganisha kila kitu ambacho Waefeso hufundisha kuhusu kile tulicho ndani ya Kristo ikilinganishwa na kile sisi zamani tulipokuwa wafu katika makosa na dhambi.
8. Mtu mmoja jina lake Tikiko anatajwa katika Waefeso 6:21-22. Tafuta nyingine marejeo kwake katika Matendo 20:4; 2 Timotheo 4:12; Tito 3:12, Wakolosai 4:7.
9. Tafuta marejeo kumi na mawili ya Roho Mtakatifu katika kitabu cha Waefeso. Marejeleo katika sura ya 1-3 inaeleza Roho Mtakatifu ni nini na anafanya nini kuelekea mwamini. Marejeleo katika sura ya 4-6 inatambua kile tunachopaswa kuwa na kufanya kwake.

SURA YA KUMI

WAFILIPi

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mwandishi wa kitabu cha Wafilipi.
- Tambua kitabu cha Wafilipi kiliandikiwa nani.
- Taja kusudi la kitabu cha Wafilipi.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Wafilipi kutoka kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Wafilipi.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

KWA AMBAO: Kanisa la Filipi

KUSUDI: Kuwasilisha ombi la umoja wa Kikristo.

AYA MUHIMU: Wafilipi 2:2

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Umoja katika Yesu huleta furaha.

WAHUSIKA KUU: Paulo, Timotheo, Epaprodito, Kaisari

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-26

A. Salamu: 1:1-2

1. Kutoka kwa Paulo na Timotheo: 1:1
2. Kwa: Watakatifu katika Kristo Yesu, maaskofu na mashemasi huko Filipi: 1:1
3. Neema na amani: 1:2

B. Maombi kwa ajili ya Wafilipi: 1:3-11

1. Shukrani zake kwa ajili yao: 1:3-5
 - a. Msukumo wa kushukuru: 1:3

- b. Usemi wa shukrani: 1:4
 - c. Sababu ya kushukuru: 1:5
 - 2. Ujasiri wake kwao: 1:6-7
 - a. Asili ya kujiamini: 1:6
 - b. Kuhesabiwa haki kwa imani hii: 1:7
 - 3. Hamu yake: 1:8
 - 4. Maombi yake kwa ajili yao: 1:9-11
 - a. Upendo upate wingi wa maarifa na hukumu: 1:9
 - b. Ili mpate kuyakubali yaliyo mema: 1:10
 - c. Ili mpate kuwa waaminifu na bila kosa: 1:10
 - d. Kwamba utajazwa matunda ya haki: 1:11
- C. Mambo ya kibinafsi: 1:12-26
 - 1. Matukio ambayo yametumika kueneza Injili: 1:12-18
 - a. Kifungo: 1:12-14
 - b. Kuhubiri: 1:15-18
 - c. Sala: 1:19
 - 2. Kuuliza kama ni bora kuishi au kufa: 1:19-26
 - a. Tofauti ya maisha na kifo: 1:20-21
 - b. Mwito wa maisha: 1:22
 - c. Tamaa ya kushindana ya kifo: 1:23-24
 - d. Uhakikisho wa maisha marefu: 1:25-26
- II. Mawaidha kwa ajili ya umoja 1:27-2:18
 - A. Ombi la umoja katika mateso: 1:27-30
 - 1. Mazungumzo yanayofaa: 1:27
 - 2. Simama imara katika roho moja kwa nia moja: 1:27
 - 3. Kujitahidi pamoja kwa ajili ya imani ya Injili: 1:27
 - 4. Msiogope kabisa na adui zenu: 1:28-30
 - B. Umoja katika Kristo: 2:1-11

1. Kupitia mwenendo mzuri: 2:1-4

a. Upendo: 2:1-2

b. Ushirika: 2:1

c. Rehema: 2:1

d. Mshikamano mmoja: 2:2

e. Nia moja: 2:2

f. Hakuna linalofanyika kwa ugomvi au majivuno, bali kwa unyenyekevu
akili heshimu wengine: 2:3

g. Kila mtu asiangalie mambo yake mwenyewe, bali kila mtu aangalie
mambo yake mambo ya wengine: 2:4

2. Kufedheheshwa kwa Kristo: Unganisheni nia zenu kufuatana na mfano wake:
2:6-8

a. Hakuna sifa: 2:7

b. Umbo la mtumishi: 2:7

c. Kufanana na wanaume: 2:7

d. Kujinyenyekeza: 2:8

e. Utiifu hadi kifo cha msalaba: 2:8

3. Kuinuliwa kwa Kristo: 2:9-11

a. Kuinuliwa sana: 2:9

b. Jina lililo juu ya mengine yote: 2:9

c. Kila goti litapigwa: 2:10

d. Kila ulimi utakiri: 2:11

C. Ukuaji wa kiroho huleta umoja: 2:12-18

1. Utimizeni wokovu wenu kwa hofu: Ni Mungu: 2:12-13

2. Fanyeni mambo yote bila kunung'unika: Msiwe na lawama: 2:14-15

3. Shikilia Neno la uzima: Ili nifurahi: 2:16-18

III. Mipango ya Paulo: 2:19-30

A. Mipango yake kwa Timotheo: 2:19-23

1. Mpango: 2:19

2. Nia ya mpango: 2:19
3. Sababu za kuchagua Timotheo: 2:20-21
4. Uhusiano wa Timotheo na Paulo: 2:22
5. Wakati wa safari ya Timotheo: 2:23

B. Anajipanga mwenyewe: 2:24

C. Mipango kwa ajili ya Epafrodito: 2:25-30

1. Taarifa ya mpango: 2:25
2. Ushuhuda wa Epafrodito: 2:25
3. Sababu ya kumtuma Epafrodito: 2:26-27
4. Kukaribishwa kwa kupewa: 2:28-30

IV. Maonyo 3:1-4:1

A. Dhidi ya walimu wa Uyahudi: 3:1-16

1. Furaha ya Bwana kama ulinzi dhidi yao: 3:1
2. Mawaidha ya kuwatazama: 3:2
3. Utambulisho wa Waisraeli wa kweli: 3:3
4. Uzoefu wa Paulo kuhusiana na jambo hili: 3:4-11
 - a. Misingi yake ya kiburi cha kisheria: 3:4-6
 - (1) Kutahiriwa: 3:5
 - (2) Wa ukoo wa Israeli: 3:5
 - (3) Kabila la Benyamini: 3:5
 - (4) Mfarisayo: 3:5
 - (5) Wenye bidii (Kanisa linaloteswa): 3:6
 - (6) Mwenye haki chini ya sheria: 3:6
 - b. Mabadiliko yake ya maadili: 3:7-11
 - (1) Asili ya mabadiliko: 3:7
 - (2) Sababu za mabadiliko: 3:8
 - (3) Nia za mabadiliko hayo: 3:8-11
5. Ukamilifu kama ulinzi dhidi ya kushika sheria: 3:12-16

- a. Mtazamo kuelekea ukamilifu: 3:12
- b. Juhudi za kufikia lengo: 13-14
- c. Kuhimizwa kwa ukamilifu: 3:15-16

B. Dhidi ya walimu wa uongo: 3:17-21

- 1. Tabia zao: 3:18
- 2. Hatima yao: 3:19
- 3. Jibu la muumini: 3:20-21

V. Mawaidha: 4:1-9

- A. Umoja kati ya Euodia na Sintike: 4:1-3
- B. Umoja katika furaha: 4:4
- C. Umoja kwa kiasi: 4:5
- D. Umoja katika maombi: 4:6
- E. Umoja katika amani: 4:7
- F. Umoja akilini: Mchakato wa mawazo sahihi: 4:8
 - 1. Kweli.
 - 2. Mwaminifu.
 - 3. Tu.
 - 4. Safi.
 - 5. Kupendeza.
 - 6. Ripoti nzuri.
 - 7. Mambo ya wema.
 - 8. Mambo yanayostahili kusifiwa.
- G. Umoja kati ya maarifa na matendo: 4:9

VI. Asante kwa zawadi yao: 4:10-20

- A. Siri ya kuridhika: 4:10-13
 - 1. Shukrani zake kwa zawadi yao: 4:10
 - 2. Kujitegemea kwake kwa mahitaji ya kimwili: 4:11
 - 3. Maelezo ya siri yake: 4:11-12

4. Chanzo chake cha nguvu: 4:13

B. Siri ya utoaji: 4:14-20

1. Kuthamini kwake zawadi: 4:14

2. Ukumbusho wake wa kumbukumbu zao zilizopita: 4:15-16

3. Mtazamo wake kuhusu zawadi yao: 4:17

4. Kupokea kwake zawadi: 4:18

5. Siri ya utoaji: 4:19-20

VII. Baraka 4:21-23

A. Wasalimu watakatifu katika Kristo Yesu: 4:21

B. Ndugu pamoja na Paulo wanatuma salamu: 4:21

C. Watakatifu na wale wa nyumbani mwa Kaisari wanatuma salamu: 2:22

D. Neema na iwe pamoja nawe: 2:23

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Wafilipi?

2. Taja kusudi la kitabu cha Wafilipi.

3. Kitabu cha Wafilipi kiliandikiwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Wafilipi.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa Wafilipi.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Jifunze maneno muhimu furahi na shangwe. Yanaonekana jumla ya mara 18 katika kitabu hiki.

2. Hapa kuna njia nyingine ya kujifunza Wafilipi:

Sura	Aya Muhimu	Mandhari
1	21	maisha ya muumini
2	5	Akili ya muumini
3	10	Lengo la muumini
4	13	Nguvu za muumini

3. Kanisa la Filipi lilianzishwa kama matokeo ya maono aliyoona Paulo. Soma kuhusu hili katika Matendo 16:8-10.

4. Wafilipi wanaeleza mojawapo ya aina mbili za amani zinazotajwa katika Biblia. Amani na Mungu uzoefu na waamini wote imetajwa katika Warumi 5:1. Amani ya Mungu inapatikana kwa wote waumini wametajwa katika Wafilipi 4:7.

5. Mungu alifanya kazi ya ajabu katika maisha ya watu watatu katika Kanisa la Filipi:

-Mchawi wa Kigiriki: Matendo 16:16-18

-Mwanamke mfanyabiashara: 16:13-15

-Mlinzi wa gereza Mroma: Matendo 16:19-20

6. Angalia malengo ya Paulo katika sura ya 3:

-Ili nipate faida: 8

- Ili nipate kujua: 10

Ili nipate: 11

-Ili nipate kushika: 12

7. Orodhesha sifa za kidunia za Paulo: 3:8-12

8. Soma Wafilipi 1:12-21. Orodhesha njia tofauti ambazo Injili iliendelezwa.

9. Orodhesha fadhila zilizotajwa katika Wafilipi 4:8-9.

SURA YA KUMI NA MOJA

WAKOLOSAI

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mtunzi wa kitabu cha Wakolosai.
- Tambua kitabu cha Wakolosai kiliandikiwa nani.
- Taja kusudi la kitabu cha Wakolosai.
- Andika Mistari Muhimu ya kitabu cha Wakolosai kutoka kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Wakolosai.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

AMBAO KWAO: Waumini wa Kolosai ambao walipaswa kushiriki barua na waumini wa Laodekia.

KUSUDI: Kushughulikia masuala ya mafundisho katika kanisa.

MISTARI MUHIMU: Wakolosai 3:1-3

KANUNI ZA MAISHA NA HUDUMA: Kristo ni yote na yu ndani ya yote.

WAHUSIKA KUU: Paulo, Tikiko, Anesemo, Aristarko, Marko, Yusto, Epafra, Luka, Dema, Nimfa, Arkipo

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-14

A. Salamu: 1:1-2

1. Kutoka kwa: Paulo na Timotheo: 1:1
2. Kwa: Watakatifu na ndugu waaminifu katika Kristo katika Kolosai: 1:2
3. Neema na amani kutoka kwa Mungu na Yesu: 1:2

B. Shukrani: 1:3-8

C. Ombi la Paulo kwa Wakristo wa Kolosai: 1:9-14

1. Kuendelea: 1:9
2. Wakitamani wajazwe na maarifa ya mapenzi yake kwa hekima na ufahamu wote wa kiroho: 1:9
3. Ili waenende inavyomstahili Bwana: 1:10
4. Wapate kuzaa matunda katika kila tendo jema: 1:10
5. Ili waongezeke katika maarifa ya Mungu: 1:10
6. Ili waimarishwe kwa nguvu zote kwa saburi na subira kuteseka kwa furaha: 1:11
7. Shukrani hizo zitolewe kwa Baba: 1:12-13
 - a. Kwa ajili ya kutufanya tushiriki urithi wa watakatifu katika nuru; 1:12
 - b. Kwa ajili ya kutukomboa kutoka katika nguvu za giza: 1:13
 - c. Kwa ajili ya kutufasiria katika Ufalme wa Mwanawe: 1:13

II. Nafsi na kazi ya Yesu: 1:15-23

A. Bwana wa uumbaji: 1:15-17

1. Kuhusiana na asili yake: 1:15-16
2. Kuhusiana na kuendelea kwake: 1:17

B. Bwana wa kanisa: 1:18-19

1. Kichwa cha mwili: 1:18
2. Mwanzo: 1:18
3. Mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu: 1:18
4. Anapaswa kuwa wa kwanza katika mambo yote: 1:18
5. Ndani yake, utimilifu wote unakaa: 1:19

C. Mpatanishi: 1:20-23

1. Amefanya amani kwa damu ya msalaba wake: 1:20
2. Amevipatanisha vitu vyote kwake, duniani na mbinguni: 1:20.
3. Wale waliotengwa na matendo maovu amewapatanisha: 1:21
4. Kupitia kifo chake, tunaweza kuwasilishwa: 1:22
 - a. Mtakatifu.

- b. Haina lawama.
- c. Asiyekemewa mbele zake.

5. Tunapaswa kudumu katika imani: 1:23

- a. Iliyowekwa msingi: 1:23
- b. Kutatuliwa: 1:23
- c. Haijahamishwa kutoka kwa Injili ambayo ilikuwa: 1:23
 - (1) Sikilizwa nao.
 - (2) Kuhubiriwa kwa kila kiumbe.
 - (3) Ambapo Paulo alifanywa kuwa mhudumu.

III. Paulo: Mhudumu wa Mungu wa upatanisho: 1:24-2:7

A. Mateso: 1:24

- 1. Kimwili.
- 2. Kwa kusudi la kiroho.

B. Mhudumu wa siri ya Kristo: 1:25-29

- 1. Mazingira ya huduma yake: 1:25
- 2. Ujumbe wa huduma yake: 1:26-27
 - a. Siri ya Mungu: 1:26-27
 - b. Yesu mwenyewe: 1:27
- 3. Mbinu za huduma yake: 1:28
 - a. Kuhubiri.
 - b. Onyo.
 - c. Kufundisha.
- 4. Lengo la huduma yake: Kuwasilisha kila mtu mkamilifu katika Yesu: 1:28
- 5. Nguvu iliyo nyuma ya huduma yake: Kujitahidi kulingana na kazi yake litendalo kazi kuu: 1:29

C. Tamaa ya umoja na utulivu katika Kristo: 2:1-7

- 1. Jitihada zake kwa waumini: 2:1
 - a. Katika Kolosai.

b. Huko Laodikia.

c. Kwa wale ambao hajawaona.

2. Watu ambao anawapigania: Mungu Baba na Kristo: 2:2

3. Kusudi la kujitahidi: 2:2-7

a. Ili mioyo yao ifarijiwe: 2:2

b. Ili waweze kuunganishwa katika upendo: 2:2

c. kwa utajiri wote wa uhakika kamili wa ufahamu: 2:2

d. Ili wapate kuzifahamu hazina za hekima na maarifa yaliyofichwa ndani ya Kristo: 2:3

e. Ili kuwazuia wasidanganywe na maneno ya kuvutia: 2:4

f. Ili wawe imara katika imani: 2:5

g. Ili wapate kutembea katika Kristo: 2:6

h. Ili wawe na mizizi ndani yake: 2:7

i. Ili wajengwe ndani yake: 2:7

j. Ili waimarishwe katika imani kama walivyofundishwa; 2:7

k. Ili wawe na wingi wa shukrani humo: 2:7

IV. Ubwana wa Kristo juu ya mafundisho ya uongo: 2:8-3:4

A. Bwana wa kila nguvu: 2:8-10

1. Falsafa: 2:8

2. Udanganyifu bure: 2:8

3. Mila ya wanaume: 2:8

4. Mambo ya kale ya ulimwengu na si ya Kristo: 2:8

a. Ndani yake unakaa utimilifu wa Uungu kwa jinsi ya kimwili: 2:9

b. Ninyi mmetimilika katika Yeye: 2:10

c. Yeye ndiye kichwa cha enzi yote na mamlaka: 2:10

B. Maisha mapya: 2:11-14

1. Tohara ya moyo: 2:11

2. Kuzikwa pamoja naye katika ubatizo: 2:12

3. Kufufuka pamoja naye kwa njia ya imani: 2:12
4. Kuhuishwa pamoja Naye: 2:13
5. Makosa yote yamesamehewa: 2:13
6. Kuondoa amri dhidi yetu: 2:14

C. Mshindi wa enzi na mamlaka: 2:15

1. Waliwahiribu: 2:15
2. Alifanya onyesho waziwazi: 2:15
3. Kuwashinda: 2:15

D. Hujizoeza kuukana ubwana wa Kristo: 2:16-3:4

1. Tambiko: 2:16-17
 - a. Nyama: 2:16
 - b. Kunywa: 2:16
 - c. Siku takatifu: 2:16
 - d. Mwezi mpya: 2:16
 - e. Siku za Sabato: 2:16
2. Ibada ya Malaika: Mtu anayefanya hivi ni: 2:18-19
 - a. Kujiingiza katika mambo ambayo hakuyaona: 2:18
 - b. Alijivuna bure na akili yake ya kimwili: 2:18
 - c. Kutomshikilia Kristo kama Kichwa: 2:19
 - (1) Ambayo mwili una lishe.
 - (2) Ambaye tumeunganishwa pamoja katika upendo.
 - (3) Ambaye kwa yeye tunaongezeka kwa maongeo ya Mungu.
3. Chini ya misingi ya ulimwengu: 2:20-23
 - a. Hatupaswi kuwa chini yao: 2:20
 - b. Wanachohusika: 2:21
 - c. Amri na mafundisho ya wanadamu: 2:22
 - d. Ni maonyesho ya nje: 2:23
 - (1) Ya hekima katika ibada ya mapenzi.

- (2) Unyenyekevu.
- (3) Kupuuza mwili.
- (4) Si kwa heshima yo yote hata kuuridhisha mwili.

4. Mapenzi ya kidunia, ya muda: 3:1-4

- a. Tafuta mambo hayo hapo juu: 3:1
- b. Yafikirini yaliyo juu, na si ya dunia hii: 3:2
- c. Hili linawezekana kwa sababu ya muungano wako na Yesu: 3:3

(1) Zamani: Mlifufuliwa pamoja na Kristo: 3:3

(2) Sasa hivi: Maisha yako yamefichwa pamoja na Kristo katika Mungu: 3:3

(3) Wakati Ujao: Kristo atakapotokea, ndipo ninyi nanyi mtakapotokea pamoja naye katika utukufu: 3:4

V. Ubwana wa Kristo na maisha ya Kikristo: 3:5-4:6

A. Tunawajibika kuzifisha tamaa zetu za kimwili: 3:5

B. Ghadhabu ya Mungu huwajia wale wasiotii na kutembea katika tamaa hizi: 3:6

C. Zamani, tulitembea katika njia hizi za dhambi lakini sasa tunapaswa kuziweka kando: 3:7-8

D. Maisha ya kale ya kuahirishwa: 3:5-9

1. Uasherati: 3:5

2. Uchafu: 3:5

3. Mapenzi ya kupita kiasi: 3:5

4. Tamaa mbaya: 3:5

5. Tamaa ambayo ni ibada ya sanamu: 3:5-7

6. Hasira: 3:8

7. Ghadhabu: 3:8

8. Uovu: 3:8

9. Kukufuru: 3:8

10. Mawasiliano machafu kutoka kinywani mwako: 3:8

11. Uongo: 3:9

E. Maisha mapya ya kuvaa: 3:10-17

1. Mtu mpya: 3:10

a. Ambayo inafanywa upya katika elimu kwa mfano wake yeye alimuumba: 3:10

b. Ambaye hamna utengano ndani yake: 3:11

2. Matumbo ya huruma: 3:12

3. Fadhili: 3:12

4. Unyenyekevu wa akili: 3:12

5. Upole: 3:12

6. Kuteseka kwa muda mrefu: 3:12

7. Kuvumilia: 3:13

8. Msamaha: 3:13

9. Hisani: 3:14

10. Amani ya Mungu: 3:15

11. Umoja katika mwili: 3:15

12. Shukrani: 3:15

13. Neno la Mungu likikaa kwa wingi ndani yako: 3:16

a. Katika hekima yote.

b. Kufundisha.

c. Mkishauriana kwa zaburi, nyimbo na tenzi za rohoni.

14. Matendo mema: 3:17

a. Yote neno na tendo.

b. Ifanyike kwa jina la Yesu.

c. Kutoa shukrani kwa Mungu.

F. Hali maalum: 3:18-4:6

1. Nyumbani: 3:18-21

a. Wake: 3:18

b. Waume: 3:19

c. Watoto: 3:20

- d. Baba: 3:21
- 2. Mahusiano ya kazi: 3:22; 4:1
 - a. Watiini wakuu wenu: 3:22
 - b. Tumikia kama kwa Kristo: 3:22
 - c. Mabwana wanapaswa kuwapa watumwa haki na usawa: 4:1
- 3. Miongozo ya jumla: 3:23-25
 - a. Fanyeni yote kama kwa Bwana na si wanadamu: 3:23
 - b. Tambua kwamba unamtumikia Bwana na kutoka kwake utapokea malipo yako: 3:24
 - c. Fahamu kwamba wanaofanya maovu watapata haki kutoka kwao Mungu: 3:25

VI. Maagizo ya mwisho: 4:2-6

A. Wajibu wa maombi: 4:2-4

- 1. Wajibu wa kuendelea katika maombi: 4:2
- 2. Kukesha kwa shukrani: 4:2
- 3. Kuombea milango wazi kwa wale wanaoeneza Injili: 4:3-4

B. Wajibu wa ushuhuda: 4:5-6

- 1. Mwenendo ufaao katika hekima: 4:5
- 2. Matumizi sahihi ya muda: 4:5
- 3. Hotuba sahihi: 4:6
 - a. Kwa neema.
 - b. Imetiwa chumvi.
 - c. Kwa ujuzi wa jinsi ya kujibu kila mtu.

VII. Kufungwa: 4:7-18

A. Salamu za kibinafsi: 4:7-17

- 1. Wabeba barua: 4:7-9
 - a. Tikiko: 4:7-8
 - b. Onesimo: 4:9

2. Salamu kutoka kwa masahaba wake: 4:10-14
3. Salamu kwa Walaodikia na kuamuru waraka usomeke huko pia: 4:15-16
4. Ujumbe maalum kwa Arkipo: 4:17

B. Salamu: 4:18

1. Kwa mkono wa Paulo.
2. Ombi la kukumbuka vifungo vyake.
3. Neema na iwe nawe.

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Wakolosai?

2. Taja kusudi la kitabu cha Wakolosai.

3. Kitabu cha Wakolosai kiliandikiwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Wakolosai.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa Wakolosai.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Soma Wakolosai 3:2-17. Tengeneza orodha ya mambo ambayo waumini wanapaswa "kuacha" na mambo wanayopaswa "kuvaa" katika maisha yao ya kiroho.
2. Soma Wakolosai 3:18-25. Vifungu hivi vinazungumza na washiriki mbalimbali wa kanisa. Orodhesha amri walizopewa wake, waume, watoto, baba na watumishi.
3. Kitabu cha Wakolosai kinafundisha mambo mengi kuhusu Yesu. Soma kitabu na orodha kila mstari unaomrejelea Yesu na kisha fanya muhtasari wa kile unachojifunza kumhusu kila aya.
4. Wakolosai ni mojawapo ya nyaraka mbili za Agano Jipya zenye amri kwa kanisa kubadilishana na kusoma barua kabla ya makusanyiko mbalimbali ya mahali. Linganisha Wakolosai 4:16 pamoja na 1 Wathesalonike 5:27.
5. Wakolosai na Waefeso wanahusiana. Katika Waefeso Paulo anazungumzia Mwili wa Kristo, Kanisa. Katika Wakolosai anaandika juu ya Kichwa cha Mwili huo, Yesu Kristo. Jumla ya 78 kati ya mistari 95 katika Wakolosai ni karibu kufanana na mistari katika Waefeso. Jifunze na linganisha vitabu hivi viwili.
6. Soma Wakolosai 1:12-22. Kuna mambo saba muhimu ya wokovu yaliyotajwa hapa:
 - Urithi: Washiriki wa urithi wa watakatifu katika nuru: 12
 - Ukombozi: ambaye alituokoa katika nguvu za giza; 13
 - Tafsiri: Na akatuhamisha na kutuingiza katika Ufalme wa Mwana wake upendo: 13
 - Ukombozi: Ambaye katika yeye tuna ukombozi kwa damu yake: 14
 - Msamaha: Hata msamaha wa dhambi: 21
 - Kugeuka sura: ili kuwaleta ninyi watakatifu na wasio na lawama mbele zake: 22

SURA YA KUMI NA MBILI

WATHESALONIKE WA KWANZA NA WA PILI

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mwandishi wa vitabu vya I na II Wathesalonike.
- Tambua vitabu viliandikiwa nani.
- Taja madhumuni ya I na II Wathesalonike.
- Andika Mistari Muhimu ya vitabu vya I na II Wathesalonike kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni za Maisha na Huduma za vitabu.

I WATHESALONIKE

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

AMBAO KWAO: Waumini wa Thesalonike

KUSUDI: Kuthibitisha kwamba Bwana anarudi: Kupongeza na kuhimiza kwa ajili ya imani na sahihisha mafundisho ya uwongo. Paulo pia anajibu mashtaka ya uwongo dhidi ya huduma yake.

MISTARI MUHIMU: I Wathesalonike 4:16-18

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Faraja inapaswa kuzingatia tumaini tukufu la kurudi kwa Yesu Kristo.

WAHUSIKA KUU: Paulo, Silwano, Timotheo

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1

- A. Kutoka kwa: Paulo, Silwano, na Timotheo.
- B. Kwa: Waumini wa Thesalonike.
- C. Neema na amani kutoka kwa Mungu na Yesu: 1:1

II. Kuangalia nyuma: 1:2-3:13

- A. Kugeuka kwa Kristo kwa kielelezo: 1:2-10
 - 1. Nguvu ya Injili: 1:2-5

2. Mifano ya Injili: 1:5-6

- a. Waamini wa Thesalonike walifuata mfano wa Paulo: 1:5-6
- b. Wakawa mifano kwa waumini wengine: 1:7

3. Mashahidi wa Injili: 1:8-10

- a. Imani ya waumini wa Thesalonike ilienea kila mahali. 1:8
- b. Ushuhuda wao ulikuwa ushuhuda wa ukweli wa Injili: 1:9-10

B. Uinjilisti wa kielelezo: 2:1-20

1. Katika nia: 2:1-6

- a. Si kwa ubatili: 2:1
- b. Kwa ujasiri: 2:2
- c. Si kwa hila, uchafu au hila: 2:3
- d. Kumpendeza Mungu kuliko wanadamu: 2:4
- e. Bila maneno ya kubembeleza: 2:5
- f. Bila kutamani: 2:5
- g. Si kutafuta utukufu wa wanadamu: 2:6

2. Katika mwenendo: 2:7-11

- a. Upole: 2:7
- b. Kushughulika kama muuguzi na watoto: 2:7
- c. Katika mapenzi: 2:8
- d. Katika utungu na utungu: 2:9
- e. Kwa tabia ifaayo: 2:10
- f. Kama baba mwenye watoto: 2:11

3. Katika ujumbe: 2:12-13

- a. Ili uenende kwa kustahili Mungu: 2:12
- b. Ilitegemea Neno la Mungu: 2:13

4. Katika mapokezi: 2:13-16

- a. Asili ya upokeaji wao wa Neno: 2:13
- b. Matokeo ya kupokea kwao Neno: 2:14-16

(1) Wakawa waigaji wa makanisa ya Yudea: 2:14

(2) Waliingia katika ushirika wa mateso kwa ajili ya Neno: 2:14-16

C. Ufuatiliaji wa mfano wa utunzaji wa waongofu: 3:1-13

1. Wasiwasi wao: 3:1-5

a. Nia yao: 3:1

b. Kutumwa kwa Timotheo: 3:2

c. Maelezo ya aliyetumwa: 3:2

(1) Ndugu yetu.

(2) Waziri.

(3) Mfanyakazi mwenzako katika Injili.

d. Kusudi la kumtuma Timotheo: 3:2-4

(1) Ili kukuthibitisha: 3:2

(2) Ili kukufaraji: 3:2

(3) Kuhimiza utulivu licha ya taabu: 3:3-4

(4) Kujilinda na mjaribu: 3:5

(5) Kulinda kazi zao: 3:5

2. Utaratibu wa ufuatiliaji: 3:6-8

a. Yaliyomo katika ripoti ya Timotheo: 3:6

b. Mwitikio wa ripoti ya Timotheo: 3:7-10

(1) Faraja na kitia-moyo: 3:7-8

(2) Shukrani na sala: 3:9-13

III. Kutazama mbele: Kutenda kwa mwanga wa kurudi kwa Bwana: 4:1-5:24

A. Mwenendo wa kumpendeza Mungu: 4:1-2

B. Utakaso: 4:3-8

1. Msingi wa utakaso: Ni mapenzi ya Mungu: 4:3

2. Kutumika kwa utakaso: 4:3-8

a. Kujipusha na uasherati: 4:3-5

b. Kujipusha na kumlaghai ndugu: 4:6

C. Sababu za mwenendo mzuri: 4:6-8

1. Dhambi huleta kisasi cha Mungu: 4:6
2. Mwenendo unaofaa unapatana na mwito wa Mungu: 4:7
3. Kukataa mwenendo mzuri ni kumkataa Mungu: 4:8

D. Upendo wa kindugu: 4:9-10

1. Pongezi kwa upendo wao: 4:9
2. Kuhimizwa kwa upendo zaidi: 4:10

E. Mawaidha ya kuwa na bidii: 4:11-12

1. Jifunze kuwa mtulivu: 4:11
2. Fanya mambo yako mwenyewe: 4:11
3. Fanya kazi kwa mikono yako mwenyewe: 4:11
4. Tembea kwa uaminifu kuelekea wasioamini: 4:12

F. Maagizo kuhusu wafu katika Kristo: 4:12-18

1. Hitaji la mafundisho sahihi: 4:12-13
2. Uhusiano wa wafu na Kristo anayerudi: 4:14-15
 - a. Wafu katika Kristo wataletwa pamoja naye: 4:14
 - b. Walio hai hawatawatangulia waliokufa katika Kristo: 4:15
3. Namna na matokeo ya kuja kwa Kristo: 4:16-17
 - a. Namna ya kuja kwake: 4:16
 - b. Matokeo ya kuja kwake: 4:16-17
 - (1) Wafu walifufuka kwanza: 4:16
 - (2) Walio hai walinyakuliwa: 4:17
 - (3) Waaminio milele pamoja na Bwana: 4:17
4. Faraja katika maneno haya yatumike na waumini: 4:18

G. Kukeshwa kwa mtazamo wa kuja kwa Bwana: 5:1-11

1. Kutokuwa na hakika wakati wa kuja kwake: 5:1-2
 - a. Ukosefu wao wa kuhitaji mafundisho: 5:1
 - b. Elimu yao kuhusu namna ya kuja kwake: 5:2

2. Matokeo ya kutokuwa na hakika huku kwa wale ambao hawajajitayarisha: 5:3

3. Athari za kutokuwa na hakika huku kwa waumini: 5:4-11

a. Jitayarishe: 5:4

b. Tembea katika nuru: 5:5

c. Usilale kiroho: 5:6

d. Tazama: 5:6

e. Uwe na kiasi: 5:6-8

f. Vaeni dirii ya kifuani ya imani na upendo: 5:8

4. Uhakika wa muumini: 5:9-11

a. Kuwekwa kwa wokovu, si kwa ghadhabu: 5:9-10

b. Faraja na kujengwa kwa sababu ya tumaini hili: 5:11

H. Mahusiano ya kanisa: 5:12-15

1. Wajueni wafanyao kazi miongoni mwenu na wapo juu yenu: 5:12

2. Waheshimuni sana kwa sababu ya kazi yao kwa ajili yenu: 5:13

3. Onya waasi: 5:14

4. Wafariji walio dhaifu: 5:14

5. Wasaidie walio dhaifu: 5:14

6. Uwe na subira kwa wote: 5:14

7. Usilipe ubaya kwa ubaya: 5:15

8. Fuata lililo jema: 5:15

I. Mwenendo wa kibinafsi: 5:16-22

1. Furahini siku zote: 5:16

2. Ombeni bila kukoma: 5:17

3. Shukuruni kwa kila jambo: 5:18

4. Msimzimishe Roho: 5:19

5. Usidharau kutoa unabii: 5:20

6. Thibitisha mambo yote: 5:21

7. Shika sana lililo jema: 5:21

8. Jiepusheni na kuonekana kwa uovu: 5:22

IV. Hitimisho: 5:23-28

A. Baraka juu yao: 5:23-24

B. Ombi la maombi: 5:25

C. Salamu: 5:26

D. Malipo: 5:27

E. Tamaa ya neema ya Bwana: 5:28

II WATHESALONIKE

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

KWA AMBAO: Kanisa la Thesalonike

KUSUDI: Kuwaelekeza waumini wanaongoja kurudi kwa Bwana.

AYA MUHIMU: 2 Wathesalonike 2:3

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Kwa kuwa kutakuwa na anguko kubwa kabla ya siku ile ya Bwana, ni muhimu kufundisha na kuishi kwa mafundisho yenye uzima.

WAHUSIKA WAKUU: Paulo, Silwano, na Timotheo

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-2

A. Kutoka kwa Paulo, Silwano, na Timotheo: 1:1

B. Kwa kanisa la Wathesalonike: 1:1

C. Neema na amani kutoka kwa Mungu na Yesu: 1:2

II. Faraja katika tumaini la kurudi kwa Kristo: 1:3-12

A. Shukrani kwa mfano wao wa Kikristo: 1:3-4

1. Sababu za kushukuru: 1:3

a. Imani yao inakua sana: 1:3

b. Wana hisani wao kwa wao: 1:3

2. Athari za mwenendo wao kwa waandishi: 1:4

B. Faraja katika hukumu ya haki ya Mungu: 1:5-10

1. Dalili ya hukumu ya haki ya Mungu: 1:5

2. Ufunuo wa hukumu ya haki ya Mungu: 1:6-8

a. Matokeo ya hukumu yake: 1:6-7

(1) Mungu hutuma dhiki kwa wale wanaosumbua: 1:6

(2) Wenye dhiki watapata raha wakati Bwana

marejeo: 1:7

b. Wakati wa hukumu: Wakati Bwana atakapofunuliwa kutoka Mbingu pamoja na malaika zake: 1:7

c. Wahusika wa hukumu: 1:8

(1) Wale wasiomjua Mungu.

(2) Wale wasioitii Injili ya Bwana Yesu.

3. Matokeo ya hukumu ya haki ya Mungu: 1:9-10

a. Adhabu ya milele kwa waliopotea: 1:9

b. Kutukuzwa kwa watakatifu: 1:10

C. Maombi kwa ajili ya waumini: 1:11-12

1. Yaliyomo katika maombi: 1:11

a. Ili Mungu akuhesabu kuwa unastahili wito huu: 1:11

b. Kwamba Mungu atatimiza mapenzi yote mema ya wema wake: 1:11

c. Kwamba Mungu atatimiza kazi ya imani kwa nguvu: 1:11

2. Kusudi la maombi: Ili jina la Yesu litukuzwe ndani yake wewe na wewe ndani Yake: 1:12

III. Tahadhari kuhusu wakati wa kurudi kwa Kristo: 2:1-17

A. Kujali kwa Paulo: 2:1-2

1. Wasiwasi wake ni juu ya kuja kwa siku ya Bwana: 2:1

2. Mitazamo iliyokatazwa: 2:2

a. Kutetereka akilini.

b. Kuwa na wasiwasi katika roho, neno, au barua.

c. Kuamini kwamba tayari imetokea.

B. Dalili za mwisho: 2:3-12

1. Uasi mkubwa: 2:3

2. Mtu wa dhambi (mpinga Kristo) amefunuliwa: 2:3-6

a. Yeye hupinga na kujiinua juu ya kila kiitwacho Mungu. 2:4

b. Ataketi kama Mungu hekaluni: 2:4

c. Atadai kuwa Mungu: 2:4

d. Atafunuliwa kwa wakati wake: 2:5-6

3. Tayari yuko kazini duniani, lakini hatafichuliwa mpaka wakati wa Roho Mtakatifu anaondolewa: 2:7-8

4. Hatima yake: 2:8

a. Bwana atamtekeza kwa roho ya kinywa chake: 2:8

b. Bwana atamharibu kwa mwangaza wa kuja kwake: 2:8

5. Ishara za kumtambua mpinga-Kristo: 2:9-12

a. Atakuja baada ya kazi ya Shetani: 2:9

b. Atakuwa na nguvu, ishara na ajabu za uongo: 2:9

c. Atawadanganya kwa udhalimu wale wanaoangamia kwa sababu hawakuipokea kweli hata kupata wokovu: 2:10

d. Atasababisha udanganyifu mkubwa: 2:11

e. Atawahukumu wale ambao: 2:12

(1) Hakuamini ukweli.

(2) Alikuwa na furaha katika udhalimu.

C. Maombi kwa ajili ya waumini wa Thesalonike: 2:13-17

1. Kushukuru kwa sababu ya chaguo la Mungu kwao: 2:13-14

a. Aliwachagua kwa wokovu kupitia utakaso wa Roho na imani ya kweli: 2:13

b. Aliwaita kwa Injili ili kupata utukufu wa Yesu: 2:14

2. Mawaidha juu ya uthabiti: Shika sana uliyofundishwa.

2:15

3. Maombi ya faraja na utulivu wao: 2:16-17

a. Wale ambao sala inaelekezwa kwao: 2:16

b. Yaliyomo katika maombi: 2:17

(1) Faraja wewe.

(2) Akufanye imara katika kila neno na kazi njema.

IV. Amri katika nuru ya kurudi kwa Kristo: 3:1-15

A. Amri ya kuomba: 3:1-2

1. Kwa uhuru wa kueneza Injili: 3:1
2. Kwa usalama wa wajumbe: 3:2
 - a. Kutoka kwa wanaume wasio na akili.
 - b. Kutoka kwa watu waovu.
 - c. Kutoka kwa wote ambao hawana imani.

B. Amri ya kukua kiroho: 3:3-5

1. Imarishwe katika Bwana: 3:3
2. Jilinde na uovu katika Bwana: 3:3
3. Fanya mambo uliyoagizwa: 3:4
4. Elekeza mioyo yako katika upendo wa Mungu: 3:5
5. Subiri kwa subira kurudi kwa Kristo: 3:5

C. Amri kuhusu mwenendo na mahusiano: 3:6-12

1. Jitenge na wale waendao bila utaratibu na si kwa kufuata sheria
Neno: 3:6
2. Fuata mifano sahihi ya uongozi wa kiroho: 3:7-10
3. Kila muumini anapaswa kuwa na tija: 3:10-12
4. Usichoke katika kutenda mema: 3:13
5. Usishirikiane na wale wasiotii Neno: 3:14
6. Msiwahesabu wavivu kuwa ni adui, bali waonyeni kama ndugu.
3:15

V. Hitimisho: 3:16-18

A. Dua: 3:16

1. Bwana akupe amani.
2. Bwana awe nanyi nyote.

B. Uthibitisho: Sahihi kwa mkono wa Paulo: 1:17

C. Baraka: 1:18

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa vitabu vya I na II Wathesalonike?

2. Eleza kusudi la kitabu cha 1 Wathesalonike.

3. Kitabu cha I Wathesalonike kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha 1 Wathesalonike.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Muhimu wa I Wathesalonike.

6. Taja kusudi la kitabu cha II Wathesalonike.

7. Kitabu cha 2 Wathesalonike kiliandikwa kwa nani?

8. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha II Wathesalonike.

9. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Muhimu wa II Wathesalonike.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Wathesalonike ina moja ya vifungu viwili vya Agano Jipya vilivyopanuliwa zaidi juu ya kuja kwa mpinga Kristo. (Ona 2 Wathesalonike 2:1-12 na Ufunuo 13:1-8.)
2. Kanisa la Thesalonike lilianzishwa na Paulo wakati wa safari yake ya pili ya umishonari. (Ona Matendo 17:1-10.)
3. Hakuna kitabu kingine katika Biblia kinachozingatia sana kunyakuliwa (kunyakuliwa). Kanisa kama I Wathesalonike. Tukio hilo linarejelewa katika kila moja ya sura zake tano. (Ona 1:10; 2:19; 3:13; 4:13-18; 5:1-11,23 .) Tengeneza orodha ya muhtasari kuhusu yale unayofanya na jifunzeni kuhusu kuja kwa Bwana.
4. Zingatia mambo ambayo lazima yatendeke kabla ya kurudi kwa mwisho kwa Kristo:
 - Kuanguka kwa waaminio: 2 Wathesalonike 2:3
 - Mtu wa dhambi (mpinga Kristo) alifunuliwa: 2 Wathesalonike 2:3
 - Roho Mtakatifu ameondolewa ulimwenguni: 2 Wathesalonike 2:7
 - Udanganyifu wenye nguvu (udanganyifu): 2 Wathesalonike 2:11
5. Katika I Wathesalonike sura ya 4 na 5 kuna ukweli kadhaa kuhusu wale “walioanguka. wamelala” na wale “walio hai na waliosalia.” Orodhesha kile unachokiona kuhusu kila mmoja wao haya.
6. Katika II Wathesalonike Paulo anazungumzia matatizo kadhaa ambayo yanahitaji marekebisho. Tengeneza orodha ya haya na kumbuka maagizo au amri zinazohusiana na kila shida iliyoshughulikiwa.
7. Katika 2 Wathesalonike Paulo pia anawasifu Wathesalonike na kuwatia moyo kuhusu mambo wanafanya vizuri. Orodhesha mawaidha haya.
8. Kulingana na II Wathesalonike, nini kitatokea kwa wale wasioitii Injili?
9. Maneno muhimu katika I Wathesalonike: Injili, imani, upendo, tumaini, Bwana Yesu Kristo, Mungu, Mtakatifu Roho, dhiki (dhiki, mateso), siku ya Bwana.
10. Maneno muhimu katika 2 Wathesalonike: Mateso, mateso, kuja kwa Yesu, Mungu, Roho, utukufu, mtu wa kuasi, asiye na nidhamu (asili), siku ya Bwana, kweli.

SURA YA KUMI NA TATU

TIMOTHEO WA MIMI NA WA PILI

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mtunzi wa vitabu vya I na II vya Timotheo.
- Tambua vitabu viliandikiwa nani.
- Taja madhumuni ya I na II Timotheo.
- Andika Mistari Muhimu ya vitabu vya I na II Timotheo kutoka kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni za Maisha na Huduma za vitabu.

I TIMOTHEO

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

KWA NANI: Timotheo

KUSUDI: Paulo aliandika barua hii kwa mfanyakazi mwenza aitwaye Timotheo ambaye alikuwa akihudumu kama mtumishi mchungaji wa muda katika kanisa la Efeso. Kitabu kinahusu baadhi ya matatizo na mahitaji ambayo ilikuwepo katika kanisa hili.

AYA MUHIMU: 1Timotheo 4:12

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Tunapaswa kuishi maisha ya kielelezo cha huduma ya ambayo tumeitwa.

WAHUSIKA WAKUU: Paulo, Timotheo, Himenayo, Aleksanda

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-3

A. Kutoka kwa: Paulo, mtume wa Yesu kwa amri ya Mungu na Yesu: 1:1

B. Kwa: Timotheo, mwana katika imani: 1:2

C. Neema, rehema, na amani kutoka kwa Mungu na Yesu: 1:2

D. Maagizo ya kibinafsi ya kukaa Efeso: 1:3

Sehemu ya Kwanza: Malipo kwa Timotheo

Hifadhi Mafundisho Yenye Sauti

1:3-20

I. Dumisha usafi wa Injili: 1:3-11

A. Malipo: 1:3-4

1. Usifundishe mafundisho mengine: 1:3
2. Usizingatie hekaya: 1:4
3. Usizingatie nasaba: 1:4

B. Lengo la malipo: Hisani: 1:5

1. Kutoka kwa moyo safi.
2. Kuwa na dhamiri njema.
3. Wa imani isiyo na unafiki.

C. Sababu ya malipo: 1:6-11

1. Wengine wamegeukia mazungumzo ya ubatili: 1:6
2. Wanatamani kuwa walimu lakini hawana ufahamu: 1:6
3. Wanatumia sheria isivyofaa: 1:8-11
 - a. Sheria ni nzuri ikitumiwa ipasavyo: 1:8
 - b. Sheria haikuwekwa kwa ajili ya wenye haki: 1:9
 - c. Sheria iliwekwa kwa ajili ya wasio na sheria: 1:9-10
 - (1) Waasi: 1:9
 - (2) wasiomcha Mungu: 1:9
 - (3) Wenye dhambi: 1:9
 - (4) Wasiokuwa watakatifu: 1:9
 - (5) Asili: 1:9
 - (6) Wauaji: 1:9
 - (7) Wazinzi: 1:10
 - (8) Wanaojitia unajisi kwa watu: 1:10
 - (9) Waibaji wanaume: 1:10

(10) Waongo: 1:10

(11) Kupotoshwa: 1:10

(12) Nyingine zozote zinazopingana na mafundisho yenye uzima:
1:10

4. Sheria lazima ipatanishwe na Injili: 1:11

II. Uhusiano wa Paulo na Injili: 1:12-17

A. Shukrani kwa wito wake katika utumishi wa Mungu: 1:12

1. Wito wake ulitoka kwa Yesu: 1:12
2. Aliwezesha na Yesu: 1:12
3. Alihesabiwa kuwa mwaminifu: 1:12
4. Aliwekwa katika huduma: 1:12

B. Maelezo ya yule anayeitwa: 1:13

1. Alikuwa mkufuru: 1:13
2. Alikuwa mtesaji: 1:13
3. Alikuwa na madhara: 1:13
4. Lakini alipata rehema kwa sababu alifanya hivyo kwa kutokujua na kutokuamini: 1:13

C. Maelezo ya kuteuliwa kwake: 1:13-26

1. Kutokana na neema ya Mungu: 1:13-14
2. Kumfanya awe mfano kwa wengine: 1:15-16

D. Sifa za Paulo kwa uhusiano wake na Injili: 1:17

III. Mapitio ya jukumu la Timotheo: 1:18-20

A. Utekelezaji wa shtaka: 1:18

B. Kazi ya Timotheo: 1:18-19

1. Piga vita vizuri: 1:18
2. Shikilia imani: 1:29
3. Kuwa na dhamiri njema: 1:29-20
 - a. Onyo kuhusu wanaume fulani waliopoteza imani na dhamiri: 1:29

b. Humenayo na Aleksanda ambao wamekabidhiwa kwa Shetani.

1:20

Sehemu ya Pili:

Shirika na Utawala wa Kanisa

2:1-3:13

I. Maombi: 2:1-8

A. Wajibu wa maombi: 2:1

B. Asili ya maombi: 2:1

1. Dua.

2. Maombi.

3. Maombezi.

4. Kutoa shukrani.

C. Upeo wa maombi: 2:1-2

1. Kwa watu wote: 2:1

2. Kwa wafalme: 2:2

3. Kwa wote walio na mamlaka: 2:2

D. Matokeo ya maombi: 2:2-3

1. Maisha ya utulivu na amani katika utauwa na uaminifu: 2:2

2. Kibali machoni pa Mungu: 2:3

E. Mpatanishi wa maombi: 2:5-7

1. Yesu Kristo Mwokozi: 2:5-6

2. Kwa mpatanishi huyu Paulo anatawazwa kuwa mhubiri, mtume na mwalimu:
2:7

F. Ulimwengu wa maombi: 2:8

1. Watu wote kila mahali wanapaswa kuomba: 2:8

2. Wanapaswa kuinua mikono mitakatifu: 2:8

3. Wanapaswa kuomba bila ghadhabu na mashaka: 2:8

II. Wanawake katika kanisa: 2:9-15

A. Muonekano wao: 2:9-10

1. Mavazi ya kiasi: 2:9

2. Msisitizo wa tabia na matendo mema badala ya sura: 2:9-10

B. Ibada yao: 2:11-12

1. Jifunze kwa tabia ya unyenyekevu: 2:11

2. Usifundishe kwa mamlaka yako mwenyewe ("unyang'anyi" ni kujichukulia mamlaka. Sote tunapaswa kufundisha kwa mamlaka ya Mungu, si yetu wenyewe): 2:12

C. Wokovu wao: Ingawa mwanamke alidanganywa kwanza, ilikuwa ni kwa njia ya a mwanamke (kuzaa) kwamba Masihi alikuja: 2:13-15

III. Sifa za maaskofu: 3:1-7

A. Bila lawama (bila lawama): 3:2

B. Mume wa mke mmoja: 3:2

C. Makini: 3:2

D. Mwenye kiasi (mwenye nia nzito): 3:2

E. Tabia njema, yenye kuheshimika: 3:2

F. Kutolewa kwa ukarimu: 3:2

G. Aweze kufundisha: 3:2

H. Kutopewa divai: 3:3

I. Si mshambuliaji: 3:3

J. Mgonjwa: 3:3

K. Si mgomvi (si mgomvi): 3:3

L. Si mpenda pesa: 3:3

M. Si mchoyo: 3:3

N. Lazima atawale nyumba yake mwenyewe vyema: 3:4-5

O. Sio mwanafunzi (mwongofu mpya): 3:6

P. Lazima awe na sifa nzuri katika jumuiya ambayo haijaokoka: 3:7

IV. Sifa za mashemasi: 3:8-13

A. Kaburi, watu wenye hadhi: 3:8

B. Si wenye ndimi mbili: 3:8

C. Kutopewa divai: 3:8

D. Si mpenda pesa: 3:8

E. Mafundisho mazuri yenye dhamiri safi: 3:9

F. Sio mwanafunzi (mwongofu mpya): 3:10

G. Imethibitishwa (iliyojaribiwa) na kupatikana bila lawama: 3:10

H. Ikiwa ameolewa, mume wa mke mcha Mungu: (Wake wamejulikana kama mashemasi.) Wanapaswa kuwa: 3:11

1. Kaburi.

2. Si wachongezi.

3. Kiasi.

4. Mwaminifu katika mambo yote

I. Mume wa mke mmoja: 3:12

J. Lazima atawale nyumba yake mwenyewe vyema: 3:12

V. Sababu ya Paulo kuandika: Tabia ifaayo katika kanisa: 3:14-16

Sehemu ya Tatu:

Waziri na Mwenendo wake

4:1-6:21

I. Mhudumu na mafundisho ya uongo: 4:1-5

A. Wengine watajitenga na imani katika siku za mwisho: 4:1

B. Makosa yao: 4:1-5

1. Kuzingatia roho zidanganyazo: 4:1

2. Kuzingatia mafundisho ya mashetani: 4:1

3. Kusema uongo kwa unafiki: 4:2

4. Kuchomwa dhamiri zao: 4:2

5. Kukataza kuoa: 4:3

6. Kuamuru kujiepusha na nyama: 4:3-5

II. Maagizo mbalimbali kuhusu kuwa mhudumu mzuri: 4:6-16

A. Uwafundishe ndugu mafundisho yenye uzima: 4:6

B. Kataa ngano: 4:6

C. Jizoeze katika utauwa: 4:7-8

D. Kubali maneno ya uaminifu: 4:9

E. Fanya kazi na kuteseka kwa ajili ya Mungu: 4:10

F. Amri na fundisha mafundisho yenye uzima: 4:11

G. Usiache ujana wako udharauliwe, bali uwe kielelezo cha waaminio: 4:12

1. Kwa neno.

2. Katika mazungumzo.

3. Katika hisani.

4. Katika roho.

5. Katika imani.

6. Katika usafi.

H. Zingatia: 4:13

1. Kusoma.

2. Mawaidha.

3. Mafundisho.

I. Usiidharau karama iliyo ndani yako: 4:14

J. Tafakari na ujitoe kikamilifu kwa mambo haya: 4:15

K. Jitunze mwenyewe na mafundisho: 4:16

1. Endelea katika mafundisho yenye uzima.

2. Utajiokoa.

3. Utawaokoa wakusikiao.

III. Mhudumu na mwenendo wake kwa makundi mbalimbali katika kanisa: 5:1-6:10

A. Wakubwa na wadogo: 5:1-2

1. Mtendee mzee kama baba: 5:1

2. Watendee vijana kama ndugu: 5:1

3. Watendee wanawake wazee kama mama: 5:2

4. Watendee wanawake vijana kama dada kwa usafi: 5:2

B. Wajane: 5:3-16

1. Waheshimu walio wajane kweli kweli: 5:3
2. Wajibu wa jamaa za wajane: 5:4
3. Maana ya “mjane kweli kweli”: 5:5-6
 - a. Ukiwa: 5:5
 - b. Kumtumaini Mungu: 5:5
 - c. Huendelea katika maombi na maombi: 5:5
 - d. Haishi katika anasa za dunia: 5:6
4. Majukumu ya jamaa za wajane yaliendelea: 5:7-8
5. Sifa za “wajane kweli kweli”: 5:9-13
 - a. Idadi iliyochaguliwa ambao wanaweka maisha yao wakfu kwa Mungu: 5:9
 - b. Sio chini ya miaka mitatu ya alama: 5:9
 - c. Mke wa mwanamume mmoja: 5:9
 - d. Alishuhudiwa vema kwa matendo yake mema: 5:9
 - (1) Alilea watoto wake.
 - (2) Wageni waliokaa.
 - (3) Kuosha miguu ya mtakatifu.
 - (4) Aliwatuliza wenye shida.
 - (5) Kufuata kwa bidii kila tendo jema.
6. Wale wasiostahili: Wajane vijana: 5:11-15
 - a. Wataoa tena: 5:11
 - b. Hilo lingetokeza kuvunja nadhiri yao ya kujiweka wakfu kwa Mungu huduma: 5:12
 - c. Wangejibusisha na mwenendo usiofaa: 5:13
 - (1) Uvivu.
 - (2) Kuzurura kutoka nyumba hadi nyumba.
 - (3) Wanyang'anyi.
 - (4) Wahusika.

(5) Kuzungumza mambo ambayo hawapaswi.

7. Maelekezo kwa wajane vijana wasio katika kundi hili la wazee waliojitolea wajane: 5:16-17

- a. Kuoja: 5:16
- b. Kuzaa watoto: 5:16
- c. Ongoza nyumba: 5:16
- d. Ishi bila lawama: 5:16
- e. Akionya kwamba wengine wamekengeuka na kumfuata Shetani: 5:17

C. Wazee: 5:17-25

1. Waheshimu wale wanaotawala vizuri: 5:17
2. Wapatie wale wanaofanya kazi kwa muda wote katika nafasi hii: 5:17-18
3. Wale ambao hawajatawala vyema: 5:19-20
 - a. Mashtaka lazima yawe na zaidi ya shahidi mmoja: 5:19
 - b. Wanapaswa kukemewa mbele ya kusanyiko: 5:20

D. Nyingine: 5:21-25

1. Usiwe na haraka katika kuwekea mikono: 5:21
2. Usifanye lolote kwa upendeleo: 5:21
3. Usishiriki dhambi za wengine: 5:22
4. Jiweke safi: 5:22-23
5. Tambua kwamba hukumu ni ya Mungu: 5:24-25
 - a. Dhambi nyingine inahukumiwa sasa, nyingine baadaye: 5:24
 - b. Baadhi ya matendo mema yanaonekana sasa, mengine baadaye: 5:25

E. Watumishi: 6:1-8

1. Waheshimu mabwana: 6:1
2. Msiwachukulie mabwana waaminio: 6:2

F. Wanaume wote:

1. Ikiwa wanafundisha kinyume na mafundisho yenye uzima ya Yesu wao ni (3):
 - a. Majivuno: 6:4.

b. Kujua chochote: 6:4

c. Mzozo juu ya maswali na ugomvi wa maneno ambayo hutoka:

6:4-5

(1) Wivu: 6:4

(2) Ugomvi: 6:4

(3) Reli: 6:4

(4) Dhana mbaya: 6:4

(5) Mabishano mapotovu ya watu wenye akili potovu na wasio na ukweli, wakidhani kwamba faida ni utauwa: 6:5

2. Jiepushe na aina hii ya wanaume: 6:5

3. Utauwa pamoja na kuridhika ni faida kubwa: 6:6-7

a. Tulikuja ulimwenguni bila chochote: 6:7

b. Hatuwezi kuchukua chochote kutoka duniani: 6:7

c. Tunapaswa kuridhika kupata mahitaji yetu ya kimsingi: 6:8

G. Tajiri: 6:9-19

1. Shida za matajiri: 6:9

a. Wanaanguka katika majaribu.

b. Wanaanguka katika mitego.

c. Wanajihusisha na tamaa za kijinga na zenye kuumiza.

d. Wanazama katika uharibifu na uharibifu.

2. Nia mbaya ya matajiri: 6:10

a. Mapenzi ya pesa.

b. Tamaa ambayo matokeo yake ni kukosea katika imani na wengi huzuni.

3. Mwitikio wa mhudumu kuhusu utajiri: 6:11-19

a. Kimbieni mambo haya: 6:11

b. Fuata baada ya: 6:11

(1) Haki.

(2) Utauwa.

(3) Imani.

(4) Upendo.

(5) Subira.

(6) Upole.

c. Piga vita vile vizuri vya imani: 6:12

d. Shika uzima wa milele: 6:12

(1) Ulivyoitwa.

(2) Ambayo kwayo una ushuhuda mzuri mbele ya wengine.

e. Shika amri hii: 6:13-16

(1) Bila doa: 6:14

(2) Isiyokemewa: 6:14

(3) Hadi kutokea kwa Yesu: 6:14-16

f. Waadhini walio matajiri katika dunia hii: 6:17-19

(1) Kwamba wasiwe na nia njema: 6:17

(2) Si kutumainia mali isiyo yakini bali katika Mungu: 6:17

(3) Tenda mema: 6:18

(4) Tajiri katika matendo mema: 6:18

(5) Uwe tayari kuwagawia wengine: 6:18

(6) Kuwa tayari kuwasiliana: 6:18

(7) Weka msingi wa milele: 6:19

(8) Shika uzima wa milele: 6:19

IV. Hitimisho: 6:20-21

A. Shika kile ambacho umekabidhiwa: 6:20

B. Epuka maneno machafu na yasiyo na maana: 6:20

C. Epuka upinzani ambao kwa uwongo huitwa "sayansi" ambayo kwayo wengine wamepitia makosa: 6:21

D. Neema na iwe pamoja nawe: 6:21

II TIMOTHEO

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

KWA NANI: Timotheo

KUSUDI: Paulo aliandika kitabu hiki akiwa gerezani ili kumpa changamoto Timotheo kuchukua jukumu kwa ajili ya huduma ambayo mtume alikuwa akikabidhi kutokana na kifo chake kilichokuja. Paulo alimjua hivi karibuni atauawa kwa ajili ya imani yake.

AYA MUHIMU: 2Timotheo 2:2

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Mfumo wa kiungu wa kuzidisha Injili ujumbe ni "kila mmoja fundisha mmoja kufikia mmoja."

WAHUSIKA KUU: Paulo, Timotheo, Figelo, Hermogene, Onesiforo, Himenayo, Fileto, Dema, Tito, Luka, Marko, Tikiko, Aleksanda, Priska, Akila, Erasto, Trofimo; Eubulo, Pude, Lino, Klaudia, Yane, Yambre, Musa.

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-2

A. Kutoka: Paulo: 1:1

1. Mtume.

2. Kulingana na ahadi ya uzima ulio ndani ya Yesu.

B. Kwa: Timotheo: 1:2

1. Mwana katika imani.

2. Neema, rehema na amani kutoka kwa Mungu na Yesu.

II. Shukrani: 1:3-5

A. Shukrani kwa Mungu: 1:3

B. Sababu za shukrani zake: 1:3-5

1. Kumbukumbu yake ya Timotheo: 1:3

2. Hamu yake kwa Timotheo: 1:4

3. Kumbukumbu yake ya imani thabiti ya Timotheo: 1:5

III. Ushauri kwa huduma ya uaminifu: 1:6-2:13

A. Tumia karama zako za kiroho: 1:6

B. Kuwa na tabia ya ujasiri: 1:7-8

1. Usiogope: 1:7
2. Kuwa na roho ya nguvu, upendo, na akili timamu: 1:7
3. Usione haya kwa ushuhuda wako: 1:8
4. Uwe mshiriki wa mateso ya Injili kadiri ya uwezo wa Mungu: 1:8

C. Tambua mwito wako: 1:9-12

1. Inatoka kwa Mungu: 1:9
2. Ni kwa wokovu, si kwa matendo: 1:9
3. Ni kutimiza kusudi la Mungu: 1:9
4. Ni kwa neema ya Mungu: 1:9
5. Inategemea Yesu Kristo: 1:10-11
6. Italeta mateso: 1:12
7. Inategemea maadili ya milele: 1:12

IV. Kuhimizwa kwa mafundisho yenye uzima: 2:13-26

A. Ishike sana: 1:13-14

B. Sababu ya kuhimizwa: 1:15-18

1. Kujitenga na mafundisho yenye uzima kwa wale walio katika Asia: Phygelius na Hermogenes: 1:15
2. Huruma ya Onesiforo: 1:16-18

C. Utume wa mafundisho yenye uzima kwa wengine: 2:1-2

1. Kwa wanaume waaminifu: 2:2
2. Nani ataweza kuwafundisha wengine: 2:2

D. Kulinda mafundisho yenye uzima kama askari: 2:3-4

1. Vumilia ugumu: 2:3
2. Usijiingize katika mambo ya maisha haya: 2:4
3. Mpendeze yeye aliyemchagua kuwa askari: 2:4

E. Kujitahidi kupata mafundisho yenye uzima kama mwanariadha: 2:5

F. Kutumikia mafundisho yenye uzima kama mkulima: 2:6

G. Wajibu kuhusu mafundisho yenye uzima: 2:7

H. Mateso kwa ajili ya mafundisho yenye uzima: 2:8-13

1. Kulingana na mfano wa Yesu: 2:8
2. Mateso hayazui mafundisho yenye uzima: 2:9
3. Ikiwa tumekufa pamoja naye, tutaishi pamoja naye: 2:10
4. Tukiteseka tutatawala: 2:12
5. Tukimkana, naye atatukana: 2:12
6. Tusipoamini, yeye hudumu: 2:13

I. Usishindane na mambo yasiyo muhimu: 2:14

J. Jifunze mafundisho yenye uzima ili: 2:15

1. Ukubaliwe na Mungu.
2. Usione aibu.
3. Gawanya kwa haki neno la kweli.

K. Jiepushe na maneno machafu na yasiyo na maana: 2:16-18

1. Wanaongezeka kwa uasi zaidi: 2:16
2. Humenayo na Fileto ni mifano ya hili: 2:17-18

L. Jiweke kwenye msingi wa kweli: 2:19

1. Katika Kristo.
2. Katika haki.

M. Uwe chombo cha heshima: 2:20-21

N. Zikimbie tamaa za ujanani: 2:22

O. Fuata baada ya: 2:22

1. Haki.
2. Imani.
3. Hisani.
4. Amani.
5. Washiriki wacha Mungu.

P. Epuka maswali ya kipumbavu na yasiyo na elimu: 2:23-26

1. Wanazaa ugomvi: 2:23

2. Mtumishi wa Mungu hapaswi kujitahidi bali lazima: 2:24-26

a. Uwe mpole kwa watu wote: 2:24

b. Aweze kufundisha: 2:24.

c. Mgonjwa: 2:24

d. Kufundisha kwa upole toba: 2:25-26

V. Mawaidha kwa siku za mwisho: 3:1-4:8

A. Tangazo la nyakati za hatari zinazokuja: 3:1

B. Maelezo ya watu waovu wa siku za mwisho: 3:2-7

1. Wanaojipenda wenyewe: 3:2

2. Mwenye tamaa: 3:2

3. Wajisifu: 3:2

4. Kiburi: 3:2

5. Wakufuru: 3:2

6. Kutotii wazazi: 3:2

7. Asiye na shukrani: 3:2

8. Wasiokuwa watakatifu: 3:2

9. Bila upendo wa asili: 3:3

10. Vizuizi: 3:3

11. Washtaki wa uwongo: 3:3

12. Kutoweza kujizuia: 3:3

13. Mkali: 3:3

14. Wanadharau walio wema: 3:3

15. Wasaliti: 3:4

16. Kichwa: 3:4

17. Mwenye nia ya juu: 3:4

18. Wapendao anasa kuliko kumpenda Mungu: 3:4

19. Wenye namna ya utauwa lakini wakikana nguvu zake: 3:5

20. Ingia ndani ya nyumba na kuwateka wanawake wajinga: 3:6

21. Kulemewa na dhambi: 3:6

22. Kuongozwa na tamaa: 3:6

23. Wanajifunza kila wakati lakini hawawezi kuufikia ujuzi wa kweli: 3:7

C. Yane na Yambre kama mfano wa watu waovu kama hao: 3:8

1. Alimpinga Musa.

2. Alipinga ukweli.

3. Watu wenye akili mbovu.

4. Amekataliwa katika imani.

D. Kizuizi cha watu kama hao waovu: 3:9

1. Hawataendelea zaidi.

2. Upumbavu wao utadhihirika kwa wote.

E. Mateso katika siku za mwisho: 3:10-12

1. Paulo kama mfano wa mtu ambaye amevumilia mateso: 3:10-11

a. Mafundisho yake, namna ya maisha, kusudi, imani, uvumilivu mrefu, upendo, na uvumilivu ulistahimili mateso: 3:10

b. Mungu alimkomboa kutoka katika mateso huko Antiokia, Ikoniamu na Listra: 3:11

2. Wote waishio kumcha Mungu watapata mateso: 3:12

F. Hali mbaya ya siku za mwisho: 3:13

1. Watu waovu na wadanganyifu watazidi kuwa mbaya: 3:13

2. Watadanganya wengine: 3:13

3. Watadanganyika wenyewe: 3:14

G. Jibu la mhudumu kwa hali za siku za mwisho: 3:14-4:5

1. Endelea katika mafundisho yenye uzima: 3:14-15

2. Imarishwe katika Maandiko: 3:15-17

a. Watakuhekimisha hata upate wokovu kwa imani katika Yesu; 3:15

b. Walipewa kwa uvuvio wa Mungu: 3:16

c. Zina faida: 3:16

- (1) Kwa mafundisho.
- (2) Kwa karipio.
- (3) Kwa marekebisho.
- (4) Kwa mafundisho katika haki.

d. Neno husababisha ukamilifu: 3:17

e. Neno huleta matokeo ya kuandaliwa kwa ajili ya matendo mema: 3:17

H. Shika dhamana takatifu: 4:1

I. Lihubiri Neno: 4:2

J. Uwe tayari wakati wa majira na nje: 4:2

K. Karipia, kemea, himiza kwa uvumilivu na mafundisho: 4:2-4

1. Hii ni muhimu kwa sababu wakati utakuja ambapo hawatavumilia mafundisho yenye uzima: 4:3

2. Watataka walimu wanaofundisha kile wanachotaka kusikia: 4:3

3. Watajitenga na ukweli: 4:4

4. Watageuzwa hadithi za hadithi: 4:4

L. Kesheni katika mambo yote: 4:5

M. Vumilia mateso: 4:5

N. Fanya kazi ya mwinjilisti: 4:5

O. Thibitisha kikamilifu huduma yako: 4:5

VI. Hitimisho: 4:6-22

A. Ushuhuda wa Paulo: 4:6-8

1. Yuko tayari na anakabiliwa na kifo: 4:6

2. Amepigana vita vizuri: 4:7

3. Amemaliza mpango wa maisha yake: 4:7

4. Ameitunza imani: 4:7

5. Kuna malipo anayowekewa: 4:8

6. Kuna malipo yaliyowekwa kwa wale wanaofuata mfano wake: 4:8

B. Ombi kwa Timotheo kuja: 4:9-13

1. Ombi la kuja: 4:9

2. Sababu: 4:10-12

3. Maagizo ya kile cha kuleta: 4:13

VII. Majaribu ya Paulo: 4:14-18

A. Uovu uliofanywa na Alexander: 4:14-15

B. Paulo alipaswa kusimama peke yake mwanzoni: 4:16

C. Lakini Mungu alisimama pamoja naye katika majaribu: 4:17

D. Mungu atasimama pamoja naye katika majaribu yajayo: 4:18

VIII. Hitimisho: 4:19-22

A. Salamu kwa Priska, Akila, na jamaa ya Onesiforo: 4:19

B. Habari kuhusu waandamani wa Paulo: 4:20

C. Ombi la mwisho kwa Timotheo kuja: 4:21

D. Salamu maalum: 4:21

E. Baraka: 4:22

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa vitabu vya I na II Timotheo?

2. Eleza kusudi la kitabu cha 1 Timotheo.

3. Kitabu cha 1 Timotheo kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha 1 Timotheo.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa 1 Timotheo.

6. Taja kusudi la kitabu cha 2 Timotheo.

7. Kitabu cha 2 Timotheo kiliandikwa kwa nani?

8. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha 2 Timotheo.

9. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa 2 Timotheo.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Jifunze matumizi ya neno "malipo" katika I na II Timotheo. Ni mambo gani ambayo Paulo anadai Timotheo afanye nini?
2. Jifunze neno "imani" lililotumika katika vitabu hivi viwili. Paulo anasema nini kuhusu imani?
3. Vitabu hivi vina mengi kuhusu huduma ya kufundisha. Jifunze yote anayoandika Paulo kuhusu walimu, ufundishaji na wajibu wa kufundisha.
4. Jifunze neno "utauwa" katika I na II Timotheo. Fanya muhtasari wa kile kinachofundishwa kuhusiana na utauwa.
5. Waumini wanalinganishwa na mambo kadhaa katika kitabu cha 2 Timotheo: Askari (2:3), mwanariadha (2:5), mkulima (2:6), mwanafunzi (2:15), chombo (2:21), na mtumishi (2:24).
6. Soma muhtasari wa Paulo na tathmini ya huduma yake mwenyewe: 2 Timotheo 4:6-8.
7. Jifunze sifa za wazee na mashemasi zilizotolewa katika I Timotheo 3:1-13.
8. Jifunze maisha ya Timotheo. Kwa kuongezea habari juu ya Timotheo katika vitabu vya I na II Timotheo, soma vifungu vifuatavyo:
 - Matendo 13:5; 14:19-20; 16:1-3; 17:14; 19:22; 20:4
 - 1 Wakorintho 4:17; 9:20; 16:10
 - 2 Wakorintho 1:1,19
 - 1 Wathesalonike 3:2,6
 - Wafilipi 1:1; 2:19-23
 - Wakolosai 1:1
 - Filemoni 1:1
 - Waebrania 13:23

SURA YA KUMI NA NNE

TITO

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mtunzi wa kitabu cha Tito.
- Tambua kitabu cha Tito kiliandikiwa nani.
- Taja kusudi la kitabu cha Tito.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Tito kutoka kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Tito.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

AMBAO KWAO: Tito, Mgiriki mwongofu na mfanyakazi pamoja na Paulo.

KUSUDI: Kurekebisha matatizo na kuweka utaratibu mzuri katika makanisa yaliyo kwenye kisiwa cha Krete.

AYA MUHIMU: Tito 1:5

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Kuanzisha kazi nzuri haitoshi. Kazi hiyo lazima kuanzishwa na kupangwa kulingana na kanuni za Neno la Mungu.

WAHUSIKA WAKUU: Paulo na Tito. Wengine wanaotajwa ni Artema, Tikiko, Zena, na Apolo.

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-4

A. Kutoka kwa Paulo: 1:1-3

1. Mtumishi wa Mungu: 1:1
2. Mtume wa Yesu Kristo: 1:1-2
3. Waziri aliyeteuliwa: 1:3

B. Hadi Tito: 1:4

II. Kusudi: “Kwa sababu hiyo nalikuacha Krete”: 1:5

A. Kuweka mambo kwa mpangilio.

B. Kuanzisha muundo wa kanisa chini ya uongozi wa Paulo.

III. Viongozi katika kanisa: 1:6-16

A. Sifa zao: 1:6-9:

1. Bila lawama: 1:6-7
2. Mume wa mke mmoja: 1:6
3. Katika udhibiti wa nyumba yake pamoja na watoto waaminifu, watiifu: 1:6
4. Msimamizi mwema: 1:7
5. Sio haraka kukasirika: 1:7
6. Kutopewa divai: 1:7
7. Si utashi: 1:7
8. Si mshambuliaji: 1:7
9. Kutopewa faida chafu (fedha zinazopatikana kwa njia isiyo ya uaminifu): 1:7
10. Mwenye kupenda ukarimu: 1:8
11. Mpenda watu wema: 1:8
12. Kiasi: 1:8
13. Tu: 1:8
14. Mtakatifu: 1:8
15. Kiasi: 1:8
16. Sauti ya kimafundisho: 1:9
17. Mtu wa Neno: 1:9

B. Umuhimu wa sifa zao: 1:9-16

1. Kuweza kuwakemea waamini waliopotoka kwa mafundisho yenye uzima: 1:9,13
2. Waumini hawa wenye makosa walieleza: 1:10-16
 - a. Asiyetii: 1:10
 - b. Wazungumzaji bure: 1:10
 - c. Wadanganyifu: 1:10
 - d. Kuharibu nyumba nzima: 1:11

- e. Fundisha vitu kwa pesa: 1:11
- f. Waongo: 1:12
- g. Wanyama waovu: 1:12
- h. Mwenye tumbo polepole: 1:12
- i. Sio sawa kimafundisho: 1:13
- j. Zingatia amri za watu wanaogeuka kutoka kwenye kweli: 1:14
- k. Unajisi katika akili na dhamiri: 1:15
- l. Kutoamini: 1:15
- m. Kukiri kumjua Mungu, lakini kwa matendo kumkana: 1:16
- n. Kuchukiza: 1:16
- o. Asiyetii: 1:16
- p. Kwa kila tendo jema hafai (au pasipo hukumu): 1:16

IV. Madarasa mbalimbali katika kanisa: 2:1-3:2

Haya ndiyo mafundisho ambayo wanapaswa kupewa (2:1,15)

A. Wanaume wazee wanapaswa kuwa: 2:2

1. Kiasi.
2. Kaburi.
3. Mwenye kiasi.
4. Sauti katika imani.
5. Mfadhili.
6. Mgonjwa.

B. Wanawake wazee wanapaswa kuwa: 2:3-4

1. "Vivyo hivyo": Wanapaswa kuwa na sifa kama zile zilizoordheshwa kwa wakubwa wanaume: 2:3
2. Tabia takatifu: 2:3
3. Si washtaki wa uongo: 2:3
4. Kutokunywa divai nyingi: 2:3
5. Walimu wa mambo mema: 2:3
6. Walimu wa wanawake vijana: 2:4

C. Wanawake vijana wanapaswa kuwa: 2:4-8

1. Kiasi: 2:4
2. Wapenda waume zao: 2:4
3. Wapenda watoto wao: 2:4
4. Mwenye busara: 2:5
5. Safi: 2:5
6. Walinzi nyumbani: 2:5
7. Nzuri: 2:5
8. Watii waume zao wenyewe, Neno la Mungu lisiwe kukufuru: 2:5

D. Vijana: 2:6

1. "Vivyo hivyo": Wanapaswa kukuza sifa sawa na wasichana: 2:6
2. Mwenye akili timamu: 2:6

E. Makundi yote ya waumini: 2:7-8

1. Mfano wa matendo mema: 2:7
2. Mafundisho yenye uzima: 2:7
3. Kaburi: 2:7
4. Waaminifu: 2:7
5. Maneno mazuri yasiyoweza kulaumiwa: 2:8
6. Zaidi ya lawama: 2:8

F. Wale wanaotumikia mabwana: 2:9-10

1. Mtiifu: 2:9
2. Wafurahishe mabwana zao: 2:9
3. Kutozungumza nao: 2:9
4. Kutoiba (kuiba): 2:10
5. Kuonyesha uaminifu mzuri: 2:10
6. Mfano wa mafundisho: 2:10

G. Waamini wote: 2:11-3:2

1. Kataa kutomcha Mungu na tamaa za kidunia: 2:12

2. Ishi kwa kiasi: 2:12
3. Ishi kwa haki: 2:12
4. Ishi utauwa: 2:12
5. Tazamia kurudi kwa Yesu: 2:13
6. Ishi maisha ya kukombolewa: 2:14
7. Kuishi maisha matakatifu: 2:14
8. Kujipatanisha na watu wa Mungu: 2:14
9. Uwe na bidii katika matendo mema: 2:14
10. Chini ya mamlaka: 3:1
11. Tayari kwa kila kazi njema: 3:1
12. Msiseme vibaya juu ya mtu yeyote: 3:2
13. Wasiwe wagomvi: 3:2
14. Mpole: 3:2
15. Upole: 3:2

V. Maagizo ya ziada ya utaratibu wa kanisa: 3:3-11

A. Shughulika na washiriki kwa msingi wa jinsi Mungu alikutendea: 3:3-7

1. Zamani ulikuwa: 3:3
 - a. Kijinga.
 - b. Asiyetii.
 - c. Kudanganywa.
 - d. Kutumikia tamaa na anasa mbalimbali.
 - e. Kuishi katika uovu na wivu.
 - f. Mwenye chuki.
 - g. Kuchukiana.
2. Lakini Mungu alikupenda licha ya hayo na: 3:4-7
 - a. Uliokolewa kwa rehema zake: 3:5
 - b. Mliosha na kuwa safi: 3:5
 - c. Ulizaliwa upya: 3:5

d. Ulifanywa upya na Roho Mtakatifu: 3:5-6

e. Mlihesabiwa haki kwa neema: 3:7

f. Mlifanywa warithi wa uzima wa milele: 3:7

B. Dumisha matendo mema, yenye faida, na ya lazima yenye matunda: 3:8,14

C. Epuka mambo haya kwa sababu hayana faida na ni ubatili: 3:9

1. Maswali ya kipumbavu.

2. Nasaba.

3. Mabishano.

4. Kujitahidi kuhusu sheria.

D. Baada ya maonyo ya kwanza na ya pili ya mzushi: 3:10-11

1. Mkatae: 3:10

2. Tambua kwamba amepotoshwa: 3:11

3. Tambua dhambi yake: 3:11

4. Jua kwamba amehukumiwa mwenyewe: 3:11

VI. Hitimisho: Maagizo ya kibinafsi na salamu: 3:12-15

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Tito?

2. Eleza kusudi la kitabu cha Tito.

3. Kitabu cha Tito kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Tito.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Muhimu wa Tito.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Somo la matendo mema linajirudia mara kwa mara katika kitabu cha Tito. Soma yafuatayo mistari. Andika kwenye chati kile kinachofundishwa kuhusu muumini na matendo mema:

Aya

Muhtasari

2:7

2:14

3:1

3:4

3:5

3:8

3:14

2. Jifunze sifa za uongozi wa kanisa ambazo zimetolewa katika kitabu cha Tito.
3. Angalia nyakati tatu za wokovu katika 2:11-13:
 - Zamani: Huleta wokovu.
 - Sasa: Inatufundisha.
 - Wakati ujao: Kutafuta tumaini lenye baraka.
4. Kwa historia ya kijiografia ya Krete ona 1 Samweli 30:14, Ezekieli 25:16, Matendo 2:11; na 27:17.
5. Angalia uhusiano kati ya I na II Timotheo na Tito:
 - I Timotheo: Linda Injili.
 - II Timotheo: Tangaza Injili.
 - Tito: Tekeleza Injili.

SURA YA KUMI NA TANO

FILEMONI

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mwandishi wa kitabu cha Filemoni.
- Tambua kitabu cha Filemoni kiliandikiwa nani.
- Taja kusudi la kitabu cha Filemoni.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Filemoni kutoka kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Filemoni.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

WALIWAPATA: Filemoni, Mkristo aliyeishi Kolosai

KUSUDI: Kumwomba Onesimo, mtumwa aliyetoroka wa Filemoni ambaye amekuwa muumini. Kitabu hiki pia hutumika kama kielelezo cha vitendo cha kanuni za Kikristo zinazotumika kwa mahusiano ya kijamii. Pia inaonyesha kanuni ya msamaha, na huduma ya maombezi.

AYA MUHIMU: Filemoni 1:10

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Kanuni za Kikristo lazima zitumike katika mahusiano ya jamii.

WAHUSIKA KUU: Paulo, Onesimo, Filemoni. Wahusika wadogo waliotajwa ni Afia, Arkipo, Epafra, Marko, Dema, Luka, Aristarko

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-7

A. Salamu za neema na amani: 1:1-3

1. Kutoka kwa Paulo na Timotheo: 1:1

B. Hadi: 1:1-2

1. Filemoni: 1:1

2. Afia: 1:2
3. Arkipo: 1:2
4. Kanisa katika nyumba ya Filemoni: 1:2

C. Shukrani kwa ajili ya: 1:4-7

1. Upendo: 1:5
2. Imani: 1:5
3. Mawasiliano ya imani: 1:6
4. Kuburudishwa kwa watakatifu: 1:7

II. Ombi: 1:8-21

A. Nia ya kibinafsi ya Paulo kwa Onesimo: 1:8-14

1. Alikuwa mtumishi asiyefaa: 1:11
2. Sasa ni muumini mwenye faida: 1:11,13

B. Ombi la Paulo kwa Onesimo: 1:15-18

1. Msamehe kwa ajili yako: 1:15
2. Msamehe kwa ajili yake: 1:16
3. Msamehe kwa ajili yangu: 1:17-18

C. Msingi wa ombi lake: 1:19-20

D. Kujiamini katika jibu: 1:21

III. Hitimisho: 1:22-25

A. Ziara inayopendekezwa ya Paulo: 1:22

B. Salamu: 1:23-25

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Filemoni?

2. Taja kusudi la kitabu cha Filemoni.

3. Kitabu cha Filemoni kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Filemoni.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Muhimu wa Filemoni.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Mambo mengi kuhusu mtu Filemoni yamefunuliwa katika kitabu hiki kifupi. Jifunze muhtasari ufuatao:

- Filemoni alikuwa rafiki:

Kwa Paulo huko Rumi: 1:2

Kwa Wakristo katika Kolosai: 1:5,7

-Alikuwa mtu tajiri kwa vile alikuwa na watumishi (1:15-16) na nafasi ya ziada kwa wageni (1:22).

-Alim dai Paulo maisha yake: 1:19

-Alikuwa na kanisa nyumbani kwake: 1:2

-Alikuwa mtenda kazi pamoja na Paulo: 1:1

-Alikuwa na sifa chanya za Kikristo zilizoonyeshwa na wake:

Upendo: 1:5

Imani: 1:5

Kuwasiliana na imani yake: 1:6

Kuburudishwa kwa watakatifu: 1:7

Utiifu: 1:21

Maombi: 1:22

-Inaonekana aliwatembelea wale waliokuwa gerezani, kama Paulo alivyomwomba amsalimu Epafra, mfungwa mwenzake katika vifungo katika mji wake: 1:23

2. Mambo mengi yamejifunza kuhusu Paulo:

-Alikuwa mfungwa: 1:1

-Alikuwa mtu wa maombi: 1:4

-Alikuwa na furaha katikati ya hali mbaya: 1:7

-Hakuchukua faida ya uhusiano ingawa angeweza kuwa na: 1:8-9,13-14,19

-Alikuwa anazaa kiroho hata gerezani: 1:10

-Hakuwa na ubinafsi: 1:13-14

-Alikuwa mtu wa upendo: 1:18-19

-Alikuwa mtu wa imani: 1:22

-Alikuwa mtu aliyethamini sana mahusiano: Onesmo, Filemoni, na wengine anawasalimu katika sura.

3. Tengeneza orodha ya mambo unayojifunza kuhusu Onesimo kutoka kwenye sura hii.

SURA YA KUMI NA SITA

WAEBRANIA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mwandishi wa kitabu cha Waebrania.
- Tambua kitabu cha Waebrania kiliandikiwa nani.
- Taja madhumuni ya kitabu cha Waebrania.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Waebrania kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Waebrania.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Paulo

AMBAO KWAO: waumini wa Kiyahudi (Kiebrania).

KUSUDI: Kumdhihirisha Yesu Kristo kama mkuu kuliko vyote.

AYA MUHIMU: Waebrania 8:6

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Yesu ndiye mpatanishi wa agano bora lililoanzishwa juu ya ahadi bora.

WAHUSIKA KUU: Paulo, Abrahamu, Musa, Haruni, Melkizedeki. Tazama pia orodha ya majina katika Waebrania sura ya 11.

MUHTASARI

I. Mfafanuzi mkuu: Yesu ni mkuu kuliko manabii: 1:1-4

A. Ufunuo wa Mungu kupitia manabii kwa mababa: 1:1

1. Kwa nyakati mbalimbali.
2. Kwa namna mbalimbali.

B. Ufunuo wa Mungu kupitia Mwanawe: 1:2-4

1. Mungu sasa amesema kwa njia ya Kristo: 1:2
2. Utawala wa ulimwengu wote umepewa Mwana: 1:2

3. Kazi ya ukombozi ya Kristo imekamilika: 1:3-4

II. Mpatanishi mkuu: 1:3-2:18

A. Yesu ni mkuu juu ya malaika: 1:3-4

1. Kwa kurithi.

2. Kwa jina.

B. Ukuu wa Kristo kuliko malaika unaonekana katika Agano la Kale: 1:5-14.

1. Malaika: 1:5-7

2. Mwana, Yesu Kristo: 1:8-12

3. Malaika: 1:13-14

C. (Kwanza) Kifungu cha onyo: 2:1-4

1. Mawaidha: 2:1

2. Mfano wa Agano la Kale: 2:2

3. Onyesha wajibu kwa kuzingatia onyo hili: 2:3-4

D. Ukuu wa Kristo kuliko malaika haupingwa na ubinadamu wake: 2:5-8 .

1. Malaika: 2:5

2. Mwana: 2:6-8

E. Ukuu wa Kristo kuliko malaika haupingwa na mateso yake: 2:9-18 .

1. Mateso yalikuwa muhimu ili kukamilisha utambulisho Wake na ubinadamu:
2:9-13

2. Mateso hadi kifo yalikuwa muhimu ili kumwangamiza Ibilisi: 2:14

3. Mateso yalikuwa ya lazima ili kuwakomboa wanaume walioamini: 2:15-16

4. Mateso yalikuwa muhimu ili kustahili Yesu kuwa kuhani mkuu mwenye rehema: 2:17-18

III. Mwanzilishi mkuu: Kristo ni mkuu kuliko Musa: 3:1-4:13

A. Kristo na Musa: Ulinganisho: 3:1-6

1. Kristo na Musa wote walikuwa waaminifu kwa Mungu: 3:1-2

2. Kristo ndiye mjenzi wa nyumba. Musa alikuwa sehemu ya nyumba: 3:3-4

3. Kristo ni Mwana juu ya nyumba. Musa alikuwa mtumishi tu ndani ya nyumba.
3:5-6

B. (Pili) Kifungu cha onyo: 3:7-4:13

1. Mawaidha: 3:7-8
2. Uzoefu wa Israeli jangwani: 3:8-11
 - a. Mtazamo wa Israeli: 3:8-9
 - b. Jibu la Mungu: 3:10-11
3. Onyo dhidi ya kutoamini: 3:12-19
 - a. Onyo: 3:12
 - b. Jibu la muumini kwa mtazamo wa onyo: 3:13
 - c. Msukumo wa jibu: 3:14
 - d. Mfano wa Israeli: 3:15-19
4. Onyo dhidi ya kukosa pumziko la Mungu: 4:1-13
 - a. Onyo: 4:1-2
 - b. Pumziko: 4:3-5
 - c. Machafuko: 4:6-8
 - d. Wengine wa Mungu: 4:9-11
 - e. Uthibitisho wa onyo kwa Neno la Mungu na maarifa: 4:12-13

IV. Ukuhani wa hali ya juu. Yesu ni mkuu kuliko Haruni: 4:14-7:28

- A. Yesu ndiye kuhani mkuu: 4:14-16
- B. Ukuhani wa Haruni: 5:1-4
- C. Ukuhani wa Yesu: 5:5-10
- D. (Tatu) Kifungu cha onyo: 5:11-6:20
 1. Kemea kwa kutokomaa kiroho: 5:11-14
 2. Kutiwa moyo kuelekea ukomavu wa kiroho: 6:1-3
 - a. Maendeleo zaidi ya kanuni za msingi: 6:1-2
 - (1) Kutubu kutokana na matendo mafu: 6:1
 - (2) Imani kwa Mungu: 6:1
 - (3) Mafundisho ya ubatizo: 6:2
 - (4) Kuwekea mikono: 6:2

(5) Ufufuo wa wafu: 6:2

(6) Hukumu ya milele: 6:2

b. Nenda kwenye ukamilifu: 6:1,3

3. Onyo dhidi ya matokeo ya ukengeufu: 6:4-8

a. Ukengeufu ulielezwa: 6:4-6

b. Matokeo ya ukengeufu: 6:4,6

c. Sababu ya matokeo: 6:6

d. Mfano kutoka kwa maumbile: 6:7-8

4. Ukumbusho wa uhakika wa ahadi za Mungu: 6:9-20

a. Ushawishi: 6:9

b. Uaminifu wa Mungu: 6:10

c. Mwitikio wa waumini: 6:11-12

d. Mfano wa uhakika wa ahadi za Mungu: 6:13-20

(1) Ibrahimu: 6:13-15

(2) Kiapo: 6:16-17

(3) Uhakikisho wa uaminifu wa Mungu kwa Neno Lake: 6:18-20

E. Ukuhani wa Melkizedeki: 7:1-28

1. Maelezo ya jumla: 7:1-3

2. Melkizedeki na Ibrahimu: 7:4-10

3. Ukuhani wa Walawi: 7:11-13

4. Ukuhani mpya: 7:14-17

5. Ukuhani chini ya sheria: 7:18-21

6. Ukuhani chini ya agano jipya: 7:22-27

7. Muhtasari wa mafundisho: 7:28

V. Huduma iliyo bora zaidi: Maagano mawili: 8:1-18

A. Utangulizi: 8:1-6

1. Muhtasari wa mafundisho yaliyotangulia: 8:1-2

2. Huduma ya kuhani mkuu: 8:3-5

3. Huduma bora zaidi: 8:6

B. Maagano mawili: 8:7-13

1. Agano la kwanza (la kale): 8:7-8

2. Agano la pili (mpya): 8:8-12

a. Muumba: 8:8

b. Agano: 8:9-12

3. Tofautisha kati ya mpya na ya zamani: 8:13

C. Utendaji wa agano la kwanza: 9:1-10

1. Maskani: 9:1-5

2. Huduma ya kuhani mkuu: 9:6-10

D. Utendaji wa agano jipya: 9:11-18

1. Maelezo ya jumla: 9:11-12

a. Maskani: 9:11

b. Huduma ya kuhani mkuu: 9:11-28

(1) Katika upatanisho wa dhambi: 9:12-22

(2) Mbinguni: 9:23-28

2. Tofauti kati ya zamani na mpya: 10:1-18

VI. Nyenzo bora za imani: himizo la vitendo: 10:19-13:17

A. Tumia njia mpya ya kumfikia Mungu: 10:19-31

1. Mkaribie kwa imani: 10:19-22

a. Kwa ujasiri: 10:19

b. Kupitia njia mpya na iliyo hai: 10:20

c. Kwa kuhani mkuu (Yesu): 10:20-21

d. Kwa moyo wa kweli: 10:22

e. Kwa uhakika kamili wa imani: 10:22

f. mioyo yetu ikiwa imenyunyiziwa dhamiri mbaya: 10:22

g. Kwa miili yetu kuoshwa kwa maji safi: 10:22

2. Shika sana imani: 10:23

3. Tiana moyo katika imani: 10:24-25
 - a. Onyesheni katika upendo na matendo mema: 10:24
 - b. Msiache kukusanyika pamoja: 10:25
 - c. Mshauriane: 10:25
- B. (Nne) Kifungu cha onyo: 10:26-31
 1. Onyo: 10:26-27
 2. Mfano wa Agano la Kale: 10:28
 3. Hali ya sasa: 10:29-31
- C. Kumbuka matukio ya awali: 10:32-34
- D. Usitupe ujasiri wako: 10:35
- E. Uwe na subira: 10:36-37
- F. Ishi kwa imani: 10:38-11:40
 1. Amri ya kuishi kwa imani: 10:38-39
 2. Ufafanuzi wa imani: 11:1
 3. Kazi ya imani: 11:2-3
 4. Mifano ya imani: 11:4-38
 - a. Abeli: 11:4
 - b. Henoko: 11:5-6
 - c. Nuhu: 11:7
 - d. Ibrahimu na Sara: 11:8-19
 - e. Isaka: 11:20
 - f. Yakobo: 11:21
 - g. Yusufu: 11:22
 - h. Musa: 11:23-29
 - i. Yoshua (Yeriko): 11:30
 - j. Rahabu: 11:31
 - k. Mifano mingine ya imani: 11:32-38
 5. Wapokeaji wa ahadi ya imani katika Yesu Kristo: 11:39-40

G. Vumilia mateso na kuadibu: 12:1-29

1. Mifano ya mateso: 12:1-3

a. Umati wa waliotutangulia (mashahidi): 12:1

b. Yesu: 12:2-3

2. Maelezo ya mateso: 12:4-11

a. Kuongezeka upinzani dhidi ya dhambi: 12:4

b. Mungu anawapenda wale anaowarudi na anawatendea kama wana:
12:5-7

c. Ni wale tu ambao si wana ndio hawarudiwi: 12:8

d. Kulinganisha kwa mfano wa baba wa duniani: 12:9-10

e. Matokeo ya kuadibu: 12:11

(1) Kuadibu mara moja hakupendezi.

(2) Baadaye hutokeza tunda la amani la
haki.

3. Mwitikio wa mwamini kwa mateso: 12:12-17

a. Inueni mikono iliyolegea na magoti yaliyolegea: 12:12

b. Tengeneza njia zilizonyooka kwa miguu yako: 12:13

c. Waache wanaoteseka waponywe: 12:14

d. Tafuteni kwa bidii kuwa na amani na watu wote: 12:14

e. Fuata utakatifu pamoja na watu wote: 12:14

f. Angalia sana mtu asije akakosa neema ya Mungu: 12:15

g. Jihadharini, shina la uchungu lisije likawatia unajisi: 12:15

h. Jilindeni dhidi ya wazinzi na watu wasio watakatifu: 12:16-17

H. (Tano) Kifungu cha onyo: 12:18-29

1. Nafasi ya Israeli katika Mlima Sinai: 12:18-21

2. Nafasi ya waumini katika Mlima Sayuni: 12:22-24

3. Matokeo ya mwitikio wa waumini: 12:25-29

I. Ushauri wa kutimiza wajibu wa Kikristo: 13:1-17

1. Wajibu wa kijamii: 13:1-6
 - a. Mahusiano: Upendo wa kindugu uendelee: 13:1
 - b. Ukarimu: 3:2
 - c. Wakumbukeni walio katika vifungo na wanaoteseka: 13:3
 - d. Ndoa: Ni ya heshima, lakini wazinzi na wazinzi ni Mungu watahukumu: 13:4
 - e. Mazungumzo: Usiseme kwa tamaa: 13:5
 - f. Mali: Ridhika na ulichonacho: 13:5
 - g. Kumbuka Mungu yuko pamoja nawe siku zote kukusaidia: 13:5-6
2. Wajibu wa kidini: 13:7-17
 - a. Wakumbukeni wanaowatawala: 13:7
 - b. Kumbuka Yesu habadiliki kamwe: 13:8
 - c. Msichukuliwe huku na huku na mafundisho ya kigeni: 13:9
 - d. Usiingizwe katika mafundisho ya sheria: 13:9-12
 - e. Beba lawama ya Injili: 13:13
 - f. Utafuteni mji ujao: 13:14
 - g. Daima kutoa dhabihu ya sifa: 13:15
 - h. Tenda wema na uwasiliane: 13:16
 - i. Watiini wanao kutawalani, na wanyenyekeeni nafsi zenu: 13:17

VII. Maagizo ya kibinafsi: 13:18-25

A. Ombi la maombi: 13:18-19

1. Kwa dhamiri njema: 13:18
2. Utayari wa kuishi kwa uaminifu: 13:18
3. Itatolewa hivi karibuni: 13:19

B. Maombi kwa wasomaji: 13:20-21

1. Ile iliyohutubiwa: 13:20
2. Ombi: 13:21

C. Ushauri wa kutii waraka: 13:22

D. Ziara inayopendekezwa ya Timotheo: 13:23

E. Salamu za kufunga: 13:24

1. Kwa: Wale wanaowatawala ninyi na watakatifu wote.

2. Kutoka: Wao wa Italia.

F. Baraka: 13:25

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Waebrania?

2. Taja kusudi la kitabu cha Waebrania.

3. Kitabu cha Waebrania kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Waebrania.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa Waebrania.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Wakati fulani Waebrania inaitwa Injili ya tano. Mathayo, Marko, Luka, na Yohana wanakazia fikira kazi ya Yesu wakati wa huduma Yake duniani, kifo Chake, na ufufuo. Waebrania inaeleza kazi Yake ya sasa Mbinguni.
2. Maneno muhimu ya kujifunza katika Waebrania: Bora, kamilifu, wa milele, milele, washiriki, Mbingu, kuhani, kuhani mkuu.
3. Waebrania hutoa rekodi iliyopanuliwa zaidi ya mazungumzo kati ya Baba na Mwana, Yesu Kristo. (Ona 1:5-13; 2:12-13; 10:5-9.)
4. Waebrania sura ya 7-10 inaeleza kusudi la maskani ya Agano la Kale.
5. Waebrania sura ya 11 ndiyo sura kuu ya imani katika Biblia.
6. Soma Waebrania 4:12. Haya ni mojawapo ya maelezo bora ya Neno la Mungu yaliyomo katika Biblia.
7. Jifunze aya zifuatazo zinazothibitisha ukuu wa Masihi (Yesu) kuliko malaika:
Zaburi 2:7; 104:4; 45:7-8; 102:26-28; 110:1; 2 Samweli 7:14; Kumbukumbu la Torati 32:43
8. Soma Waebrania 4:14-7:28. Linganisha ukuhani wa Yesu na Haruni.
9. Jifunze maagano mawili yaliyofafanuliwa katika Waebrania 8:1-10:18. Tengeneza orodha ya utofautishaji kati ya agano la kale na agano jipya.
10. Kuna vifungu vitano vya onyo vilivyojumuishwa katika muhtasari uliotumika katika sura hii. Jifunze haya sehemu za onyo. Orodhesha mada na maudhui ya kila moja.
11. Jifunze tofauti kati ya nafasi ya Israeli katika Mlima Sinai na nafasi ya mwamini katika Mt. Sayuni: Waebrania 12:18-29

SURA YA KUMI NA SABA

YAKOBO

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mtunzi wa kitabu cha Yakobo.
- Tambua kitabu cha Yakobo kiliandikiwa nani.
- Taja kusudi la kitabu cha Yakobo.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Yakobo kutoka kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Yakobo.

UTANGULIZI

MWANDISHI: James

AMBAO KWAO: Waumini miongoni mwa makabila kumi na mawili ya Israeli

KUSUDI: Kuwafariji waumini wanaopitia majaribu kwa ajili ya imani yao.

AYA MUHIMU: Yakobo 2:26

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Imani ni msingi wa matendo.

WAHUSIKA KUU: Yakobo, Abrahamu, Isaka, Rahabu, Ayubu, Eliya

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1

A. Kutoka kwa: Yakobo, mtumishi wa Mungu na wa Bwana Yesu Kristo: 1:1

B. Kwa: Makabila kumi na mawili yaliyotawanyika: 1:1

II. Imani katika mateso: 1:1-18

A. Mwitikio wa mateso: Furaha: 1:2

B. Faida za mateso: 1:3-4

1. Uvumilivu: 1:3

2. Ukamilifu: 1:4

3. Ukamilifu (ukamilifu): 1:4

C. Mwitikio ufaao kwa mateso: 1:5

1. Hekima kutoka kwa Mungu: 1:5

- a. Chanzo cha hekima: Mungu.
- b. Upatikanaji wa hekima: Kupitia maombi yenye imani.
- c. Hitaji la imani: Kwa watu wote.

2. Imani thabiti: 1:6-7

- a. Mwenye kusitasita ni kama wimbi la bahari: 1:6
- b. Mtu kama huyo hatapokea chochote kutoka kwa Bwana: 1:7

3. Mwenye nia moja: 1:8

4. Majibu sahihi yawe yameinuliwa au yameshushwa: 1:9-11

- a. Ndugu wa hali ya chini anapaswa kufurahi anapoinuliwa: 1:9
- b. Ndugu wa cheo cha juu afurahi kwa kuwa ameshushwa;
1:10

- c. Viwango kama hivyo vya maisha ni vya muda. Wao ni kama nyasi na maua ambayo huchipuka lakini hunyauka jua linapochomoza:
1:10-11

D. Baraka ya mateso: 1:12

- 1. Tukivumilia majaribu na majaribu, tutapokea taji ya uzima iliyoahidiwa na Bwana kwa wale wampendao.

E. Chanzo cha majaribu: 1:13-18

1. Sio Mungu: 1:13

- a. Mungu hawezi kujaribiwa na uovu: 1:13
- b. Mungu hamjaribu mwanadamu kwa uovu: 1:13

2. Tunajaribiwa wakati: 1:14-15

- a. Tunavutwa mbali na tamaa zetu na kunaswa: 1:14
- b. Tamaa ikitungwa mimba huzaa dhambi: 1:15
- c. Dhambi, ikiisha, huzaa mauti: 1:15

3. Tunapaswa kuelewa kwamba: 1:16-18

- a. Mungu hutuma tu zawadi nzuri na kamilifu: 1:17
- b. Mungu: 1:17-18

(1) Ndiye Baba wa mianga: 1:17

(2) Ambao ndani yake hakuna kubadilika: 1:17

(3) Ambaye hamna kugeuka kwake: 1:17

(4) Ni yule aliyetuzaa kwa Neno la kweli: 1:18

(5) Anataka tuwe kama matunda ya malimbuko ya viumbe vyake: 1:18

III. Imani katika kazi: 1:19-4:12

A. Imani hufanya mabadiliko: 1:19-21

1. Tunapaswa kuwa nini: 1:19-20

a. Mwepesi wa kusikia: 1:19

b. Mwepesi wa kusema: 1:19

c. Mwepesi wa hasira: 1:19-20

2. Tunachopaswa kuweka kando: 1:21

a. Uchafu.

b. Utukutu kupita kiasi.

3. Tunachopaswa kujumuisha katika maisha yetu: Neno: 1:21

B. Imani ni katika kutenda, si kusikia tu: 1:22-25

1. Tunajidanganya ikiwa tu wasikiaji tu: 1:22

2. Mfano wa mtu anayejitazama kwenye kioo: 1:23-25

a. Msikilizaji anasikiliza na hafanyi lolote kuhusu hilo: 1:23-24

b. Mtendaji huitikia Neno: 1:25

C. Imani inathibitishwa na udhibiti wa ulimi: 1:26-27

1. Hata kama tunaonekana kuwa watu wa dini, tusipotawala ulimi sisi ni kujidanganya nafsi zetu na dini yetu ni ubatili: 1:26

2. Dini iliyo safi mbele za Mungu ni: 1:27

a. Kuwatembelea yatima.

b. Tembelea wajane.

c. Weka bila doa kutoka kwa ulimwengu.

D. Imani haionyeshi heshima ya mtu: 2:1-13

1. Heshima ionyeshwe kwa usawa kwa matajiri na maskini: 2:1-4

2. Mungu huwachagua maskini wa dunia, matajiri wa imani, warithi wa ulimwengu

Ufalme: 2:5

3. Heshima ya watu ni ushuhuda mbaya mbele ya ulimwengu: 2:6-7

4. Sheria ya kifalme: Umpende jirani yako kama nafsi yako: 2:8

5. Kuheshimu watu ni dhambi: 2:9

6. Dhambi na sheria: 2:10-13

E. Imani iokoayo: 2:14-26

1. Imani bila matendo imekufa: 2:14-17

2. Uhusiano wa imani na matendo: 2:18

3. Mifano ya imani na matendo: 2:20-25

a. Ibrahimu: 2:21-24

b. Rahabu: 2:25

4. Kama vile mwili pasipo roho umekufa, vivyo hivyo na imani pasipo matendo imekufa pia: 2:26

F. Imani hutawala ulimi: 3:1-13

1. Ulimi ndio mgumu zaidi kuudhibiti: 3:1-2

2. Mifano ya udhibiti wa asili: 3:3-4

a. Bitu katika vinywa vya farasi: 3:3

b. Helmu katika meli: 3:4

3. Nguvu ya ulimi: 3:5-12

a. Ingawa ulimi ni mdogo, una nguvu nyingi: 3:5

b. Ulimi ni kama moto unaowasha au kuchafua mwili wetu wote. 3:6

c. Kila mnyama hufugwa na mwanadamu, lakini ulimi hauwezi kufugwa kufugwa na mwanadamu: 5:7-8

d. Ulimi unaweza kutumika kulaani au kubariki: 3:9

e. Laana na baraka zisitoke katika kinywa kimoja. 5:10-12

f. Kudhibiti ulimi ni ushahidi wa imani na matendo mema: 3:13

G. Imani na makundi miongoni mwa waumini: 3:14-4:12

1. Mgawanyiko kati ya waumini si wa Mungu: 3:14

2. Hekima ya ulimwengu: 3:15-16

a. Maelezo yake: 3:15

(1) Duniani.

(2) Mwenye hisia.

(3) Kishetani.

b. Matokeo yake: 3:16

(1) Wivu.

(2) Ugomvi.

(3) Kuchanganyikiwa.

(4) Kila kazi mbaya.

3. Hekima kutoka kwa Mungu ni: 3:17

a. Safi.

b. Mwenye amani.

c. Mpole.

d. Imesihiwa kwa urahisi.

e. Amejaa rehema.

f. Imejaa matunda mazuri.

g. Bila upendeleo.

h. Bila unafiki.

4. Imani huleta haki na amani: 3:18

5. Migawanyiko inatokana na tamaa: 4:1-6

a. Tamaa kama hiyo inazuia maombi: 4:2-3

b. Inazuia uhusiano na Mungu: 4:5-6

6. Kurekebisha migawanyiko: 4:7-12

a. Jitiishe kwa Mungu: 4:7

b. Mpingeni Ibilisi: 4:7

c. Mkaribie Mungu: 4:8

- d. Jitakase na kujitakasa: 4:8
- e. Onyesha huzuni na toba ya kweli: 4:9
- f. Jinyenyekezeni: 4:10
- g. Usiseme mabaya juu ya wengine: 4:11
- h. Usiwahukumu wengine: 4:11-12

IV. Imani na wakati ujao: 4:13-5:12

- A. Hatuwezi kuwa na uhakika wa siku zijazo: 4:13-14
- B. Ni Mungu pekee ajuaye wakati ujao: 4:15
- C. Tunapojivunia wakati ujao, ni uovu: 4:16-17
- D. Wakati ujao wa matajiri: 5:1-6
 - 1. Watapata taabu: 5:1
 - 2. Utajiri utaangamia: 5:1-3
 - 3. Ulaghai wao unajulikana na Mungu: 5:4
 - 4. Wameishi katika uovu: 5:5-6
 - a. Katika raha: 5:5
 - b. Kwa njia za mioyo yao wenyewe: 5:5
 - c. Kuhukumu na kuua wenye haki: 5:6
- E. Maandalizi ya mwamini kwa siku zijazo: 5:7-12
 - 1. Subiri kwa subira kuja kwa Bwana: 5:7-8
 - 2. Imarisheni mioyo yenu: 5:8
 - 3. Usiwe na kinyongo: 5:9
 - 4. Tazama manabii kama mfano wa mateso utakayopitia:
5:10
 - 5. Vumilia kwa furaha, kama Ayubu: 5:11
 - 6. Usiape, bali maanisha kile unachosema: 5:12

V. Imani na mahusiano ya Kikristo: 5:13-20

- A. Mwitikio kwa wenye taabu: 5:13
- B. Mwitikio wa furaha: 5:13

C. Mwitikio kwa wagonjwa: 5:14-15

1. Waite wazee wa kanisa: 5:14
2. Waache watie mafuta na kuwaombea wagonjwa: 5:14
3. Kuomba kwa imani kutamwoko mgonjwa: 5:15
4. Bwana atamwinua: 5:15
5. Ikiwa amefanya dhambi, watasamehewa: 5:15

D. Majibu kwa makosa ya wengine: 5:16-18

1. Ungameni makosa kwa kila mmoja: 5:16
2. Ombeni ninyi kwa ninyi, ili mpate kuponywa: 5:16
3. Eliya kama mfano wa maombi yenye matokeo kama haya: 5:16-18

E. Jibu kwa waliokosea: 5:19-20

1. Mgeuze: 5:19
2. Okoa nafsi yake na mauti: 5:20
3. Ficha wingi wa dhambi: 5:21

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Yakobo?

2. Taja kusudi la kitabu cha Yakobo.

3. Kitabu cha Yakobo kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Yakobo.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Muhimu wa Yakobo.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Yakobo ndicho kitabu pekee cha Agano Jipya kilichoelekezwa kwa makabila kumi na mawili ya Israeli: 1:1
2. Yakobo anatumia herufi kadhaa za Agano la Kale kueleza ujumbe wake:
 - Ibrahimu: 2:21 Rahabu: 2:25 Eliya: 5:17
 - Isaka: 2:21 Ayubu: 5:11
3. Yakobo anatumia mifano kadhaa ya asili kueleza ujumbe wake:
 - Mawimbi ya bahari yanayorushwa na upepo: 1:6
 - Nyasi zinazonyauka na maua yanayonyauka: 1:10-11
 - Moto: 3:5
 - Chemchemi za maji: 3:11
 - Tini na mizeituni: 3:12
 - Kupanda na kuvuna: 3:18
 - Mvua za mapema na masika: 5:7
 - Ukame: 5:17
4. Angalia marudio: “Imani pasipo matendo imekufa” katika 2:17,20,26. Wakati roho iko kujitenga na mwili, mwili huoza. Vivyo hivyo, imani bila matendo imekufa. Imani humhesabia mtu haki. Matendo huhalalisha imani.
5. Kati ya mistari 108 katika Yakobo, 60 kati ya hizi ni amri za maisha ya Kikristo ya vitendo.
Weka alama na ujifunze amri hizi.
6. Jifunze maisha ya Yakobo, ndugu wa kambo wa Yesu, ambaye alikuwa mwandishi wa barua hii. Tazama marejeleo yafuatayo:
 - Mathayo 12:46-50
 - Yohana 2:12; 7:1-9
 - Matendo 1:14; 12:17; 15:13; 21:18-26
 - 1 Wakorintho 15:7
 - Wagalatia 1:18-19; 2:1, 9-10
7. Mafundisho katika Yakobo yanafanana na yaliyomo katika Mahubiri ya Mlimani yaliyotolewa na Yesu. Kamilisha chati ifuatayo:

Mahubiri ya Mlimani Yakobo Muhtasari wa Mafundisho ya Kawaida

Mathayo 5:48

1:4

Mathayo 7:7

1:5

Marko 11:23

1:6

Mathayo 7:24,26

1:22

Yohana 13:17

1:25

Luka 6:20

2:5

Luka 6:24-25

5:1

Mathayo 7:1

4:11-12

Mathayo 5:34-37

5:12

Mathayo 7:16-20

3:12

8. Linganisha aina mbili za hekima zinazozungumziwa katika Yakobo 3:13-18 :

Hekima Itokayo Juu

Hekima Isiyotoka Juu

SURA YA KUMI NA NANE

I NA II PETRO

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mtunzi wa vitabu vya I na II vya Petro.
- Tambua kila kitabu kiliandikiwa nani.
- Taja madhumuni ya vitabu vya I na II vya Petro.
- Andika Mistari Muhimu ya kila kitabu kutoka kwa kumbukumbu
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma kwa kila kitabu.

I PETRO

UTANGULIZI

MWANDISHI: Peter

KWA NANI: Wahamishwa wakiteswa kwa ajili ya imani yao ya Kikristo

KUSUDI: Kuonya juu ya hatari ya mateso kutoka kwa wale walio nje ya Kanisa.

AYA MUHIMU: 1Petro 4:12-13

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Kuitikia mnyanyaso kunapaswa kutegemea Maandiko kanuni.

WAHUSIKA KUU: Peter, Silvanus, Marcus

MUHTASARI

I. Salamu: 1:1-2

A. Kutoka kwa Petro, mtume wa Yesu: 1:1

B. Kwa wateule waliotawanyika kote: 1:1

1. Ponto.
2. Galatia.
3. Kapadokia.
4. Asia.
5. Bithinia.

II. Faraja na hakikisho katika mateso: 1:3-25

A. Uhakikisho katika ukweli wa Injili: 1:3-12

1. Chanzo cha wokovu: 1:3

- a. Amechaguliwa na Mungu Baba.
- b. Umekombolewa na Bwana Yesu Kristo.
- c. Imetakaswa na Roho.

2. Maelezo ya wokovu: 1:3-5

- a. Tumaini hai: 1:3
- b. Urithi usioharibika: 1:4
- c. Isiyo na unajisi: 1:4
- d. Haififii (ya milele): 1:4
- e. Imehifadhiwa Mbinguni kwa wale wanaotunzwa kwa uwezo wa Mungu kupitia imani uletao wokovu: 1:5

B. Uhakikisho unaotokana na faida za mateso: 1:6-12

1. Furaha licha ya majaribu: 1:6

2. Sifa, heshima na utukufu: 1:7

3. Furaha inayotokana na uhusiano na Yesu, si kwa hali ya nje ya maisha: 1:8

4. Uhakikisho wa imani: Wokovu wa roho: 1:9-12

a. Inatafutwa na manabii: 1:9-10

b. Chanzo chao: Kristo: 1:11

c. Mukhtasari wao: 1:11-12

(1) Walitabiri kuja kwake mara ya kwanza na mateso: 1:11

(2) Walitabiri kuja kwake mara ya pili na utukufu huo inapaswa kufuata: 1:11

d. Inatafutwa na malaika: 1:12

C. Uhakikisho unaotokana na mwitikio ufaao kwa mateso: 1:14-17

1. Jifungeni viuno vya nia zenu: 1:13

2. Kuwa na kiasi: 1:13

3. Tumaini hadi mwisho kwa neema katika ufunuo wa Yesu Kristo: 1:13

4. Itikieni kama watoto watiifu: 1:14
5. Usijifanye kulingana na tamaa za zamani: 1:14
6. Iweni watakatifu kama yeye aliyewaita alivyo mtakatifu: 1:15-16
7. Kuishi maisha ya heshima na yenye matokeo: 1:17

D. Uhakikisho unaotokana na ukombozi: 1:18-25

1. Hatukukombolewa kwa vitu viharibikavyo: 1:18
2. Tulikombolewa kwa damu ya thamani ya Kristo: 1:19-20
3. Uhakikisho wakati wa mateso unategemea uhusiano wetu uliokombolewa pamoja naye: 1:21-23
4. Uhakikisho huu wa ukombozi unategemea Neno lake, ambalo hudumu milele na ndio msingi wa Injili: 1:24-25

III. Jibu la Wakristo kwa mateso: 2:1-3:13

- A. Mwitikio wa dhambi: 2:1
- B. Jibu kwa Neno la Mungu: 2:2
- C. Jibu kwa Mwana wa Mungu: 2:3-10
- D. Mwitikio ndani yetu wenyewe: 2:11
- E. Majibu kwa wasiookolewa: 2:12
- F. Majibu kwa mamlaka ya serikali: 2:13-17
- G. Majibu kwa waajiri: 2:18-20
- H. Jibu linalotokana na mfano wa Kristo: 2:21-25
- I. Mwitikio kwa familia: 3:1-12
 1. Mke: 3:1-6
 2. Mume: 3:7
 3. Familia nzima: 3:8-12

IV. Adhabu ya mateso: 3:13-4:19.

- A. Mateso kwa ajili ya haki huleta furaha na dhamiri njema: 3:13-17
- B. Mateso humhesabia haki mwenye dhambi: 3:18-22
- C. Mateso yanakupatanisha na mfano wa Yesu: 4:1-6
- D. Mateso yanatazamia ujio wa pili wa Yesu: 4:7

E. Mateso hukuza sifa za kiroho: 4:8-11

1. Upendo: 4:8
2. Msamaha wa dhambi: 4:8
3. Ukarimu: 4:9
4. Uwakili mzuri wa karama na huduma: 4:10-11

F. Mateso huzidisha thawabu zijazo: 4:12-13

G. Mateso yanamtukuza Bwana: 4:14-16

H. Mateso yanawatakasa watakatifu: 4:17-19.

V. Taarifa ya muhtasari wa mtazamo wa mwamini kuelekea mateso: 4:19.

VI. Endelea kutumikia licha ya mateso: 5:1-9

A. Kutumikia kama mchungaji: Wazee wa kanisa: 5:1-4

1. Lisha kundi la Mungu: 5:2
2. Simamia kwa hiari, si kwa kulazimishwa: 5:2
3. Usitumikie kwa malipo ya pesa tu: 5:2
4. Awe na akili tayari: 5:2
5. Iweni mifano, si mabwana juu ya kundi: 5:3
6. Mchungaji Mkuu huthawabisha: 5:4

B. Kutumikia kama watumishi: Vijana kwa wazee: 5:5-7

1. Mdogo anyenyekee kwa mzee: 5:5
2. Kila mmoja awe chini ya mwenzake: 5:5
3. Kuwa mnyenyekevu: 5:5-6
 - a. Mungu huwapinga wenye kiburi na huwapa neema wanyenyekevu: 5:5
 - b. Tukiwa wanyenyekevu, tutainuliwa: 5:6
4. Mtwike yeye fadhaa zote kwa maana Yeye anakujali: 5:7

C. Kutumikia kama askari: 5:8-9

1. Adui: Ibilisi, kama simba angurumaye, anayetaka kummeza: 5:8
2. Tabia za askari: 5:8
 - a. Tunapaswa kuwa na kiasi: 5:8

b. Tunapaswa kuwa macho: 5:8

3. Mkakati dhidi ya adui: 5:9

a. Tunapaswa kupinga katika imani: 5:9

b. Tambua hatuko peke yetu: Mateso sawa ni ya kawaida kati ya ndugu ulimwenguni: 5:9

VII. Hitimisho: 5:10-14

A. Baraka: 5:10-11

1. Faida za kuteseka ndani ya Yesu. Utakuwa: 5:10

a. Imekamilika.

b. Imeanzishwa.

c. Imeimarishwa.

d. Tulia.

2. Kwa Mungu uwe utukufu na ukuu hata milele: 5:11

B. Salamu za kibinafsi: 5:12-14

1. Silwano: 5:12

2. Kanisa la Babeli: 5:13

3. Marcus, mwanangu: 5:13

4. Salimianeni kwa busu: 5:14

5. Baraka ya mwisho ya amani kwa wale walio ndani ya Yesu: 5:14

II PETRO

UTANGULIZI

MWANDISHI: Peter

AMBAO KWAO: Wakristo waliohamishwa, pengine kundi lile lile lililoorodheshwa katika I Petro.

KUSUDI: Kuonya juu ya hatari kutoka ndani: Uasi na mafundisho ya uongo.

MISTARI MUHIMU: 2Petro 3:1-2

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Hatari kuu mbili kutoka ndani ya kanisa ni uasi na walimu wa uongo.

WAHUSIKA KUU: Peter, Paul

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-2

A. Kutoka kwa Petro, mtumishi na mtume: 1:1

B. Kwa wale waliopata imani ya thamani kama hii: 1:1

C. Neema na amani ziliongezeka kwa kumjua Mungu na Yesu: 1:2

II. Kutangaza uwezo wa Mungu mbele ya uasi na walimu wa uongo: 1:3

III. Ahadi za Mungu: 1:4

A. Maisha.

B. Utauwa.

C. Maarifa.

D. Utukufu.

E. Utu wema.

IV. Kanuni za Mungu: 1:5-9

A. Kukuzwa kwa bidii: 1:5

B. Kanuni zilizooodheshwa: 1:5-7

1. Imani: 1:5

2. Fadhila: 1:5

3. Maarifa: 1:5

4. Kiasi: 1:6
5. Uvumilivu: 1:6
6. Utauwa: 1:6
7. Fadhili za kindugu: 1:7
8. Hisani: 1:7

C. Thamani ya kanuni hizi. Watakufanya: 1:8

1. Furahia kiroho.
2. Kuzaa matunda katika kumjua Yesu.

D. Matatizo bila kanuni hizo: 1:9

1. Hakuna maono ya kiroho.
2. Hakuna kumbukumbu ya kiroho.

V. Wito wa Mungu: 1:10-12

- A. Fanya bidii ili kuhakikisha: 1:10
- B. Mkifanya mambo haya, hamtaanguka kamwe: 1:10
- C. Utahakikishiwa kuingia katika Ufalme wa milele: 1:11
- D. Mtathibitishwa katika kweli: 1:12

VI. Ufunuo kwa Mtume wa Mwenyezi Mungu: Alipaswa kuahirisha hivi karibuni "dunia hema": 1:13-15

VII. Neno la Mungu: 1:16-21

- A. Haikutokana na hekaya, bali kwa mashuhuda wa mashuhuda: 1:16
- B. Kulingana na uungu wa Kristo: 1:17
- C. Kulingana na Neno la hakika la unabii: 1:19.
- D. Haitegemei tafsiri ya mtu binafsi: 1:20
- E. Kulingana na uvuvio wa Roho Mtakatifu: 1:21

VIII. Onyo dhidi ya walimu wa uwongo: Kupotoka kutoka kwa kanuni hizi (alama II hadi VII juu) na maadui wa Mungu: 2:1-3:4

- A. Utambulisho wa maadui: 2:1-9
 1. Siku za sasa: Walimu wa uongo: 2:1-3
 2. Siku za awali: 2:1-9

- a. Manabii wa uongo: 2:1
- b. Malaika waovu: 2:4
- c. Wale wanaoishi siku za Nuhu: 2:5
- d. Wale wanaoishi siku za Lutu: 2:6-9

B. Maelezo ya maadui wa Mungu (walimu wa uongo): 2:1-3,10-19.

- 1. Kuleta uzushi mbaya sana: 2:1
- 2. Mkane Bwana: 2:1
- 3. Kuwa na njia mbaya: 2:2
- 4. Kuifanya njia ya kweli inenekewe vibaya: 2:2
- 5. Mwenye tamaa: 2:3
- 6. Ongea kwa maneno ya uwongo: 2:3
- 7. Fanyeni biashara ya watu wa Mungu: 2:3
- 8. Kuenenda kwa mwili katika tamaa ya uchafu: 2:10
- 9. Kudharau serikali: 2:10
- 10. Mwenye kimbelembele: 2:10
- 11. Kujitolea: 2:10
- 12. Nena mabaya dhidi ya watu wa heshima: 2:10-13
 - a. Wanapuuza ukweli kwamba hata malaika hawafanyi hivi: 2:11
 - b. Wanasema vibaya juu ya mambo ambayo hawaelewi: 2:12
 - c. Kwa hili, wataangamia katika uharibifu wao wenyewe na kupokea malipo ya udhalimu: 2:12-13
- 13. Madoa na madoa: 2:13
- 14. Wanachama wadanganyifu wa ushirika: 2:13
- 15. Macho yaliyojaa uzinzi: 2:14
- 16. Hawezi kuacha dhambi: 2:14
- 17. Kudanganya nafsi zisizo imara: 2:14
- 18. Mwenye tamaa: 2:14
- 19. Watoto waliolaaniwa: 2:14

20. Iache njia sahihi ya kufuata kosa la Balaamu: 2:15-16
21. Visima visivyo na maji: 2:17
22. Mawingu yanayobebwa na tufani: 2:17
23. Giza la milele limetengwa kwa ajili yao: 2:17
24. Nena maneno ya kiburi ya ubatili: 2:18
25. Walengwa wa tamaa zao na uchafu ni wale waliotakaswa na upotovu.
2:18
26. Ahadi ya uhuru ingawa wao wenyewe wako katika utumwa kama watumishi wa
ufisadi: 2:19.

C. Hatima ya maadui: 2:20-22

1. Mwisho mbaya zaidi kuliko mwanzo: 2:20
2. Ingelikuwa afadhali kwao kutojua haki kuliko kuijua
kujua na kugeuka kutoka kwayo: 2:21
3. Ni kama mbwa waliorudi kutapika na nguruwe matopeni: 2:22

IX. Onyo dhidi ya uasi: 3:1-18

A. Fasili ya ukengeufu: 3:1-4

1. Iliyotabiriwa na manabii: 3:1-2
2. Ukengeufu ni kudhihaki ahadi ya kuja kwa Yesu: 3:4

B. Jibu kwa uasi: Kushughulika kwa Mungu na wakati uliopita, wa sasa na ujao walimwengu: 3:5-13

1. Hukumu ya ulimwengu wa kwanza ilitimia licha ya wenye dhihaka;
3:5-6
2. Maangamizi yajayo ya ulimwengu wa sasa yatatimia: 3:7-8,10
3. Mungu ana ratiba yake ya kutimiza mpango wake: 3:8
4. Jambo muhimu zaidi katika mpango wa Mungu ni wokovu wa roho zilizopotea; si wakati wa matukio yajayo: 3:9
5. “Siku ya Bwana” ambayo anatimiza mpango wake itakuja bila kutarajia: 5:10
6. Mpango wake utakamilika kwa uumbaji mpya: 3:13

C. Jibu la mwamini katika uso wa uasi: 3:14-18

1. Upatikane Naye kwa amani: 3:14

2. Bila doa: 3:14

3. Bila lawama: 3:14

4. Tambua kwamba kuchelewa kutimizwa kwa mpango wa Mungu kunatokana na Wake rehemu kwa wasiookoka: 15-16

5. Jihadharini msije mkaingizwa katika kosa la waovu mkaanguka: 3:17

6. Kueni katika neema: 3:18

7. Kueni katika kumjua Bwana: 3:18

X. Hitimisho: 3:18

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa vitabu vya I na II Petro?

2. Eleza kusudi la kitabu cha 1 Petro.

3. Kitabu cha I Petro kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha 1 Petro.

5. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa I Petro.

6. Taja kusudi la kitabu cha 2 Petro.

7. Kitabu cha 2 Petro kiliandikwa kwa nani?

8. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha 2 Petro.

9. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa 2 Petro.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Soma I na II Petro na utengeneze orodha ya kila kitu kinachorejelewa kuwa cha thamani.
2. Soma I Petro na upige mstari chini ya kila matumizi ya maneno mateso na neema. Haya ni maneno muhimu.
3. Katika I Petro kuna idadi ya vyeo vinavyoelezea waamini. Soma yafuatayo mistari na kuorodhesha mada: 1:14; 2:2; 2:5; 2:9 (majina manne tofauti); 2:11; 4:16; 4:18; 1:2; 2:10; 4:11; 5:2
4. Jifunze maisha ya Petro katika Injili na kitabu cha Matendo.
5. Zingatia hali halisi ya maisha ya Kristo:
-Tumaini lililo hai 1:3 -Neno lililo hai 1:23 -Jiwe lililo hai 2:4
6. Nukuu nyingi za Agano la Kale zimetumika katika I Petro. Linganisha yafuatayo:

Chanzo cha Agano la Kale	Nukuu ya Petro
Isaya 28:16	I Petro 1:6
Zaburi 118:22	I Petro 1:7
Isaya 8:14	I Petro 1:8
7. Soma I Petro 2:9-10. Linganisha maisha ya waumini kabla na baada ya wokovu:

Kabla ya Wokovu	Baada ya Wokovu
aliitwa kutoka _____	ndani ya _____
hawakuwa _____	sasa _____
sikuwa na _____	sasa _____
8. Kutoka II Petro, andika orodha ya tabia za watu wasiomcha Mungu au walimu wa uongo. Hifadhi orodha hii ili kuilinganisha na zile zilizoorodheshwa katika kitabu cha Yuda.
9. Kutoka II Petro 1:5-10, orodhesha sifa ambazo waamini wanapaswa kuongeza katika maisha yao.
10. Linganisha siku ya Bwana (II Petro 3:10) na siku ya hukumu (II Petro 3:7).

SURA YA KUMI NA TISA

I, II, NA III YOHANA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mwandishi wa vitabu vya I, II, na III vya Yohana.
- Tambua kila kitabu kiliandikiwa nani.
- Taja madhumuni ya kila kitabu.
- Andika Mstari Muhimu wa kila kitabu kutoka kwa kumbukumbu
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma kwa kila kitabu.

MUHTASARI

Katika sura hii utajifunza vitabu vitatu: I, II, na III Yohana. Vitabu hivi vyote viliandikwa na Yohana mwana wa Zebedayo (Mathayo 4:21) ambaye alikuwa mtume wa Yesu (Mathayo 10:2). Yohana pia aliandika Injili ya Yohana na kitabu cha Ufunuo. Tayari umejifunza Injili ya Yohana. Kitabu cha Ufunuo kitakuwa somo la mwisho katika kozi hii. Vitabu vilivyoandikwa na Yohana anafaa pamoja katika mpango unaoendelea wa kuongeza ufunuo:

VITABU VILIVYOANDIKWA NA YOHANA

Injili ya Yohana:	Nyaraka za Yohana: (I, II na III Yohana)
Anazungumza juu ya wokovu	Ongea juu ya utakaso
Hushughulika na yaliyopita	Shughulika na sasa
Inamwasilisha Yesu kama Nabii	Huwasilisha Yesu kama kuhani wetu
Huhusu msalaba katika maisha ya waamini	Hujali ushirika wa waumini

Ufunuo

Anazungumza juu ya utukufu
Inashughulika na siku zijazo
Inamtoa Yesu kama Mfalme
Inahusu taji inayowasubiri waumini

Kumbuka: Vitabu vya II na III vya Yohana havina mgawanyiko wa sura katika Biblia. Kwa hiyo, ni aya pekee zilizoordheshwa.

I YOHANA

UTANGULIZI

MWANDISHI: Yohana

AMBAO KWAO: Wakristo waliokuwa wanaanguka katika udanganyifu wa Kishetani ambao ulikuwa ukiwavunja ushirika na Mungu na waumini wengine.

KUSUDI: Kueleza viwango vya ushirika wa kweli katika Yesu Kristo.

AYA MUHIMU: I Yohana 1:8-9

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Ushirika wa kweli pamoja na Mungu na waamini wenzetu ni kulingana na viwango vya Neno la Mungu na kudumishwa na kanuni ya kuungama dhambi.

WAHUSIKA WAKUU: Mwandishi, John. Hakuna watu wengine wanaotajwa kwa majina.

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1:1-4

A. Yohana anaandika juu ya kile alichokiona kwa macho yake, kukitazama, na kushughulikiwa na Neno la uzima. Anaandika kutokana na uzoefu wake mwenyewe: 1:1

B. Ushirika anaoandika ni ushirika wa kweli wa waumini na Mungu na wao kwa wao: 1:2-3

C. Kusudi lake la kuandika juu ya somo hili ni kwamba furaha yao iwe kamili kwa kuwa imara katika ushirika huu: 1:4

II. Masharti ya ushirika wa kweli katika Yesu: 1:5-10

A. Kupatana na kiwango cha Neno la Mungu: 1:5-7

B. Kuungama dhambi: 1:8-10

III. Mwenendo ufaao wa wale walio katika ushirika wa kweli wa waamini: 2:1-29

A. Tabia ya mwenendo mzuri ni kuiga mfano wa kiroho uliowekwa na Yesu: 2:1-11

1. Kanuni ya kuiga: 2:1-2

2. Mfano wa kuiga: 2:3-6

3. Uthibitisho wa kuiga kufaa: 2:7-11

B. Amri ambayo mwenendo unategemea ni utengano: 2:12-17

1. Waumini ambao amri inaelekezwa kwao ni pamoja na wote viwango vya ukomavu wa kiroho: 2:12-14

2. Amri ni kujitenga na ulimwengu: 2:15-17

C. Imani ya mwenendo wetu: 2:18-29

1. Umuhimu wa kanuni ya imani: 2:18-21

2. Asili ya kanuni ya imani: 2:22-29

IV. Sifa za ushirika wa kweli wa Kikristo: 3:1-24

A. Usafi: 3:1-3

B. Haki na upendo: 3:4-18

C. Kujiamini: 3:19-21

D. Utiifu: 3:22-24

V. Maadui wa ushirika wa kweli wa waamini: 4:1-21

A. Manabii wa uongo: 4:1-6

1. Jinsi ya kuwatambua: 4:2-3

2. Jinsi ya kuyashinda: 4:4

3. Wao ni wa ulimwengu: 4:5

4. Sisi ni wa Mungu: 4:6

B. Madai ya uwongo ya roho ya upendo: 4:7-21

1. Upendo mkamilifu unaelezwa: 4:7-17

2. Upendo mkamilifu ukilinganishwa na ukiri wa uongo wa roho ya upendo: 4:18-21.

VI. Sababu ya kudumisha ushirika wa kweli: 5:1-21

A. Imani katika Yesu inathibitishwa na mwenendo tunaoonyesha: 5:1-5

B. Imani katika Yesu inathibitishwa na sifa tunazoonyesha: 5:6-12

1. Ushahidi wa sifa: 5:6-8

2. Athari za vitambulisho: 5:9-12

C. Imani katika Yesu inathibitishwa na ujasiri tunaoonyesha: 5:13-15

D. Imani katika Yesu inathibitishwa kwa kushinda dhambi: 5:16-21

II YOHANA

UTANGULIZI

MWANDISHI: Yohana

AMBAO KWAO: "Bibi mteule na watoto wake," ambayo ina maana ya Kanisa na washiriki wake. (Kanisa daima linashughulikiwa katika jinsia ya kike kwa sababu linaitwa bibi arusi wa Kristo.)

KUSUDI: Kuwaonya waumini kuwa waaminifu kwa mafundisho yenye uzima na kuonya dhidi ya uongo walimu.

AYA MUHIMU: 2 Yohana 1:9

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Ni lazima tujilinde dhidi ya walimu wa uwongo wanaotufanya tufanye hivyo kupoteza sifa za kiroho ambazo tumekuza na ambao hutufanya washiriki wa uovu wao.

MHUSIKA KUU: John

MUHTASARI

I. Utangulizi: Salamu: 1-3

A. Kutoka kwa: Mzee, Yohana: 1

B. Kwa: Bibi mteule na watoto wake ambao Yohana anawapenda katika kweli: 1-2

C. Anatuma kutoka kwa Mungu Baba na Mwana Yesu Kristo: 3

1. Neema.

2. Rehema.

3. Amani.

II. Kuhimizwa kwa upendo: 4-6

A. Tembea katika kweli: 4

B. Tembea kwa upendo: 5

C. Tembea katika amri zake: 6

III. Onyo dhidi ya mafundisho ya uongo na walimu wa uongo: 7-11

A. Kukiri kwa walimu wa uongo: 7

B. Matokeo ya waalimu wa uongo wanaoamini: 8-9

1. Kupoteza vitu vya kiroho vilivyopatikana hapo awali katika maisha yao: 8

2. Kuvunja sheria kwa kutodumu katika mafundisho ya Kristo: 9
3. Kuwa mshiriki wa matendo yao maovu: 10-11

IV. Hitimisho: 12-13

- A. John ana mengi ya kuwaandikia lakini anatarajia kuja kuwatembelea badala yake: 12
- B. Yohana anatuma salamu kutoka kwa washiriki wa kanisa dada: 13

III YOHANA

UTANGULIZI

MWANDISHI: Yohana

AMBAO AMBAO WATAKA: Kitabu hicho kimeandikiwa mtu mmoja aitwaye Gayo. Imeandikwa kwa wote wawili yeye na kanisa ambalo aliunganishwa nalo. Hakuna njia ya kutambua mtu huyu alikuwa nani, kama Biblia haitoi habari zaidi juu yake. Ukweli wa barua unatumika kwa waumini wote.

KUSUDI: Kuwapongeza Gayo na Demetrio kwa ushuhuda wao wa Kikristo na kuwakemea tabia isiyo ya Kikristo ya Diotrefe.

AYA MUHIMU: III Yohana 1:11

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Maisha yetu ni mifano ya mema au mabaya kwa wengine karibu nasi.

WAHUSIKA KUU: Yohana, Gayo, Diotrefe, Demetrio

MUHTASARI

I. Utangulizi: 1-2

- A. Kutoka kwa: Mzee, Yohana: 1
- B. Kwa: Gayo mpendwa sana: 1
- C. Matakwa ya Yohana kwake: Ili afanikiwe na kuwa na afya kama roho yake kufanikiwa: 2

II. Uhusiano wa muumini na ukweli: 3-4

- A. Inapaswa kuwa ndani yao: 3
- B. Wanapaswa kutembea katika kweli: 3
- C. Tunapotembea katika ukweli huleta furaha kwa viongozi wetu wa kiroho: 4

III. Uhusiano wa mwamini na Wakristo wenzake: 5-8

- A. Wanapaswa kuwahudumia ndugu na wageni: 5

B. Wanapaswa kujulikana kwa kanisa kwa ajili ya upendo wao: 6

C. Wanapaswa kuwa wasaidizi wenza kwa ukweli: 8

IV. Uhusiano wa muumini kwa wema na uovu: 9-12

A. Diotrefe kama mfano wa uovu: 9

1. Alijaribu kuchukua nafasi ya kuongoza.
2. Alikataa kumpokea Yohana, kiongozi aliyeteuliwa na Mungu.
3. Kukashifu mitume (uongozi).
4. Kutoridhika.
5. Kutengwa na ndugu wengine (vikundi).
6. Alijaribu kuwatenga waumini ambao hawakutaka kukubali uongozi uliowekwa kanisani na Mungu.

B. Jibu linalofaa kwa uovu huo: 11

1. Msifuate uovu, kwa maana atendaye maovu hajaona Mungu: 11
2. Lifuateni lililo jema, kwa maana atendaye mema ni wa Mungu

C. Demetrio: Mfano wa wema: 12

1. Alikuwa na ushuhuda mzuri kwa watu wote.
2. Iliendana na ukweli wa Neno la Mungu.
3. Alikuwa na sifa nzuri na uongozi uliowekwa na Mungu.

V. Hitimisho: 13-14

A. Yohana alikuwa na mambo mengi ya kuandika, lakini alitarajia kuja kutembelea badala yake: 13-14

B. Anatuma: 14

1. Amani.
2. Salamu kutoka kwa marafiki zake kwa Gayo na kanisa.

C. Anamwomba Gayo awasalimie marafiki zake kwa majina: 14

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa vitabu vya I, II na III Yohana?

2. Eleza kusudi la kitabu cha 1 Yohana.

3. Kitabu cha I Yohana kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha 1 Yohana.

5. Kutoka kwenye kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa I Yohana.

6. Taja kusudi la kitabu cha 2 Yohana.

7. Kitabu cha 2 Yohana kiliandikwa kwa nani?

8. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha 2 Yohana.

9. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Mkuu wa 2 Yohana.

10. Eleza kusudi la kitabu cha III Yohana.

11. Kitabu cha Yohana wa Tatu kiliandikiwa nani?

12. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha III Yohana.

13. Kutoka kwa kumbukumbu, andika Mstari Muhimu wa Yohana wa Tatu.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Jifunze mambo yote tunayopaswa KUYAJUA kulingana na I Yohana. Ili kufanya utafiti huu, soma kwanza kupitia Yohana wa Kwanza na upigie mstari neno “jua” au “kujulikana” kila linapotumika. Kisha kwenda nyuma na kutokana na ulichopigia mstari tengeneza orodha ya mambo tunayopaswa kujua.
2. Katika 1 Yohana 2:12-14, orodhesha mambo yaliyoandikwa kwa:
 - Watoto:
 - Wababa:
 - Vijana:(Hivi ni viwango vya ukomavu wa kiroho.)
3. Soma hadi Yohana wa Kwanza na uweke alama katika kila matumizi ya maneno upendo na ukweli. Fupisha ni nini kufundishwa katika masomo haya mawili.
4. Orodhesha sifa mbaya za Diotrefe zinazotolewa katika Yohana wa Tatu 9-10.
5. Jifunze tabia za mwamini aliyezaliwa mara ya pili: I Yohana 2:29; 3:9; 4:7; 5:1,4,18
6. Jifunze majaribio saba ya uzoefu wa kweli wa Kikristo: I Yohana 1:6,8,10; 2:4,6,9; 4:20
7. Muhtasari rahisi wa kitabu cha 1 Yohana:
 - Sura ya 1-2: Mungu ni nuru
 - Sura ya 3-4: Mungu ni upendo
 - Sura ya 5: Mungu ni uzima
8. Jifunze tofauti zifuatazo katika Yohana wa Kwanza:
 - Nuru dhidi ya giza: 1:5-2:11
 - Baba dhidi ya ulimwengu: 2:12-17
 - Kristo dhidi ya mpinga-Kristo: 2:18-28
 - Kazi nzuri dhidi ya uovu: 2:29-3:24
 - Roho Mtakatifu dhidi ya makosa: 4:1-6
 - Upendo dhidi ya kujifanya: 4:7-21
 - Mzaliwa wa Mungu dhidi ya wengine: 5:1-21

SURA YA ISHIRINI

YUDA

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mtunzi wa kitabu cha Yuda.
- Tambua kitabu cha Yuda kiliandikiwa nani.
- Taja kusudi la kitabu cha Yuda.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Yuda kutoka kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Yuda.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Yuda (ndugu yake Yesu)

KWA AMBAO KWAO: Wakristo wote, ingawa wasikilizaji mahususi wakati huo walikuwa washiriki wa makanisa katika Palestina na/au Asia.

KUSUDI: Kuonya dhidi ya walimu wa uongo

AYA MUHIMU: Yuda 1:3

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Ni lazima tuwe macho kuona walimu wa uwongo wanaojiingiza bila kujua na kuwapotosha waamini kutoka kwenye kweli ya Neno la Mungu.

WAHUSIKA KUU: Yuda, Mikaeli malaika mkuu, Kaini, Balaamu, Core, Henoko.

MUHTASARI

Kumbuka: Kitabu cha Yuda hakina mgawanyiko wa sura katika Biblia. Kwa hiyo, ni aya tu waliotajwa.

I. Utangulizi: Salamu: 1-2

A. Kutoka: Yuda: 1

1. Ndugu wa Yakobo.
2. Mtumwa wa Yesu Kristo.

B. Kwa wale: 1

1. Kutakaswa na Mungu.
2. Imehifadhiwa katika Kristo.

3. Kuitwa.

II. Kusudi: 3

- A. Kusudi la asili: Wokovu wa kawaida.
- B. Kusudi lililorekebishwa: Kuhimizwa kwamba washindanie imani kwa bidii kwa sababu aina ya watu wanaoingia kanisani.

III. Tabia za "wanaume fulani" (walimu wa uwongo): 4

- A. Aliingia bila kutarajia.
- B. Kuwekwa kwa hukumu.
- C. Watu wasiomcha Mungu.
- D. Kugeuza neema ya Mungu kuwa ufisadi.
- E. Kumkana Bwana Yesu Kristo.

IV. Rekodi tatu za kihistoria: 5-7

- A. Israeli: Mara baada ya kuokolewa, baadaye kuharibiwa: 5 (Hesabu 13-14 na 1 Wakorintho 10:5-10)
- B. Malaika: Mali ya kwanza ya kushoto, iliyohifadhiwa kwa minyororo: 6 (2 Petro 2:4)
- C. Sodoma na Gomora: Tamaa na uasherati vilisababisha adhabu ya moto. 7 (Mwanzo 18-19)

V. Maelezo ya walimu wa uongo: 8-10 (maelezo yanayoendelea kutoka mstari wa 4)

- A. Waotaji wachafu: 8
- B. Unajisi mwili: 8
- C. Kudharau utawala: 8
- D. Kusema vibaya juu ya watu wa heshima: 8-10
 - 1. Mikaeli malaika mkuu hakuthubutu kusema mabaya dhidi ya shetani: 9
 - 2. Watu hawa husema vibaya mambo wasiyoyajua: 10
- E. Mambo ya asili yaliyoharibika: 10

VI. Maelezo ya watu hawa waovu kwa mfano: 11

- A. Imepita: Njia ya Kaini: Aliikataa damu kama ni muhimu kwa ondoleo la dhambi: (Mwanzo 4)
- B. Mbio: Baada ya kosa la Balaamu: Huduma kwa faida ya kifedha: (Hesabu 22-24)

C. Waliangamia: Katika maasi ya Msingi: Kukataa uongozi uliowekwa na Mungu:
(Hesabu 16)

VII. Maelezo ya watu hawa waovu kwa sitiari (kulinganisha na mifano ya asili): 12-13

A. Matangazo: Kwa kweli humaanisha "mawe" katika karamu zako; jiwe katika chakula: 12

B. Mawingu Yasiyo na Maji: Inaahidi mengi lakini haileti chochote; inaendeshwa kwa urahisi hii njia na hiyo: 12

C. Miti Iliyokufa: Bila matunda, hakuna mizizi au utulivu; wafu mara mbili: Wa kwanza katika dhambi na pili katika unafiki: 12

D. Mawimbi ya Pori: Yenye kelele, kelele, lakini bila kutimiza lolote: 13

E. Nyota Zinazozunguka: Tazama angavu, lakini zimehifadhiwa gizani: 13

VIII. Hukumu ya wakati ujao: 14-15 (Mwanzo 5:18-24)

A. Mjumbe: Henoko: 14

B. Ujumbe: 15

1. Kuhukumiwa na Bwana pamoja na watakatifu 10,000: 14

a. Kwa matendo yao yote maovu walitenda: 15

b. Kwa maneno yao yote magumu wanayonena dhidi yake: 15

IX. Maelezo ya watu waovu yanaendelea: 16

A. Wanung'unikaji.

B. Walalamikaji.

C. Kutembea kwa kufuata tamaa zao wenyewe.

D. Kinywa kunena maneno ya kuvimba (majigambo).

E. Kuwa na heshima kwa watu, kuwafikiria wengine bora kuliko wengine kwa sababu ya mali; msimamo, nk.

X. Kumbuka: Yesu alionya kuhusu watu hawa: 17-19

A. Wadhihaki wangekuja wakati wa mwisho: 18

B. Wangeenenda kwa tamaa zao zisizo za kimungu: 18

C. Wangejitenga (makundi, vikundi): 19

D. Zingekuwa za kimwili: 19

E. Hawangekuwa na Roho wa Mungu: 19

XI. Mambo manne ya mpango wa kuepuka udanganyifu wa watu hawa waovu: 20-21

- A. Jijenge mwenyewe katika imani: 20
- B. Omba katika Roho Mtakatifu: 20
- C. Jitunze katika upendo wa Mungu: 21
- D. Tazamia kurudi kwa Bwana Yesu Kristo: 21

XII. Jibu letu kwa watu hawa waovu: 22-23

- A. Uwe na huruma kwa wengine: 22
 - 1. Fanya tofauti kati ya walio dhaifu na walio dhaifu maovu makusudi (ona mstari wa 23).
- B. Wengine kuokoa kwa hofu: 23
 - 1. Watoe katika moto wa dhambi/jehanamu; Watoe nje, usijiunge nao dhambi zao.
 - 2. Chukieni hata mavazi yaliyotiwa doa na mwili.

XIV. Baraka za kufunga: 24-25

- A. Anachotufanyia sasa: Anaweza kutulinda tusinguke: 24
- B. Atakachofanya baadaye: Atuwasilishe tukiwa wakamilifu: 24
 - 1. Mbele ya uwepo wa utukufu wake.
 - 2. Kwa furaha kubwa kupita kiasi.
- C. Kwa Mungu wa pekee mwenye hekima Mwokozi wetu, sasa na hata milele, awe: 25
 - 1. Utukufu.
 - 2. Ukuu.
 - 3. Utawala.
 - 4. Nguvu.

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Yuda?

2. Eleza kusudi la kitabu cha Yuda.

3. Kitabu cha Yuda kiliandikwa kwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Yuda.

5. Kutoka kwenye kumbukumbu, andika Mstari Muhimu wa Yuda.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Tengeneza orodha ya sifa za walimu wa uongo zilizotambuliwa katika kitabu cha Yuda.

2. Jifunze mifano ya Agano la Kale iliyotolewa katika Yuda:

-Israeli waliokolewa kutoka Misri lakini baadaye waliharibiwa: Hesabu 13-14; I Wakorintho 10:5-10; Waebrania 3:17

-Malaika ambao hawakuitunza enzi yao ya kwanza: 2Petro 2:4

-Sodoma na Gomora: Mwanzo 18:1-19:24

-Kaini: Mwanzo 4

-Balaamu: Hesabu 22-24

-Kiini (Kora): Hesabu 16

-Henoko (Mzao wa saba kutoka kwa Adamu): Mwanzo 5:18

3. Soma Yuda 20-23. Orodhesha funguo ulizopewa za kujikinga na walimu wa uwongo kama hao kama ilivyoelezwa katika kitabu cha Yuda.

4. Jifunze amri katika Yuda:

-Ishindanie imani kwa bidii: 3

-Fanya tofauti: 22

-Kumbukeni maneno ya mitume: 17

-Wahurumieni wengine: 22

-Jijenge mwenyewe katika imani: 20

-Okoa wengine kwa hofu: 23

-Ombeni katika Roho Mtakatifu: 20

-Watoe katika moto: 23

-Tafuteni rehema ya Yesu: 21

-Chukieni hata mavazi ya mwili: 23

Jilindeni katika upendo wa Mungu: 21

5. Moja ya maneno muhimu katika Yuda ni "mcha Mungu." Anaitumia kuelezea wanadamu, tamaa, matendo, waliotenda, wenye dhambi, hotuba.

6. Angalia uhusiano kati ya Yuda na II Petro:

Yuda	II Petro
4	2:1-3
6	2:4
7-10	2:6-12
11	2:15
12-13	2:13-17

16

17-18

2:18

3:1-3

UTANGULIZI WA

KITABU CHA UNABII

Ufunuo ndicho kitabu pekee cha kinabii katika Agano Jipya. Inatoa mtazamo katika mpango wa baadaye wa Mungu, ikijumuisha mwisho wa nyakati kama tunavyoujua sasa, uumbaji wa mbingu mpya na dunia, hukumu, na mwanzo wa milele.

SURA YA ISHIRINI NA MOJA

UFUNUO

MALENGO:

Baada ya kukamilika kwa sura hii utaweza:

- Taja mwandishi wa kitabu cha Ufunuo.
- Tambua kitabu cha Ufunuo kiliandikiwa nani.
- Taja kusudi la kitabu cha Ufunuo.
- Andika Mstari Muhimu wa kitabu cha Ufunuo kutoka kwa kumbukumbu.
- Taja Kanuni za Maisha na Huduma za kitabu cha Ufunuo.

UTANGULIZI

MWANDISHI: Yohana

AMBAO KWAO: Mekanisa saba katika Asia na waumini kwa ujumla.

KUSUDI: Kufunua mpango wa Mungu kwa ulimwengu.

AYA MUHIMU: Ufunuo 1:19

KANUNI YA MAISHA NA HUDUMA: Mwishowe, wema siku zote hushinda uovu. Mungu daima hutimiza mpango na kusudi Lake lililowekwa.

WAHUSIKA KUU: Yohana, mpinga-Kristo, nabii wa uwongo, Yesu Kristo

MUHTASARI

Sehemu ya Kwanza: Yaliyopita: "Mambo uliyoyaona"

I. Utangulizi: 1:1-3

II. Salamu: 1:4-6

III. Mandhari ya Ufunuo: 1:7-8

IV. Mwandishi: Yohana 1:9-10

V. Maono ya Yohana juu ya Bwana: 1:10-18

A. Nafsi yake: Alfa na Omega, Bwana: 1:11

B. Nafasi yake: Katikati ya makanisa (vinara): 1:12-13

C. Tabia zake: 1:13-16

D. Ujumbe wake: 1:17-20

Sehemu ya Pili: Ya Sasa: "Mambo ambayo ni"

I. Ujumbe kwa makanisa: 2:1-3:22

A. Efeso: 2:1-7

B. Smirna: 2:8-11

C. Pergamo: 2:12-17

D. Thiatira: 2:18-29

E. Sardi: 3:1-6

F. Filadelfia: 3:7-13

G. Laodikia: 3:14-22

Sehemu ya Tatu: Yajayo: "Mambo yatakayokuwa Akhera"

I. Udhhibiti wa matukio katika wakati wa mwisho: 4:1-5:14

A. Kiti cha Enzi cha Mungu: 4:1-11

B. Gombo: 5:1-5

C. Mwanakondoo: 5:6-14

II. Ghadhabu ya Mwanakondoo: 6:1-19:21

A. Hukumu saba za muhuri: 6:1-11:19

1. Muhuri wa kwanza: 6:1-2

2. Muhuri wa pili: 6:3-4

3. Muhuri wa tatu: 6:5-6

4. Muhuri wa nne: 6:7-8

5. Muhuri wa tano: 6:9-11

6. Muhuri wa sita: 6:12-17

7. Kiingilio: 7:1-17

a. Duniani: Kutiwa muhuri kwa watumishi wa Mungu: 7:1-8

b. Mbinguni: Kuimba kwa watumishi wa Mungu: 7:9-17

8. Muhuri wa saba: 8:1-11:19. Muhuri huu una tarumbeta saba:

a. Baragumu ya kwanza: 8:7

- b. Baragumu ya pili: 8:8-9
- c. Baragumu ya tatu: 8:10-11
- d. Baragumu ya nne: 8:12-13
- e. Baragumu ya tano: 9:1-12
- f. Baragumu ya sita: 9:13-21
- g. Kipindi: 10:1-11:14.

Matukio saba hutokea kati ya baragumu ya sita na ya saba.

- h. Baragumu ya saba: 11:15-19

III. Utawala wa Shetani duniani: 12:113:18

A. Shetani na Israeli: 12:1-17

B. Shetani na ulimwengu: 13:1-18

IV. Hukumu saba za bakuli: 14:1-16:21

A. Matukio yaliyotangulia hukumu za bakuli: 14:115:8

B. Hukumu za bakuli: 16:1-21

1. Hukumu ya bakuli la kwanza: 16:2
2. Hukumu ya bakuli la pili: 16:3
3. Hukumu ya bakuli la tatu: 16:4-7
4. Hukumu ya bakuli ya nne: 16:8-9
5. Hukumu ya bakuli ya tano: 16:10-11
6. Hukumu ya bakuli la sita: 16:12-16
7. Hukumu ya bakuli la saba: 16:17-21

V. Uharibifu wa mifumo ya kidini ya ulimwengu: 17:1-18

A. Historia: 17:1-6

B. Wakati Ujao: 17:7-18

VI. Uharibifu wa mifumo ya kisiasa na kiuchumi ya ulimwengu: 18:1-24

VII. Kushindwa kwa maadui wa Mungu kwenye Har-Magedoni: 19:1-21

A. Sherehe Mbinguni: 19:1-10

B. Mapambano duniani: 19:11-21

VIII. Hukumu ya wanadamu: 20:4-15

A. Kwa uzima: 20:4-10

B. Mpaka kifo: 20:11-15

IX. Mbingu mpya na nchi mpya: 21:1-22:5

A. Muhtasari wa utangulizi: 21:1-8

B. Yerusalemu Mpya kwa undani: 21:9-22:5

X. Mawaidha ya kumalizia: 22:6-21

KUJIPIMA

1. Ni nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Ufunuo?

2. Taja kusudi la kitabu cha Ufunuo.

3. Kitabu cha Ufunuo kiliandikiwa nani?

4. Taja Kanuni ya Maisha na Huduma ya kitabu cha Ufunuo.

5. Kutoka kwenye kumbukumbu, andika Mstari Muhimu wa Ufunuo.

(Majibu ya majaribio yametolewa mwishoni mwa sura ya mwisho katika mwongozo huu.)

KWA MAFUNZO ZAIDI

1. Kuna baraka saba zinazotamkwa katika kitabu cha Ufunuo:
 - Heri asomaye unabii huu: 1:3
 - Heri wafu wafao katika Bwana: 14:13
 - Heri mwenye kukesha (kwa kuja kwa Bwana): 16:15
 - Heri walioalikwa kwenye karamu ya arusi: 19:9
 - Heri aliye na sehemu katika ufufuo wa kwanza: 20:6
 - Heri ayashikaye maneno ya kitabu hiki: 22:7
 - Heri wazifua nguo zao: 22:14
2. Jifunze maelezo ya mapepo yaliyotolewa katika sura ya 9.
3. Soma kuhusu mkutano mkuu wa maombi wa watu ambao hawajaokoka katika historia: 6:15-17
4. Maneno ya mwisho ya Yesu kwa Kanisa yameandikwa katika sura ya 2 na 3.
5. Yohana, mwandishi wa Ufunuo, pia aliandika Injili ya Yohana, na I, II na III Yohana. Jifunze maandishi yake mengine yaliyovuviwa. Yohana alikuwa mfuasi wa Yesu. Unaweza kusoma yake wasifu katika Injili.
6. Rejea tena kwenye kitabu cha Danieli unapojifunza Ufunuo. Kumbuka yafuatayo marejeleo:
 - Kuhusu Israeli: Danieli 3 na 6, na Ufunuo 12
 - Kuhusu mpinga-Kristo: Danieli 3:1-7; 7:7,8,24,25; 8:9-12, 23-25; 9:27; 11:36-45; Ufunuo 13
 - Kuhusu dhiki: Danieli 9:24-27; Ufunuo 11:2, 12:6,14; 13:5
 - Danieli kilikuwa kitabu kilichotiwa muhuri: Danieli 12:9. Hii ilimaanisha kwamba kila kitu kuhusu siku zijazo kilikuwa isifichuliwe wakati huo.
 - Ufunuo ni kitabu kisichotiwa muhuri (Ufunuo 22:10). Iliandikwa ili kukamilisha ufunuo kwa mwanadamu wa mpango wa Mungu.
7. Biblia inazungumza kuhusu taji mbalimbali za kupewa waamini:
 - Taji isiyoharibika: I Wakorintho 9:25
 - Taji ya kushangilia: I Wathesalonike 2:19-20
 - Taji ya haki: 2Timotheo 4:8

-Taji ya utukufu: I Petro 5:2-4

-Taji la uzima: Ufunuo 2:10

8. Jifunze jumbe kwa makanisa saba katika Ufunuo sura ya 2-3. Tengeneza chati na andika habari ifuatayo kuhusu kila kanisa linaloshughulikiwa:

Jina la Kanisa: Ambao ujumbe unaelekezwa. Kila kanisa limetajwa waziwazi.

Maelezo: Kila ujumbe una maelezo ya Bwana Yesu Kristo.

Pongezi: Orodhesha sifa nzuri zinazosifiwa na Bwana.

Hukumu: Orodhesha makosa ambayo yamehukumiwa na Bwana.

Amri: Katika kila ujumbe, Bwana anatoa amri na kutoa dawa kwa ajili ya kanisa tatizo.

Ahadi: Ahadi inatolewa kila kanisa ili kuhimiza matengenezo yake.

9. Ufunuo unaorodhesha majina mengi zaidi ya Yesu Kristo kuliko kitabu kingine chochote katika Biblia. Chini ni orodha ya baadhi yao. Je, unaweza kupata wengine?

-Yesu Kristo: 1:1

-Shahidi mwaminifu: 1:5

-Mzaliwa wa kwanza katika wafu: 1:5

-Mfalme wa wafalme wa dunia: 1:5

-Alfa na Omega: 1:8

-Wa kwanza na wa mwisho: 1:17

-Mwana wa Adamu: 1:13

-Mwana wa Mungu: 2:18

-Mlinzi wa funguo za Daudi: 3:7

-Mlinzi wa funguo za kuzimu na mauti: 1:18

-Simba wa Yuda: 5:5

-Mzizi wa Daudi: 5:5

-Mwana-Kondoo Aliyechinjwa: 5:6

-Mwanakondoo mwenye hasira: 6:16-17

-Mwana-Kondoo mwororo: 7:17

-Bwana wetu: 11:8

- Mtoto wa kiume: 12:5
- Mfalme wa watakatifu: 15:3
- Mwaminifu na wa kweli: 19:11
- Neno la Mungu: 19:13
- Mfalme wa wafalme: 19:16
- Bwana wa mabwana: 19:16
- Mwanzo na mwisho: 22:13
- Nyota angavu na ya asubuhi: 22:16

10. Chati ifuatayo itakusaidia kuelewa vita vitatu vya mwisho na vya kimaamuzi ambavyo vita Biblia inasema:

Washiriki wa Vita	Kutokea	Matokeo	Marejeleo
1. Urusi na washirika	Kabla au wakati wa dhiki.	Mungu ataingilia kati na jeshi la Urusi litaharibiwa	Ezekieli 38:1-39:16
2. Majeshi kutoka kwa mataifa dhidi ya Mungu	Mwishoni mwa miaka 7ya dhiki huko Yerusalemu.	Yesu anashuka kutoka Mbinguni na huharibu adui.	Yoeli 3:9,12 Zekaria 14:1-4 Ufunuo 16:13-16; 19:11-21
3 Shetani na Mungu	Mwishoni mwa Milenia ni 20:7-10	Shetani na Ufunuo kutupwa ndani ya ziwa la moto kwa milele.	Ufunuo 20:7-10

11. Jifunze tofauti kati ya mwanzo na mwisho wa dunia:

Mwanzo	Mwisho
(Alfa)	(Omega)
Mwanzo Sura ya 1-3	Ufunuo Sura ya 20-22
Mungu aliumba mbingu na nchi 1:2	Nikaona mbingu mpya na nchi: 21:1
Iwe nuru: 1:3-5	Mji haukuhitaji nuru: 21:23; 22:5
Maji yanayoitwa bahari: 1:10	Hakuna bahari tena: 21:1
Mti wa uzima: 2:8-9	Mti wa uzima: 22:2
Mto kutoka Edeni: 2:10	Mto safi wa uzima: 22:1
Kifo kutoka kwa mti: 2:17	Uhai kutoka kwa mti: 22:2
Laana ilianzishwa: 3:17	Hakuna laana tena: 22:3
Maumivu: 3:17	Hakuna maumivu tena: 21:4
Kiingilio kimefungwa: 3:24	Kiingilio wazi: 21:25
Alitembea nao: 3:8	Anakaa nao: 21:3
Kifo kilianzishwa: 2:17	Kifo chafukuzwa: 20:14
Ibilisi anadanganya: 3:4-6	Ibilisi hawezi kudanganya: 20:3
Ibilisi kulegea: 3:4	Ibilisi amefungwa: 20:2
Huzuni: 3:17	Hakuna huzuni tena: 21:4
Dunia na mbingu zilizoumbwa: 1:1	Dunia na mbingu zinakimbia: 20:11
Nguvu ya uumbaji ya Mungu: 1:1	Nguvu ya uharibifu ya Mungu: 20:9
Kujificha kutoka kwa Mungu: 3:8	Kusimama mbele za Mungu: 20:12
Imeanza: 1:1	Imekamilika: 21:6

HITIMISHO

Biblia inafunua mpango mkuu wa milele wa Mungu. Agano la Kale lilikuwa ni maandalizi ya mpango huo. Injili zilikuwa udhihirisho wa mpango huo, na Matendo na Nyaraka ugawaji wa mpango. Ufunuo unatoa hitimisho la mpango wa Mungu.

MAJIBU YA KUJIPIMA

SURA YA KWANZA:

1. Mathayo.
2. Kuwasilisha huduma ya Yesu, akisisitiza jukumu lake kama Mfalme wa Wayahudi.
3. Kwa waamini wote, ingawa walengwa wa kwanza waliokusudiwa walikuwa ni Wayahudi ambao aliwasilisha kwao Yesu kama Masihi, Mwana wa Daudi.
4. Amri ya mwisho ya Yesu kwa wafuasi wake ilikuwa kwenda kwa mataifa yote na Injili.
5. Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa jina la Baba, na la Mwana, na wa Roho Mtakatifu; na kuwafundisha kushika mambo yote niliyo nayo na tazama, mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa dahari. Amina. (Mathayo 28:1-20)

SURA YA PILI:

1. Weka alama.
2. Kuwasilisha huduma ya Yesu, akisisitiza wajibu wake kama mtumishi na Mwana wa Adamu.
3. Kwa waamini wote, ingawa walengwa wa kwanza waliokusudiwa walikuwa Warumi ambao yeye kwao inamwonyesha Yesu kama mtumishi.
4. Kanuni ya Maisha na Huduma: Tunapaswa kutafuta kuhudumu badala ya kuhudumiwa.
5. Kwa maana hata Mwana wa Adamu hakuja kutumikiwa, bali kutumikia na kutoa wake maisha ni fidia kwa wengi. (Marko 10:45)

SURA YA TATU:

1. Luka.
2. Hili limeelezwa katika Luka 1:1-4. Madhumuni ni kuandika hesabu kwa utaratibu wa rekodi ya huduma ya Yesu.
3. Waumini wote, ingawa walengwa wa kwanza waliokusudiwa walikuwa Wayunani aliowawasilisha Yesu kama mwanadamu mkamilifu. Pia anzungumza na mwamini mmoja maalum, Theofilo.
4. Utume wetu ni sawa na ule wa Yesu: Kuwafikia waliopotea kwa habari njema ya watakatifu Injili.
5. Kwa maana Mwana wa Adamu alikuja kutafuta na kuokoa kile kilichopotea. (Luka 19:10)

SURA YA NNE:

1. Yohana.
2. Kusadikisha kwamba Yesu alikuwa Masihi, Mwana wa Mungu, na kupitia imani hiyo kuongoza watu kwa uzima wa milele.
3. Waumini wote, ambao Yohana anawaonyesha Yesu kama Mwana wa Mungu.
4. Yesu ndiye Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai, chanzo cha wokovu na njia ya milele maisha.
5. Lakini hizi zimeandikwa ili mpate kuamini ya kwamba Yesu ndiye Kristo, Mwana wa Mungu; ili kwa kuamini mwe na uzima kwa jina lake. (Yohana 20:31)

SURA YA TANO:

1. Luka.
2. Hili limeelezwa katika Matendo 1:1-2. Kitabu hicho kinahusu mambo ambayo Yesu aliendelea kufanya na kufundisha baada ya kupaa kwake kupitia Mwili Wake wa kiroho, Kanisa.
3. Waumini wote, ingawa kitabu kimeelekezwa kwa Theofilo.
4. Ushahidi wa kweli wa Roho Mtakatifu ni nguvu iliyoelekezwa: Nguvu ya kuwa mashahidi wa kusudi la kueneza ujumbe wa Injili ulimwenguni kote.
5. Lakini mtapokea nguvu, akiisha kuwajilia juu yenu Roho Mtakatifu, nanyi mtakuwa mashahidi wangu katika Yerusalemu, na katika Uyahudi wote, na Samaria, na hata huko sehemu ya mwisho ya dunia. (Matendo 1:8)

SURA YA SITA:

1. Paulo.
2. Kuwasilisha maana ya Injili kuhusiana na sheria, unabii, na hitaji la ulimwengu wote ya mwanadamu kwa kuhesabiwa haki kwa imani.
3. Waumini wa Roma.
4. Mwenye haki ataishi kwa imani.
5. Kwa maana sionei haya Injili, kwa maana ni uweza wa Mungu uletao wokovu kwa kila aaminiye; kwa Myahudi kwanza, na kwa Mgiriki pia. Kwani humo zimo haki ya Mungu inayodhihirishwa toka imani hata imani; kama ilivyoandikwa, Mwenye haki ataishi kwa hiyo imani. (Warumi 1:16-17)

SURA YA SABA:

1. Paulo.
2. Paulo anashughulikia matatizo ambayo yameletwa kwake na maswali ambayo waumini wa Korintho wameuliza.
3. Waumini huko Korintho.
4. Upendo ndio ufunguo mkuu wa kiroho wa maisha na huduma ya Kikristo yenye matokeo.
5. Basi, sasa inadumu imani, tumaini, upendo, haya matatu; lakini kubwa katika hayo ni sadaka. (1 Wakorintho 13:13)
6. Kuweka upya mamlaka yake ya kitume lilikuwa kusudi kuu, lakini pia anashughulikia masuala ya ziada muhimu.
7. Waumini wa Korintho.
8. Udhaifu wa kibinadamu hutoa fursa ya udhihirisho wa nguvu za Mungu.
9. Naye akaniambia, Neema yangu yakutosha; udhaifu. Kwa hiyo afadhali nitajisifu kwa furaha katika udhaifu wangu ili uweza wa Mungu Kristo apumzike juu yangu. (2 Wakorintho 12:9)

SURA YA NANE:

1. Paulo.
2. Kusahihisha mafundisho ya uongo ya kushika sheria za Kiyahudi katika kanisa.
3. Waumini wa Galatia.
4. Yesu alitukomboa kutoka kwa sheria hadi uhuru.
5. Basi simameni imara katika uhuru ambao Kristo alituweka huru nao, wala msiwe amefungwa tena na kongwa la utumwa. (Wagalatia 5:1)

SURA YA TISA:

1. Paulo.
2. Kuwajulisha waamini utajiri wao katika Kristo na kuwafundisha kuhusu mwenendo wao katika Kristo.
3. Kwa waumini wa Efeso.
4. Waumini ni warithi wa baraka (mali) na wajibu (matembezi) ya wito wao katika Kristo.
5. Atukuzwe Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye ametubariki kwa yote baraka za kiroho katika ulimwengu wa roho ndani ya Kristo. (Waefeso 1:3)

SURA YA KUMI:

1. Paulo.
2. Kuwasilisha ombi la umoja wa Kikristo.
3. Kanisa la Filipi.
4. Umoja katika Yesu huleta furaha.
5. ijazeni furaha yangu, ili mwe na nia moja, wenye upendo mamoja, wenye nia moja, na moyo mmoja. akili moja. (Wafilipi 2:2)

SURA YA KUMI NA MOJA:

1. Paulo.
2. Kushughulikia masuala ya mafundisho katika kanisa.
3. Waumini wa Kolosai ambao walipaswa kushiriki barua na waumini wa Laodekia.
4. Kristo ni yote na yu ndani ya yote.
5. Basi mkiwa mmefufuliwa pamoja na Kristo, yatafuteni yaliyo juu Kristo aliko aketi mkono wa kuume wa Mungu. Yafikirini yaliyo juu, si mambo ya duniani. Kwa maana ninyi mmekufa, na uhai wenu umefichwa pamoja na Kristo katika Mungu. (Wakolosai 3:1-3)

SURA YA KUMI NA MBILI:

1. Paulo.
2. Kuthibitisha kwamba Bwana anarudi: Kupongeza na kuhimiza kwa ajili ya imani na mafundisho sahihi ya uwongo. Paulo pia anajibu mashtaka ya uwongo dhidi ya huduma yake.
3. Kwa kanisa la Thesalonike.
4. Faraja inapaswa kuzingatia tumaini tukufu la kurudi kwa Yesu Kristo.
5. Kwa maana Bwana mwenyewe atashuka kutoka mbinguni pamoja na mwaliko, na sauti ya Bwana malaika mkuu, na parapanda ya Mungu; nao waliokufa katika Kristo watafufuliwa kwanza;
Kisha sisi tulio hai, tuliosalia, tutanyakuliwa pamoja nao katika mawingu kumlaki Bwana hewani; na hivyo tutakuwa pamoja na Bwana milele.
Kwa hiyo farijianeni kwa maneno haya. (1 Wathesalonike 4:16-18)
6. Kuwaelekeza waumini wanaongoja kurudi kwa Bwana.

7. Kwa kanisa la Thesalonike.
8. Kwa kuwa kutakuwa na anguko kubwa kabla ya siku ya Bwana, ni muhimu kufundisha na kuishi kwa mafundisho yenye uzima.
9. Mtu awaye yote asiwadanganye kwa njia yo yote; kwa maana siku hiyo haitakuja; uasi kwanza, na adhihirishwe yule mtu wa kuasi, mwana wa uharibifu. (II Wathesalonike 2:3)

SURA YA KUMI NA TATU:

1. Paulo.
2. Paulo aliandika barua hii kwa mfanyakazi mwenza aitwaye Timotheo ambaye alikuwa akihudumu kama muda mchungaji katika kanisa la Efeso. Kitabu kinahusu baadhi ya matatizo na mahitaji ambayo ilikuwepo katika kanisa hili.
3. Timotheo.
4. Tunapaswa kuishi maisha ya kielelezo cha huduma ambayo tumeitiwa.
- 5 Mtu awaye yote asiudharau ujana; bali uwe kielelezo kwa Waumini katika usemi na katika mazungumzo, katika upendo, katika roho, katika imani, katika usafi. (1 Timotheo 4:12)
6. Paulo aliandika kitabu hiki akiwa gerezani kumpa changamoto Timotheo kuchukua jukumu la huduma ambayo mtume alikuwa akiikabidhi kutokana na kifo chake kilichokuja. Paulo alimjua hivi karibuni atauawa kwa ajili ya imani yake.
7. Timotheo.
8. Mpangilio wa kiungu wa kuzidisha ujumbe wa Injili ni "kila mmoja amfundishe kufikia mmoja."
9. Na mambo yale uliyoyasikia kwangu mbele ya mashahidi wengi, uyakabidhi hayo kwa watu waaminifu ambao wataweza kuwafundisha wengine pia. (2 Timotheo 2:2)

SURA YA KUMI NA NNE:

1. Tito.
2. Kurekebisha matatizo na kuweka utaratibu ufaao katika makanisa yaliyoko kwenye kisiwa cha Krete.
3. Tito, Mgiriki mwongofu na mfanyakazi mwenza pamoja na Paulo.
4. Kuanzisha kazi nzuri haitoshi. Kazi hiyo lazima ianzishwe na kupangwa kulingana na kanuni za Neno la Mungu.

5. Kwa sababu hiyo nilikuacha Krete, ili uyatengeneze mambo yaliyopo ukawaweke wazee katika kila mji, kama nilivyokuagiza. (Tito 1:5)

SURA YA KUMI NA TANO:

1. Paulo.
2. Kumwomba Onesimo, mtumwa mtoro wa Filemoni ambaye amekuwa mwamini. Kitabu hiki pia hutumika kama kielelezo cha vitendo cha kanuni za Kikristo zinazotumika kwa kijamii mahusiano. Pia inaonyesha kanuni ya msamaha, na huduma ya maombezi.
3. Filemoni, Mkristo aliyeishi Kolosai.
4. Kanuni za Kikristo lazima zitumike kwa mahusiano ya kijamii.
5. Nakushihi kwa ajili ya mwanangu Onesimo, ambaye nimemzaa katika vifungo vyangu. (Filemoni 1:10)

SURA YA KUMI NA SITA:

1. Paulo.
2. Kumtoa Yesu Kristo kama mkuu juu ya yote.
3. Waumini wa Kiyahudi (Kiebrania).
4. Yesu ndiye mpatanishi wa agano lililo bora zaidi lililowekwa juu ya ahadi zilizo bora zaidi.
5. Lakini sasa amepata huduma iliyo bora zaidi; mjumbe wa agano lililo bora zaidi, lililoamriwa juu ya ahadi zilizo bora. (Waebrania 8:6)

SURA YA KUMI NA SABA

1. James.
2. Kuwafariji waamini wanaopitia majaribu kwa ajili ya imani yao.
3. Waumini miongoni mwa makabila kumi na mawili ya Israeli.
4. Imani ni msingi wa matendo.
5. Maana kama vile mwili pasipo roho umekufa, vivyo hivyo na imani pasipo matendo imekufa. (James 2:26)

SURA YA KUMI NA NANE:

1. Petro.
2. Kuonya juu ya hatari ya mateso kutoka kwa wale walio nje ya Kanisa.
3. Wahamishwa wakiteswa kwa ajili ya imani yao ya Kikristo.
4. Kuitikia mnyanyaso kunapaswa kutegemea kanuni za Kimaandiko.
5. Wapenzi, msione ajabu juu ya majaribu makali yanayowapata ninyi, kana kwamba ni baadhi ya watu jambo la ajabu lilikutokea: Lakini furahini kwa kuwa mmeshiriki mateso ya Kristo; kwamba, utukufu wake utakapofika ifunuliwe, nanyi mpate kufurahi kwa furaha kuu. (1 Petro 4:12-13)
6. Kuonya juu ya hatari kutoka ndani: Ukengeufu na mafundisho ya uongo.
7. Wakristo walio uhamishoni, pengine kundi lile lile lililoorodheshwa katika I Petro.
8. Hatari kuu mbili kutoka ndani ya kanisa ni ukengeufu na walimu wa uongo.
9. Wapenzi, barua hii ya pili ninayowaandikia sasa; katika yote mawili ninawachochea safi wenu akili kwa njia ya ukumbusho; ili mpate kukumbuka maneno yaliyonenwa zamani na manabii watakatifu, na kwa amri yetu sisi mitume wa Bwana na Mwokozi. (2 Petro 3:1-2)

SURA YA KUMI NA TISA:

1. Yohana.
2. Kueleza viwango vya ushirika wa kweli katika Yesu Kristo.
3. Wakristo waliokuwa wanaanguka katika udanganyifu wa Shetani ambao ulikuwa unavunja ushirika wao pamoja na Mungu na waumini wengine.
4. Ushirika wa kweli na Mungu na waumini wengine unategemea viwango vya Neno la Mungu na kudumishwa na kanuni ya kuungama dhambi.
5. Tukisema kwamba hatuna dhambi, twajidanganya wenyewe, wala kweli haimo mwetu. Tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu, na kutusafisha udhalimu wote. (1 Yohana 1:8-9)
6. Kuwaonya waumini kuwa waaminifu kwa mafundisho yenye uzima na kuonya dhidi ya walimu wa uongo.
7. “Bibi mteule na watoto wake,” ambayo ina maana ya Kanisa na washiriki wake.
8. Ni lazima tujilinde dhidi ya walimu wa uwongo wanaotufanya tupoteze sifa za kiroho tulizo nazo kuendelezwa na wanaotufanya kuwa washirika wa maovu yao.

9. Kila apitaye cheo, wala asidumu katika mafundisho ya Kristo, yeye hana Mungu. Yeye adumuye katika mafundisho hayo ana Baba na Mwana pia. (2 Yohana 1:9)
10. Kuwapongeza Gayo na Demetrio kwa ushuhuda wao wa Kikristo na kuwakemea tabia isiyo ya Kikristo ya Diotrefe.
11. Kitabu hicho kimeandikiwa mtu mmoja aitwaye Gayo. Imeandikwa kwake na kwa kanisa ambayo aliunganishwa nayo. Ukweli wa barua unatumika kwa waumini wote.
12. Maisha yetu ni mifano ya mema au mabaya kwa wengine wanaotuzunguka.
13. Mpenzi, usifuate uovu, bali ufuate wema. Atendaye mema ni wa Mungu: lakini atendaye mabaya hakumwona Mungu. (II Yohana 1:11)

SURA YA ISHIRINI:

1. Yuda.
2. Kuonya dhidi ya walimu wa uongo.
3. Wakristo wote, ingawa hadhira maalum wakati huo walikuwa washiriki wa makanisa katika Palestina na/au Asia.
4. Ni lazima tuwe macho kwa walimu wa uwongo wanaojiingiza katika ghafula na kuwapotosha waamini kutoka kwenye imani ukweli wa Neno la Mungu.
5. Wapenzi, nilipofanya bidii sana kuwaandikia habari ya wokovu ambao ni wetu sote, ilikuwa imenilazimu kuwaandikia na kuwaonya kwamba mwishindanie imani waliyokabidhiwa watakatifu mara moja tu. (Yuda 1:3)

SURA YA ISHIRINI NA MOJA:

1. Yohana.
2. Kufunua mpango wa Mungu kwa ulimwengu.
3. Makanisa saba katika Asia na waumini kwa ujumla.
4. Mwishowe, wema daima hushinda ubaya. Mungu daima hutimiza Yake mpango na madhumuni yaliyowekwa.
5. Yaandike hayo uliyoyaona, na yaliyopo, na yaliyo itakuwa baada ya hapo. (Ufunuo 1:19)